

D. ERASMI
ROTERODAMI, VI
ri doctissimi, Parabolarum
seu Similium Liber
elegantissimus.

ERASMVSVS ROTERODAMVS. CVM PRIMIS

erudito Petro Aegidio celebratissimæ
ciuitatis Antuerpiensis a libellis

S. D.

gia, huic gratiā suā debet apologi, hæc cōmēdat apophthegmata, huius ac-
cessionē cōduplicat sententiæ dos, adeo, ut Salomon ille uir diuinus oracu-
la sua, nō alio magis q̄ parabolārū titulo uoluerit cōmendari. Tolle me-
taphoricæ suppellectilē ex oratoribns, ieiuna erūt oīa. Tolle parabolas e p-
pheticis & euāgelicis literis, magnā gratiæ partē detraxeris, At fortasse di-
cet aliq̄s. Belle hic munus suū ornat uerbis, quasi uero magni sit negotiū, si
militudines nūq̄ nō obuias adducere. Verū nos nō passim obuias sumpsi-
mus, nec lapillos in littore sparfas collegimus. sed exquisitas aliquot gēmas
ex abstrusis Musarū thesauris deprōpsimus. Neq̄ em̄ hæc a tōstrinis aut
sordidis fori cōciliabulis petūt, quæ doctorū aures & oculos morēt. Ab in-
timis naturæ arcanis, e penitissimis disciplinarū adytis sunt eruēda, ab elo-
quētiū Poetarū eruditis fabulis, a nobiliū historicorū monumentis, q̄quē i re,
ut duplex est difficultas, ita gēma laus debet. Primū illud ipsum nō nihil ē
peruestigasse, q̄ sit egregiū. Neq̄ uero minus est, q̄ deprehēderis, id cōcin-
niter accōmodare. Quēadmodū est aliqd, primū insignē reperisse gēma.
deinde nōnulla laus est, repertā apte sceptris, aut anulis addidisse, Addam
exemplū, quo res fiat dilucidior. Cicuta uenenū est homini, uinū cicutæ, q̄
si cicutæ uinū admisceas, iam uenenū multo præsentiū & prorsus immedi-
cabile reddis, p̄pterea q̄ uis & impetus uini, ueneni noxā cicuius ad uitia
membra perferat. Iam hoc ipsum rē naturæ abstrusam tenere, nōne pars est
eruditōis, nec inelegās, nec iucūda? Age iā, si qs ad hūc usum accōmodet,
ut dicat, adulationē amicitiae præsenteū esse uenenū. uerū ei rursum ue-
nenū esse libertatē admonēdi, quā greci uocāt παρρησιᾳ Quod si
libertatē prius inficias, & ita cōmisceas cū adulationē, ut tū maxie aduleris
amico, cū maxime uideris obiurgare. iā imedicabile malū esse, nulla ne hic
ingenij laus esse uidebit? Nō mediocris opinor. neq̄ uelim tū a uicarij gra-
tiā, ubi nihil p̄merear. Quibus hic titulus præsertim, ex Aristotele, Plinioq̄,
in his mea est collatiōis inuētiō. Porro quæ ex Plutarcho, Senecaq̄ desump-
ta testat̄ inscriptio, in his nihil mihi uindico, præter colligēdi, explicādiq̄ la-
borē, & si qd laudis mereat cōmoda breuitas. Neq̄ uero me clā est, quātū si
miliū pelagus possit e rerū oīm naturis, e tot disciplinis, e tot poetis, e toti
storilogaphis, e tot oratoribus aggregari. Verū quæ demētia sit, q̄ infini-
tū est, uelle persequi? Gustū dūtaxat dare uoluimus, ut ingenia iu uenū ad bis
similia cōquirēda excitaremus. E Plutarcho cōplura receuimus, partim q̄
is auctor græcus est, partim q̄ in hoc gēre sic excellit, ut cū hoc nemo uel elo-
quētiū morū iure cōferri queat. E Seneca, q̄niā in eo tū aliud agētes uersa-
bamur, nō ita multa decerpimus, Nō alienū fuerit, hūc libellū Adagijs, aut
si mauis, Copiæ, cōmētarijs, ceu coronidē adiūgere, q̄ cū illis plurimū ha-
beat affinitatis, & ad hāc uel in primis faciat. Epichalamū tuū, q̄ minus &
absolutū sit & æditū, famulus me^s in causa fuit, q̄ Louanij me qdē impru-
dēte, reliquit exēplū. Bene Vale. Basileæ, Anno a CHRISTO nato. M.
D, XIII. Idibus Octobris.

D. ERASMI ROT. SIMILIA
PARABOLAE SIVE

Similia D. Erasmi Roterodami.

EX PLVTARCHI MORALIBVS

Qui adhortantur, & excitant ad philosophiā, nec docent nec tradunt eam. perinde faciunt, ut hi qui pramungunt lucernā nec infundunt oleum.

Vt quibus domi nihil est boni, in foro plerumq; uersantur & obambulant. Sic quidam, quia nihil habeant quod priuatim agant, ad publica administranda conferunt sese.

Vt q; animi causa nauim ingredie, ut spectet, aut in ea iam bulet deinde repente soluta, atq; in altum reuulsa, nauseās ac uomēs frustra foras prospectat. Sic qui leuiter, & quasi lulus gratia attingunt Remp. sed a semel suscepta non possunt sese explicare, negociorū undis secum hominem & inuitum trahentibus

Vt qui perlonatus in theatru procedit histrio. Sic q; ad Rēp. ad ministradam accedit, nō ut ciuibz pht, sed sibi gloriā coparet.

Qui sensim ac uolentes descendūt in puteū, nihili la dunt, qui casu incidunt, ualde turbant. Sic qui certo consilio accedunt ad Rēp. moderate ferunt, qui sese temere iniiciunt, eos poenitet.

Vt uinū primū seruit, ac paret bibeti, at paulatī admixtū uenis rapit hoiem, ac traducit in suos mores. Ita q; Rēp. admistrat, initio se poplī moribz accōmodat, post sensim eū ad sua trahit istituta.

Qui captat aues, earum uoces imitat, ut alliciat in laqueos. Sic ut multitudinem in tuam adducas sententiam, illius ingenio obsecundes, & obleruias oportet.

In facie plus offendit neuus, aut uerrucula, q̄ in reliquo corpore grandes maculae, aut cicatrices. Sic exigua delicta, magna uidentur in principe, cuius uita in conspicuo est.

Vt mulieres laborātes circa, aut stomacho nauseātes, malos quosdā cibos igerūt, ac paulo post reuomūt. sic poplū p stultitiā aut iopiā meliorē, quosuis etiā creat magistratū ac eisdē paulo post abiicit.

Vt optimum uinum, si in uas sordidū & impurum infusum sit,

perdit gratiam. ita bona sentetia, si a malo uiro proficiscatur, aut si doctrina in malum uirum inciderit.

Vt non satis est clauus, neq; frenum, nisi adsit qui arte moderet. Ita non sufficit eloquentia ad moderandum populum, nisi accesserit sermonis moderatrix ratio. Dissimile.

Qui nauem gubernant, aliena uoce iussuq; utunt. Sed qui Rem publicam gubernant, in se ipsis sapientiam habere oportet, ut nō sit opus aliena uoce.

Vt qui obtuso freno conatur equum domare, excutit, equo contemnente frenum. Sic qui populum uincere conatur, non satis instructus potentia, ab imperio deturbatur.

Qui plebe ludis, epulis, largitiōibus regunt, similes sunt iis, qui bruta aialia pascunt ac uenant. Musici leui chordarū tactu demulcēt, nō graui pulsu. Sic ratio placida, citi⁹ q̄ aspera mouet populū.

Vt longiore uia potius utendum est, si modo sit tutior q̄ breuiore & periculosa. Sic ad opes, ad gloriam enitendum, ut serius contingant tuto potius q̄ statim cum periculo.

Vt ignis non reddit fūmum, si statim emicet flamma. Sic nec gloria est obnoxia inuidia, si protinus elucescat, sed eos qui paulatim crescunt, sequitur inuidia.

Vt hædera adhærens arborum ramis, ope aliena in altum erigitur. Sic obscuri consuetudine potentium crescunt, deinde praefocant eos, a quibus sunt euecti in altum.

Quaedam corpora lumen solis exceptum suo fulgore uicissim augent atq; illustrant. Ita quidā aliorum fauore commendati, uicissim suis dotibus eos commendant.

Non quauis arbor patitur completentem se uitem, sed quada praefocant eam, & extinguūt. Ita ambitioni quidam, iuuenes ob inuidiam premunt, ne quando emergunt.

Gubernator optimos quærit nautas. Architecton doctissimos quærit ministros. Ita princeps eos aliscet amicos, qui ad Rem publicam administrandam maxime sunt idonei.

Musicus chordas dissonates, non statim abiicit, atq; incidit, sed sensum intendens aut remittens, ad concentū adducit. Ita princeps

D. ERASMI ROT. SIMILIA

leniter debet emendare peccantes, non protinus tollere.

Iaculum, si in solidum aliquid inciderit, nonnunq̃ in mittentē
retorquetur. Ita conviciū in fortem & constantem uirum tortū,
recidit in conviciū facientem.

Ut rex mundi magna curat, parua relinquens fortunæ, quem
admodum dicit Euripides. Ita princeps non nisi in grauib. & ar
duis negotiis exercebitur.

Alexander Bucephalum iam senem ab aliis equis gestandum curare solet, donec ad hostem ventum esset, ut integer ad pugnam ueniret. Ita senum magistratuum utendum opera, ut eis ad maius quantum potest laboris, ad necessitate usus illorum referretur.

Gubernator quædam suis manibus facit, quædam per alios. & aliquando aliis ad clauum admissis, ipse in proram adnavigat. Sic in Repub. non debet unus occupare oia munia, sed aliis uicissim dare locum. rectius enim fieri, quæ multorum manibus peragat.

Histrion, sic affectus ac mores addit fabula de suo, ut praescriptum
tamen, & numeros non praeterat. Ita qui magistratum gerit, sic
administret, ut praescriptum regis non exeat.

Non est infirmior manus, quod in digitos sit dissecta, sed ad ope-
randum agilior. Ita negotia multis communicata, in Repub. ple-
nius conficiuntur.

Vt qui non conseruerunt neq; cenare, neq; lauare, nisi ex præscripto medici, ii nec sanitate fruuntur. Sic qui omnia ad principis iudicium refert, reddit eos dominos plus quam uellet ciuitas, ut nihili iam nec recte fieri possit, nisi principis arbitrio.

Medici morbos quos nō possunt prorsus tollere, ad summa corporis in apertum euocant. Sic magistratus si clam ciuitatis uitii mederi nō potest, ut quam minime medicis ac pharmacis, hoc est suppliciis egeat.

Medicus multo educto sanguine corrupto, paulum innoxii-
bi ministrat. Sic princeps sublati multis malis ac nocentibus, le-
ui gratia, & humanitate molestiam eam mitigabit.

Vt qui praternavigatis syrtibus, iuxta portum frangit nauem, nihil magni fecit. Ita qui uno, atq; altero magistratu recte gesto,

EX PLVTARCI MORALIBVS III

in summo naufragium facit.

Vt Colossi seu statuæ male libratae, sapius subuertuntur. Ita nimius honor per inuidiam euerit multos.

Diffimile.

Exaluearium strepitu ac tumultu, colligunt apes recte ualere. contra ex quiete rempublicam.

Ex festuca incensa, aut lucerna neglecta domi, nonnunquam conflarat urbs tota. Sic ex priuatis odiis ac dissidiis publica perniciies oritur.

Aer qui est in auribus, nisi tranquilluss sit, & carens propria uoce, sed tinnitu fuerit ac tumultu plenus, non exacte recipit ea quæ dicuntur. Sic ea pars, quæ philosophia dicta, iudicat, si quid in tus obstrepat, & obtinuat, nõ recte iudicabit, quæ foris accipiunt.

Diffimile.

Morbi corporis pulsu, & colore depræhenduntur, eorumq; aduentum calor & lassitudo prænunciant. At animi morbos pleriq; non intelligunt esse morbos.

Vt est initium sanitatis, sensus morbi. Ita correctionis initium, agnoscere culpam.

Vt difficillime sanantur, qui sui sensu carent in morbo, uelut lethargici, ac phrenetici. Ita difficillime reuocantur ad bonam mentem, qui non agnoscunt sua uitia.

Vt periculosior est tempestas, quæ non finit in portum appellere, quam quæ uetat nauigare. Ita grauiores animi motus, qui non sinunt hominem consistere, ratione perturbata, sed præcipitem auferunt in tempestates.

Diffimile.

Qui corporis morbo laborant, quieti se tradunt, medicum acersunt. abstinent. sed qui agrotant animo, quo grauius agrotant, hoc magis abhorrent a quiete, & a medico.

Vt ex igni & terra ueluti necessariis, compositus est mundus, iuxta Platonem, terra soliditatem conferente, igni calorem ac formam. Ita magna imperia non parantur, nisi misceatur cum fortuna uirtus, & altera alteri sit auxilio.

D. ERASMI ROT. SIMILIA

Vt mūdus nō erat mūdus, minutioribus corporibus adhuc spar-
sim uolātibus, & elabentibus, solidioribus uero inter se depugnati-
bus, sed tempestatis, erroris, tumultus plena erant oīa. donec ter-
ra ex his accepta magnitudine, seipsam nigeret, aliisq; in se stabile
præberet sedem. Sic magna imperia plena tumultus, donec aucta
potentia, etiā finitimis regibus stabilitatem præstat, ut terras cæte-
ris elementis circumferentibus sese

Vt naui multitis istibus compingitur, clauis paxilis. deinde ad
tempus aliquantum relinquitur, donec cohærescant clauī commil-
suræq; deinde tuto sulcat maria. Sic ciuitas multis sudoribus cōdit,
donec aucta tempore, tutā ac tranquillā uitam præbeat ciuib;.

Qui uenantur bestias, induunt exuiuium cerui. qui aucupantur
aues, plumatis utuntur tunicis. cauentq; ne tauris appareant in ue-
ste purpurea, rubra, aut alba Elephantis, quod hoc colore irri-
tentur. Sic qui uelit feram nationem cicurare, domareq; morib;
ac uestitu semet illi ad tempus accommodet, necessum est.

Vt aeris circumfusi temperies elicit terræ fertilitatem. Contra
cœli inclementia uitiumque premit atque extinguit. Ita fauor
& benignitas principis, excitat honesta studia. Rursum tenaci-
tas, & odium extinguit arteis.

Vt ceruis frustra sunt ingentia cornua, cum desit animus. Ita
non satis est opibus pollere, nisi fortitudo accesserit.

Vt Cyclops exoculatus manus quoquo uersum porrigebat, nul-
lo certo scopo. Ita magnus rex, cui desit prudentia, quiduis ag-
greditur ingenti rerum tumultu, sed nullo iudicio.

Quemadmodum imperiti artifices, cum statuis exiguis mag-
nas subdunt bales, magis conspicuam reddunt illarum exiguita-
tem. Ita fortuna si pusillo animo munus amplum addat, indicat
& arguit magis animi humilitatem.

Vt ferrum si non utaris, obducitur rubigine. Sic animi uigor,
nisi negotiis tractandis exerceas.

Qui simul & Rempublicam tractat, & artem exercet sedenta-
riam. perinde facit, atq; ille, qui mulierem ingenuam ac probā,
detracta stola, datoq; præcinctorio, in officina detineat.

EX PLVTARCHI MORALIBYS V

Vt Herculem parum decebat, exuto leonis exuuiis, uestis Mileſia cum ſeruiret Omphala. Sic parum decorum ciuili uiro, depoſita ꝑ geſſit perſona, ad ocioſam, ac uoluptuariam uitam ſe conferre.

Ignis ſemel accenſus facile ſeruatur, extinctus haud facile redac cenditur, ita fama tueri facile eſt, extinctam nõ facile eſt reſtituere.

Deliacũ nauigiũ, dũ ſubinde ſarcit & recõcinat, ueluti ꝑpetuũ in multa ſecula reddit. Sic fama ſemp aliqd adiciendũ, ne collabatur.

Canis ignotos allatrat, erga notos mitior ſecũdũ Heraclitũ. Sic iũ dia nouos hoies, & nup euectos potiſſimũ iſeſtat, i notos iã mitior.

Flãmã primũ emicãtem multus comitat ſumus, q quidem eua neſcit, iã inualeſcẽte & explicãte ſe flãmã. Sic res egregias aggredi entem initio multa premit inuidia, donec auſta gloria inuidiã fu mum diſcutiat. Nam ſumus gloriã inuidia eſt.

Vt ſtultus, qui adderſis uentis & undis nauigat, orta tranquillita te portum petit. Sic qui tum negotium relinquit, cum diu iam cũ inuidia luſtatũs, deinceps citra inuidiam uiuere poſſit.

Vt difficiſſimum ac periculolum eſt appoſas arbores, quã iam late ſparſere radices, reuellere loco, & alio transplantare. Ita Remp, longo tempore ſuis inueteratam inſtitutiũs, ad aliam uitã ratione traducere non licet citra maximos rerum motus.

Vt ferrum, aut æs uſu ſplendescit. Sic exercendis negotiis eni, ſelcit animi uigor.

Vt gaudent qui a ſuriõſis dominis auſugerunt. Sic gaudere de bent ſenes, qui ætatis beneficio libidine non infeſtantur.

Ibĩn aiũt, ubi cõſenuit, iãq; quod erat turbidũ, expirarit, magis a romatice olere. Sic gloria ſenum tranquillior, & conſilia ſedatiora.

Vt aqua uino admixta, reddit illud moderati⁹, & ſobria nym, pha deũ temulentũ cõpeſcũt. Sic in Rep, ſenes admixti, iuuen ùte meritãte & ambitione reuerentia ſui reddunt moderatiorem.

Vt in ſcena δεινὸς Ὀρχηζ tantum oſtenditur, nec loquens quicquã, nec agens. Sic princeps, qui uestitu & titulo tantum principe agit, nihil autem curat eorum, quã uere ſunt principum officia.

Vt arcus tenſus rumpitur. Sic animus remiſſus frangitur.

Vt cantor ſenex non omittit artem, nec abiicit lyram, ſed leui

Miſtũ

B

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Diffi
mile.

ores sequitur harmonias, & uocis fugitat contentionem, iuueni-
bus aptiorem. Sic in senectute non oportet a Rep. prorsus desiste-
re, sed eligere negotia remissiora, quæ conueniant ætati.

Diffi
mile.

Athletæ abstinēt a laborib⁹ necessariis, ut in nō necessariis uale-
ant nobis cōtra faciendū. Qui equos domāt, primū blādiūf, ac mol-
lissime tractat, ut assuecat freno. Sic populus lenitate subeūdus.
Ventalibus tempus erat præstitutum. Primum, in quo discerent.
Alterum, in quo exerceret. Tertiū, in quo docerent. Idem fiebat in
sacerdotib⁹ Ephesiæ Diana. Idem faciendum iis, qui Rēp. gerūt.

Arbores inuidæ, uetulaq; subnascentes arbulculas umbra sua
premunt, nec sinūt efflorescere. Non sic faciendum senioribus ma-
gistratibus, sed inuitandi potius, & adiuvandi iuuenes.

Remedia statim mordent uel offendunt, postea conferunt salu-
tem & uoluptatem. Ita salubria monita initio sunt nonihil amara
postea correctio iucundissima.

Insania alendi equos non cōsequitur lenticula, sed arua frumē-
tifera. Sic adulatio non infestat pauperes atq; humiles, sed magna
rum familiarum ac fortunarum ruina, morbusq; est.

Pediculi corpora exanima deserunt, utpote defecta sanguine,
quo alebantur. Sic adulatores rebus prosperis ac feracibus adsunt,
aridas & steriles non attingunt.

Vt numū exploras num sit adulterinus, priusq; eo sit opus. Sic
amicus probandus anteq; eo sit opus.

Vt q; prægustādo letale uenēnū, in exitiū coniciūt sese. Sic qui a-
micū admittit priusq; cognorit, ac sūo malo discit qualis sit.

Vt ignis omniū codimetorū est suauissimū, uelut inquit Euen⁹.
Ita amicitia omnem uitam condulcat, si admisceatur.

Vt adulterina splendorem ac nitorem tantum auri imitantur.
Sic adulator gratiam, obsequium, & hilaritatem amici.

Vt syluestria semina, quæ spatio ac magnitudine accedūt ad tri-
ticū, haud facile repurgant, nā per angusta foramina non excidūt,
per ampla simul excidūt. Sic adulatio quæ amicitiam imitatur,
non facile ab amicitia reicitur, ac separat.

Obsoniorum egregij artifices condimentis non nihil austeri ad-
miscēt, quo dulcedinis tollant facietatem. Sic adulatores fictam

EX PLVTARCHI MORALIBVS. VI

quandam libertatem ac seueritatem admiscet, ut nunq̃ magis adulentur, q̃ cum uidentur obiurgare, ac libere loqui.

Vt difficile deprehenduntur bestia, quæ ad loci similitudinem mutant colorem. Sic eos assentatores haud facile deprehendas, q̃ ad omne uitæ institutū omnesq̃ affectus sese accommodant.

Qui alit̃ beluā, primum accomodat se illius ingenio & animu aduertit, quibus rebus offēdat aut placeat donec assuefacta fiat tractabilis. Sic adulator oib⁹ amici studiis & affectib⁹ sese accomodat.

Vt præterflūes aqua nullo certo colore est, sed semp̃ refert colore subiecti soli. Ita adulator sui dissimilis est, p̃ re nata sese adaptas.

Simia dum hominem imitari conatur, sepe capitur. Ast adulator idem faciens, alios capit & allicit.

Vt Circes poculis homines subito transformabantur in feras. Sic affectus repente alium reddunt hominem.

Vt speculum quicquid obicitur, imitatur. Sic adulator.

Vt umbra quicquid agas, respondet & adest. Sic adulator quoquo te uertas, sequitur.

Chamaeleō omne imitat̃ colorem, præter q̃ albū. Sic adulator in turpibus nihil nō imitat̃, solū quod honestū est, imitari nō potest.

Vt iperiti pictores, cū pulchra nō dat̃ asseq̃, rugis & uerrucis exprimūt similitudines. Sic adulator refert iteperatiā, iracundiā amici.

Bene olet unguentū, bene olet & pharmacū, uerū illud ad nihil utile, nisi ut delectet, hoc præter odore, maiore habet utilitatē. Sic adulator tantum iucundus, amicus etiā utilis & necessarius.

Pictura colores habet iucundos, sunt & pharmaca grati coloris. Sic amicus ideo delectat ut iuuet, adulator tantum delectat.

Medic⁹ si res possulet aliquādo crocū & nardū iicit & lauat suauiter, & pascit humaniter. Sic amicus aliquādo blandus est.

Quidā tauris cæstrū canib⁹ crotonē i aures imittit. Sic adulator in aurē admissus haud facile excutitur, sed tra nuerū agit, quo lubet.

Pictores illustrāt lucida, appositis ūbris & obfcuris. Sic adulator laudās diuersa uicia in aliis, in amico nutrit ac fouet, quæ adsunt.

Vt oratores aliquoties aliā psonā loquētē faciūt uel fidei causa, uel ut inuidiā fugiāt. Sic adulator narrat quæ ab aliis, de amico audi erit, etiā si nō audiit.

Diffi
mle.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Palæstrita corpus humiliant, ut alios deiciant. Ita quidam seip
sos uituperant, ut uideantur admirari familiares.

Vt pictura est tacita poësis. Ita silentio quoq; laudat adulator.
nempe uultu nutuq; & obsequiis.

Vt qui uenantur, facilius fallunt feras, si aliud agentes, hoc est,
iter facientes, aut agricolantes id faciant. Ita maxime laudat adu
lator, cum non apparet eum laudare.

Si ager laudâdo redderet fertilior, nō min⁹ laudâdus esset q̄ arā
dus, aut stercoreandus. Sic amicus si reddidit laude melior, expedit ali
quando laudare, sin minus quodcum pertinet inutulis palpatio.

Vt patroclos in bellū proditurus, reliqua quidem A chillis arma
sibi sūpsit, solā hastā, ut grauē ac prænālidā nō attigit. Ita adula
tor oīa ueri amici symbola imitat, prater solā admonēdi libertatē.

In Menādri cōmœdia iudiciū falsus Hercules, clauā gestas nō ro
bustā, sed inanē ac leuē. Sic adulatoris libertas mollis est & blāda.

Vt puluinaria mulierum, quāq; uident reniti ac resistere capiti
bus cedūt magis, & accommodant sese. Sic libertas adulatoris tu
met quidem sed in se recipit inclinantem.

Vt mel exulcerata mordet ac purgat, alioquū utile & dulce. Sic a
mici libertas non mordet, nisi si quid est uiciosum & corrigendū.

Qui in leuibus nugis obiurgat amicum, in grauibus rebus tacet.
Idem facit quod Alipites, sinens Athletam inebriari & libidinari, cir
ca lecythum duntaxat difficilis ac morosus.

Item quasi præceptor puerum de stilo ac tabula obiurget, barba
rismum aut solœcismum committentem dissimulet.

Item quasi malus orator, nihil ad argumenta respondens, uocē,
aut codicillos indiligenter scriptos calumniatur.

Item perinde ac si quis hominis tuberibus ac fistulis laborantis,
medici smilio pilos & ungues secet. Ita adulator libertate utitur, in
iis in quibus non est opus.

Vt si quis merū, alioq; cōferēs, aduersus cicutā, admisceat illi, uene
nū reddit imedicabile, quod calore uim ueneni ptinus deuehat ad
cor. Ita adulator itelligēs libertatē esse remediū aduersus adulatio
nem, eam ipsam adulationi admisceat, quo magis sit noxia.

EX PLYTARCHI MORALIBVS. VII

Vti medicus dat operam, quo sanitatem tueatur, & augeat. Ita facit amicus. At adulator ulcerosas titillat partes.

Sunt cibaria, quæ neq; sanguini coferunt, neq; spiritibus, neq; nervis, neq; medullis, sed pudenda tantum mouent, uentrem inflant, corpus turgidum reddunt. Talis est adulatoris oratio, uiciosa tantum auget & irritat, alioquin infrugifera.

Vbi corpus uitiosis inflatum humoribus, ibi adsunt bubones.

Sic ubi irascitur, amat, odit, amicus, id præmit adulator.

Vt tragœdiarum histrionibus choro opus & amicis concinnantibus, theatrum applaudere. Sic qui gaudent adulatoribus, nihil agunt, nisi sint qui applaudant.

Quemadmodum iuxta Mathematicos superficies & lineæ nec inflectuntur, nec produciunt, neq; mouentur per se, cum sint intelligibiles, sed inflectuntur, produciunt & migrant pariter cum ipsis corporibus. Ita adulator superne quidem affectu non mouetur, sed cum irato amico irascitur, cum gaudente ridet.

Animal in intimis uires habet maxime proprias. Sic amicus nihil ostentat, sed tum calat, cum maxime iuuat.

Vt medicus & non sentientem sanat. Sic amicus etiam si ignoretur, amicum iuuat.

Vt mala pictura, fractis uestibus, rugis & angulis re præfretat. Sic adulator sudoribus, clamoribus amicū imitat, nihil exhibet sincerū.

Simia cum nec domū possit seruare more canis, nec onera gestare quemadmodum equus, nec arare sicuti boues, parasitatur, acrisum mouet. Sic adulator, cum in seriis ac grauib; rebus nesciat esse ului, holapratum minister est.

Quidam male pinxerat gallos gallinaceos, iussitq; puero, ut ueros gallinaceos procul abigeret a tabula, ne collatione deprehenderetur. Sic adulator ueros amicos pro uiribus abigit, ne ex illorum comparatione deprehendatur fictus amicus.

Pharmacum non adhibitum in loco, dolet absq; fructu. Sic oburgatio non ut debet adnota. Atq; idem facit amicus cum molestia, quod adulator cum uoluptate, laedit enim uterq;.

Qui lignū ob imperitiā rectū facere nesciūt, distorquunt in diuersam

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

partē. Sic quidā fuga uitij, in aliud uitij incidūt grauius.

Vt medico carnem secante, manus cōcinnitatem quandā & elegantiam seruat, abest aut saltatoria gesticulatio. Ita libertas admittit urbanitatem, seruata grauitate, adulator risibus, scurrilibusq; iocis libertatem, ueluti malis condimentis edulcat.

Ignauī canes apud mēla audēt, in uenatu minime. Sic ingenerosū est, cū sobrius libere loqui nō audeas, inter pocula id facere.

Aqua delabitur ubicumq; cauum ac decum locum reperit, Sic adulator uehementer urget, siquid lapsus est amicus.

Vt pituita paulatim collecta tum maxime apparet ac uincit, cum natura tuncit. Sic quidam amici, potentes admonere non audent, nisi labantur, sed simul atq; commutata fortunæ aura sūt humiles facti, tum obiurgant.

Sanus fert, n exprobres itē peratia, libidine, luxū, eadē nō ferret agrotas. Sic admonēdus amicus, cū deserit irasci aut amare.

Nutrices pueros lapsos non obiurgant ac puniunt, sed accurre res erigunt, deinde obiurgant. Sic amicus cum affligitur, adiuan dus est & erigendus, postea monendus & obiurgandus, quod suo uitio in eam calamitatem incidit.

Vt rupturæ & spasmata tum demū mouentur, cum corpus aliquo malo corrigitur. Sic amici non ingenui scilicibus aduāntur, lapsos obiurgant, & illorum infortunio fruuntur.

Oculo lippienti non est ad mouendum lumen. Nec animus affectu laborans admittit grauem admonitionem, sed admiscenda laus est, ac sic medēdum.

Qui in rebus leuiculis acriter obiurgat amicum. Perinde facit, ac si medicus amarum & acre phar macum, ac sumptuosum in leuissimis morbis passim admoueat.

Veluti si quis laborat hepatis uirio, medico offedat ungues ex ulceratos, inepte faciat. Ita qui grauib; laborans malis, de nugis consulat amicum.

Ferum prius calore solutum ac mollium, postea frigida dure scit, ac solidatur aqua. Sic amicus prius laude delinitus, mox libe

re admonebitur.

Vt bonus medicus mauult morbo mederi, somno ciboq; q̄ scā
monio aut castorio. Sic amicus, pater, præceptor, magis studet
laude corrigere, q̄ obiurgatione, si liceat.

Quemadmodum medicus ubi secuit carnem, non statim dese
rit sectum, sed rigat ac lenit. Sic qui acrius obiurgauit, debet reli
qua uita consuetudine lenire eam molestiam.

Vt statuarii primum scitibus incidunt lapidem, postea poliant
atq; æquant. Sic amicus obiurgationem lenitate mitigabit.

Vt custos assidens puero, cauet & admonet ne quid peccet. Sic
ratio semper animo præsens non finit ulq; labi, aut peccare.

Vt imperiti statuarii pulchram existimant statuam quæ sit ua
stissima mole. Sic reges nonnulli fastu & asperitate se egregios
principes uideri putant.

Vt colossi foris insignes deum aliquem representat, intus pleni
luto, clauis, sordibus. Ita rex purpura, equis, auro, satellitio magnifi
cus, in animo nihil habet, præter fordidos affectus & inscitiam.

Statuæ magnitudine moleq; sua librantur, & consistunt. At re
ges stulti subuertuntur.

Regula primum recta sit oportet, deinde quæ applicentur cor
rigat. Ita princeps primum ipse uitis careat necesse est, deinde ali
is leges præscribat.

Vt lapsus non potest erigere lapsum. Ita malus & stultus prin
ceps, non potest emendare populum.

Vt deus in cælo pulcherrimū, ac iucundissimum sui simulacrū
constituit solem. Sic in Repub. principem, q̄ prudētia, iusticia, be
ningitate se erga omnes representet.

Vt deus irascitur, qui fulmē ac tonitru imitant, eosq; in tarta
ra præcipitat, ut Salmoneum. Sic superbis & elatis indignatur, qui
magnitudinem æmulantur, non exprimunt bonitatem.

Vt canes ouium custodes, excubias agunt, non sibi timentes, sed
ouibus. Ita rex non tam sibi debet timere quam populo.

Sol iucundissimus est iis, q̄ ipsū possunt intueri. Sic principes iis,
qui amant iusticiam.

Diffi
mile.

Vt in magna tempestate, ualidissimo clauo, optimo gubernatore, plurimis fulturis opus est. Ita magnas & turbulentas res administranti summa opus est sapientia.

Vt in malis foniis nonnulla turbat animū agritudo, sed præterea nihil efficiunt. Sic mali, sed impotētes non admodū lædunt.

Quemadmodum fulgur prius emicat, quā audiat tonitru, quod sonitus auribus excipitur, lumini uisus occurrat, & sanguis prius apparet quam uulnus. Sic princeps aliquando prius condemnat, q̄ redarguatur delator.

In magno fluctu, non sistitur naus, nisi pondus ancora retineat alto infixæ uado. Sic in magnis rerum procellis summa ratio debent animum cohibere, ne ab affectibus auferatur.

Sol cum maxime tollitur in altum, ardu⁹ ad polum septentrionalem, minimum mouetur. Ita quo maior est potestas, hoc magis coercenda est animi temeritas.

Qui morbo comitali sunt obnoxii, frigore depræhēdunt, nam ilico capitis uertigine laborant. At indoctos si paululum euexerit fortuna, protinus arguit curulmodi sint.

Vt non queas cognoscere uas integrum sit necne, nisi liquore in fuderis. Sic nec homine, nisi imperium commiseris.

Vt medicus libentius sanat oculum, qui pro multis uidet, multosq; custodit. Sic philosophus libentius principis animum instruet, qui pro multis sollicitus est.

Non fodit puteos, qui fontes habet, aut nouit. Sic nō petit alium de qualecumq; consilium, qui ipse didicit philosophiam.

Ixion Iunonem amans, in nubem incidit. Sic quidam dum uerā expetunt amicitiam, uulgarem ac fallam amplectuntur.

Inter Agathallos, & Acanthyrides tantum est odii, ut si sanguis eorū ui misceat, continuo separent se uirius, ac dissiliant. Sic inter patritios & plebem, etiam si quando pro rerum usa cōiunguntur, durat tamen usq; odium naturale.

Vt cantharides maxime lato tritico innascuntur, & rosis florentibus. Sic inuidia maxime comitatur eos, qui uirtute florent.

Vti sol si immineat hominis uertici, aut prorsum tollit umbrā,

aut minimam reddit. Sic ingens gloria extinguit inuidiam.

Vbi nullum lumen, ibi nulla umbra. Ita ubi nulla foelicitas, ibi nulla inuidia.

Qui inuidet amicorum foelicitati, nolunt eos prorsus subuer-
ti, sed tamen grauantur illorum excellentia. Vt qui uicini domu
nolint omnino demoliri, sed satis habent, si detrahatur quod ob-
scurat proximas.

Vt unguentum non solum delectat olfactum, uerum etiam re-
medio est aduersus male olentia. Sic in malis bonorum memo-
ria consolatur.

Vt semel admissum intro hospitem, non facile expellas. Ita
luctum receptum tua sponte non possis cum uelis depellere.

Diffimile

Qui lippiunt aut alioqui laborant oculis, non sinunt alios ad-
moliri manum. Ar qui lugent, quibuluis se tractandos exhibent,
ut malum quo laborant, exacerbetur.

Vt moeroris conducit, si se ad lucem conferant e tenebris. Ita &
lugentibus, si a tristibus cogitationem ad lara transferant.

Quidam Homeri uersus acephalos, id est capite diminitos, &
muopos, id est, cauda diminutos excerptunt, tam multa integra
pulcherrimaq; praetermittentes. Idem faciunt, qui de paucis uitae
malis queruntur, dissimulatis tot commoditatibus.

Auari cum multa congerant, non fruuntur praesentibus, subla-
ta deplorant, Sic qui lugent extinctos, uiuis non fruuntur.

Vt auis capta, si diutius alatur in carcere, etiamsi dimittat, stu-
det eo redire. Sic animus diu uersatus in hoc corpore, non facile
reuellitur. At puerorum animus lubentius euolat.

Quemadmodum igni si extinctam subito facem admoueas, sta-
tim redaccenditur. Sic animus, si statim euolet a corpore, facile re-
dit in suam naturam.

Vt uestes uidentur addere colorem homini, cum per se sint fri-
gida, non addunt autem, sed eum qui est in corpore teneunt. Sic
opes uidentur dare iucundam uitam, cum ea proficiscatur ab ani-
mo, non a rebus externis.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Vt qui febris laborat, e diuersis diuersa capiunt, hoc est, e calidis frigescent, e frigidis calescent. Sic & diuitia molestiam adferunt pauperibus, & paupertas gaudium sapienti.

Vt fonti non deest humor, semper ex eo scatens. Sic probò uiro semper adest gaudium, etiam si res externae mutantur.

Vt honoratior est domus, si luceat ignis, quemadmodum inquit Homerus. Sic fortuna commoda splendidiora iucundioraq, si animi gaudium condecorentur.

Vt aromata pannos, ac laceras uestes odoratas reddunt, contra byssus sudore infecta male olet. Sic quauis uita iucunda, si uirtus accesserit. contra malitia, etiam quae splendida uidentur, molesta reddit, & intoleranda.

Quidam in foro foelices uident, domi moribus uxorū cruciatur. Sic diuites foris foelices apparet, itus malitia noctes diesq, discrutiat.

A praua uore facile dilortum feceris, malitia uisceribus insidet, nec potes illi repudium scribere.

Vt ii quos dolentes sopor occuparit, tristitia somniant. Ita qui inuidia, superstitione, auaritia laborant.

Vt uxor mala foris ob pudore est modestior, domi sui similis est. Sic malitia apud alios premit sese, in sonis aperit. Nam tū incestat matrem aut sororem, aut ueneno tollit amicum.

Vt corpus non est capax uoluptatum, nisi bene temperatum. Ita animus non capit uerā uoluptatem, nisi liber metu ac ceteris affectibus.

Quemadmodum agricola syluestribus securim aut igne admouet, ac funditus extirpat, uineas uero atq, oleas aputat cauti ac circumspecte, ne forte superuacua reseccas, laedat & id, quod sanū est. Sic philosophus ex animo iuuenum libidine, auaritia, inuidiam penitus reuellet, ceterum pudorem immodicum cautim emendabit, ne si mul omnem euellat iracundiam.

Nutrices saepius extergentes sordes puerorum, aliquādo carne auellunt. Ita dū quādam uitia nimis anxie conamur emendare, laedimus.

Vt qui demolitur ades templi vicinas, quae cingulae sunt, ea finit, ne quid sacri demoliantur. Sic quādam uitia caute sunt corrigenda, quae cum uirtutibus proxime coherent.

Vt locus supinus ac mollis nihil expellit, quod iciderit, nec potest auer

tere. Sic animus uitiosa præditus uerecundia, nulli peruius est, nisi turpibus affectibus.

Vt qui lucernam non ferunt, multo minus ferrent solem. Sic qui mediocribus rebus perturbantur, multo magis obstupescunt in magnis.

Vt amphoræ facile circumaguntur auribus. Ita quidam quouis sermone huc aut illuc impelluntur.

Viator qui semel in saxum impegit, aut gubernator in rupē, non solum horret eadem, uerumetiam similia. Sic qui uitium agnoscit suum, etiam a confinis cauebit.

Vt manus eadem in uarios dissecta digitos. Sic mutorum charitas eos unum reddit, discretos tamen.

Vt in corpore ex humidi, frigidi, calidi, sicci temperatura, optima fit constitutio. Sic ex fratrum cōcordia maxime floret gen⁹.

Vt morbus in corpore non admittente quod proprium est, multarum noxiarum & absurdarum rerum gignit appetentiā. Ita calumnia, suspicioq; aduersus cognatos & domesticos, malas & noxias aliorum necessitudines inducit.

Qui reiectis cognatis, peregrinos adsciscit amicos. Peride facit, ac si quis amputato pede carneo, ligneum pedem addat.

Vt insaniat, qui fratris imaginem ueneretur, corpus pulset, ac uerberet. Ita stultum sit amare in adoptiuū nomen, uerum fratrem abdicare, aut odisse.

Diffimile

Vt quæ glutino commissa sūt, si soluat, facile reglutinant. At si corpus rūpatur, haud facile coit. Sic inter alios amicitia disrupta facile coit, in fratribus semel disrupta aut nō coit, aut cicatricosa coit.

Armis perditis aut instrumentis licet alia parare, corpus aliud parare non queas. Sic amicos alios inuenies, fratres non item.

Ex eadem materia prima natura sunt elementa iuter se diuersissima pugnantissimæq;. Sic aliquoties ex iisdem parentibus nascuntur fratres ingenijs dissimilimi.

Subduc materiam, extinguetur ignis, subduc occasionem conquiescit odium siue inuidia.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Uti monas non exit suum finē, sed semper in uno manet, unde & nomen habet. Duas aut initium differentia infinitum, protinus enim per se duplicatur, ad multitudinem. Ita sermo, donec apud unum manet, uere arcanus est & secretus, quod si ad alterū transierit, iam spargitur in famam.

Vt proclue non est auem e manu amissam recipere, aut cohibere. Ita nec dictum semel ab ore profectum, propterea quod ab aliis uolat ad alios.

Diffimile.

Non ut nauem arreptam fluctibus, ancora licet sistere. Ita uerbum e portu, uelut in altum emissum.

Vt uas experiamur, aquam non uinum infundimus. Ita friuolum quiddam aliquando committendum a micis, quo silentii fidem experiamur, ut si effutiant, nihil sit periculi.

Vt puer glaciem, nec retinere potest, nec uult amittere. Ita garrulus nec tacere potest quod accepit, nec potest obliuisci.

Iaculos & uiperas proprii rumpunt foetus. Sic garrulus, uel cū sua pernicie promit arcana.

Aegroti ob odium amari & graue olētis pharmaci, ipsum etiā cyathum oderunt. Sic qui tristitia nunciant, & ipsi habent inuisi.

Vt pars corporis uitiata, attrahit etiā a uitiis uitiosos humores. Sic garruli lingua semper ardens, & inflammata, secretorum aliquid undiq; colligit ad sese.

Vt rupes obicitur flumini, ne se effundat. Ita ratio linguæ obicienda, ne temere diffusetur.

Grues cum ex Cilicia deuolant, lapillos in os sumunt, atq; ita Taurum montem aquilis plenum tuto transuolant, idq; noctu, ne uox prodat. Ita tutissimum ubiq; silentium.

Vt egregius artifex iaculadi, statim scopum petit. Ita sapiens qui pauca loquitur, sed ad rem.

Celtiberi ita ferrum temperant ac durant, ut inosso in terram, quod est terreum, auferatur, ac repurgetur. Sic Laconicus sermo sublatione superuacui fit penetrantior.

Diffimile.

Vt singula hastilia facile frangas, coniuncta non possis. Ita

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XI.

diffidentes facile superantur, concordēs haud facile.

Non idem finis sermonis qui cūrsus, iuxta Sophoclem, nam illic uincit qui praenit, hic qui magis ad rem dixit, non qui celerius, imo uincit scire, qui posterior dicit.

Qui aliis interrogatis, ipsi praeripiunt responsionem. Perinde faciunt, ac si quem ab alio uolentem osculari, priores occupent.

Vt ubi dolet, ibi manum habemus. Ita si quid delectat ibi linguam habemus, id est libenter eius rei facimus mentionem.

Vt canes, si iram effuderint in lapidem aut saxū, mitiores sunt erga homines. Sic qui bilem in alienos euomuerit, placidior est erga suos.

Qui de natura quaeritur, quod quādam genuerit homini noxia dissimulatis tot bonis. Perinde facit, ac si quis Nilum calumniis alioqui frugiferū Aegypto, quod crocodilū habeat aut aspidem, nec postea uelit frui prognatis frugibus, sed tantum quaerat de uenenis, quā nutrit. Aut si quis in copiosa oratoris oratione, quod multis exuberet uirtutibus, de pauculis uoculis temere elapsis cauiilet!

Plato uetat aquam a uicinis petere, nisi prius domi foderis usque ad terram, quam Ceramitidem uocant, repperit, non esse spē uenae. Ita prius excutendum, ut parsimonia, alia uē uia tibi suppedites, priusque a mensariis pecuniam mutuam petas.

Templum Ephesia Dianae tūto reddebat obaratos a creditoribus. At multo magis frugalitas & parsimonia praebet asyllum.

Lepus simul parit, & aliud alit, & rursus superfoetat. Ita foenerator. Sic as alienum, priusque conceperit, parit. Nam dantes statim petunt & ponentes tollunt, & foenerant quod pro foenore accipiunt.

Vt ignis inualescens, alia post alia corripit. Sic usura.

Vt equus semel accepto freno, sessorem alium post alium fert. Sic qui semel inciderit in as alienum, nunquam explicatur.

Qui in lutum inciderit, eum oportet aut surgere aut manere, enā si se uoluat, magis etiā inquinat. Sic qui rem habet cū foeneratoribus.

Cholerici qui purgari nolunt, sub tempus collecta indies maiore bile, postea grauius discrutantur. Sic qui sinūt foenus accrescere, cum adest dies, grauius e capite laborant.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Qui dicunt, carebo domo, carebo famulatio, ne debeam. Perinde faciunt, ac si hydropicus dicat medico, ego gracilis sum, & inanis, nam nihil refert quam gracilis sit, modo sanus.

Vt pedē aut manū, si coputruerit, data mercede refecam. Ita domus aut famulitium abiiciendum ut liberemur a re alieno, hoc est ut liberi fiamus.

Vt in calamitatibus firmissimi, atq; optimi amici adfunt utiliter. Sic & sermones optimi.

Vt nādi iperiti, dū uolūt succurrere iis, qui praeforāt, ac mergūt, una cū illis mergūt, & nocet magis quā profuit. Sic amici qui in rebus aduersis tantū collachrymat amico.

Nō quē admodū in tragœdiis. Ita nobis in calamitatib⁹ op⁹ est, q^d coploret & collachrymet.

Corpus onerispondere premitur. At animus ex sese sapenunero pondus addit rebus.

Quae natura sunt amara, his admixtis quibudam dulcibus gratiam addimus. Ita res per se tristes ratione sunt alleuiandae.

Vt cochleae semper domum suam secum circumferunt. Ita quidam horrent peregrinas regiones.

Vt pueris cū terrent personis, damus eas in manus, & uersatas ostendimus inanes, ut discant nō timere. Ita conueniet adhibita ratione, res specie terrificas excutere, ut cum uiderimus non esse quod apparet, contemnamus.

Quē admodū formica si semel atro, & apes si semel aluearib⁹ eiici cōtigat, peregrinat. Ita qdā si semel patria exeat, exules se putāt.

Vt nauis cui firma est ancora, in quouis portu pot cōquiescere. Ita animus si accedat recta ratio, quouis in loco tranquille uiuet.

Qui eos foelices dicūt, q^d poia uagāt maria terrasq;. Perinde faciūt, ac si qs stellas erroneas iudicet fortunatiores fixis, quāq; illis quoq; suus orbis est, in quo uoluāt, nec soli licet suos egredi fines.

Vt q^d decretū iherūt ad populū, adscribūt bona fortuna, ne nihil de suo uideant addidisse. Ita quidam alienis libris nugas ascribūt, quā nihil ad rem pertinent.

Qui uinū habet acre, & uapidū, nec ut uinū pōt reddere, nec ut acetū. Ita Zenoni la neque bona nec mala.

pl: l: 8:
ra: 39:

Hor: 10
no
tar q
us
faci
hor: 10
no
tar q
us
faci

pl: l: 8:
Qui: l: 6:
Hoffo:
li: 8:
nāle

in p
nāle

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XII.

Primū homines iuaſerūt animalia noxia, poſt & oues & boues, poſtremo a nullo genere temperatū eſt, & Athenis primū calūniator aliſuis ſupplicio affectus eſt, & recte, poſt hūc unus & alter, poſtremo nec a bonis eſt temperatum. Ita cum aperitur ius in malos, cauendum, ne poſtea in bonos recidat.

Pueri ludentes petunt ranas ſaxis, at illa tacta ſerio emoriūſ. Sic nos animi cauſa ueniamur, ſed ſera ſerio occiduntur.

Vt nō aque cernūt cicadæ & accipitres, neq; ſimiliter uolant aquila & perdix. Ita non omnia, quæ rationis participia ſūt, aque ualent ratiocinandi acumine.

Vt os non ſecatur trama, niſi prius cinere & aceto præmolliſ, nec ebur inſecti poteſt niſi Zutho prius molleſcat. Sic fortuna nō poteſt reddere uulneratos animo, niſi acceſſerit malitia.

Vt medica terrā diu retinet ſemina propter aſperitatē, ut ſero emergant. Ita morborum, ac dolorum cauſa in hominibus aliquoties diu latent, donec uoluptas in febrem erumpat.

Vt ſapies gubernator, in tranquillitate tempeſtatem expectat. Ita rebus tranquillis ad dolore aliquem præparandus eſt animus.

Vt periculola eſt ſecundum Hippocratem, ſumme bona corporis ualeſtudo. Ita rebus maxime ſperis, metuēda diuerſa fortuna.

Vt deciduæ ſtellæ ſubito extinguiūtur. Ita quos fortuna ſubito in ſumma prouexit, repente ſolent corruere.

Vt ſcarabei, ac uultures offēdūt unguētis, & Schyta iurauit ſe malle equū hiniētē audire, q̄ citharceſi ſc̄ canētē. Ita nō oib⁹ placēt optia.

Vt Mathematici centro, ac ſpatio. Ita quidam omnem uoluptatem uentre circumſcribunt.

Vt polypi non extendunt ſua flagella, niſi ad eſculenta. Sic quidam omnem ſœlicitatem cibo, potuq; metiuntur.

Vt maior dolor obſcurat minorem. Sic animi uoluptas corporis delectationem.

Vt q̄ uehementi laborāt fame, nec eſt qd̄ edat, ſuis ipſorū artibus uelci coguntur. Ita quidam præ fame gloriæ, ſeſe ipſos laudare coguntur, ſi deſit a quo laudentur.

Quædamodū a piſcibus hyrcanis, nec boni q̄piā expectat, nec mali. Sic Epicurei, nec turbamur nos uolūt deorū metu, nec delectari beneuolētia.

D. ERASMI ROT. SIMILIA:

Si fieri potest, lippitudinem auferimus ab oculis, si id nō licet, non tamen eruiamus oculum. Ita si superstitio tolli prorsus non potest, non tamen protinus credendum, nullos esse deos.

Vt principem simul & metuimus & amamus, ut iustum malis, bonis placidum. Sic & deum.

Diffimile.

Non quemadmodum quoties cū truci letō agimus tyranno, animo sumus anxio. Sic in sacris mysteriis anxium, ac diffidentem oportet esse.

Diffimile.

Qui nauem fregit, tamen spe uehitur, nam fieri potest ut corpus natas in terrā deferat. At q̄ excidit e philosophia, totus perit.

Vt Athletā nō ferūt coronā, nisi uicerit. Sic bonis uiris prēmia fœlicitatis nō ante cōtingūt, quā peractō huius uitæ certamine.

Vt austerā remedia, sed necessaria, leuant quidem agrotantes, sed offendunt & inficiunt sanos. Sic acris obiurgatio uitio medetur, probos offendit.

Stoici qui se dicunt inuictos, improhibitōs, & cetera, cum omnia secus patiuntur, similes sunt nauibus, quibus incryptum est, euoia. hoc est, splendidi, ac magnifici tituli. At nihilo feci iteri iactat fluctibus, comminuit, ac lubuertit.

Scarabei fugiunt unguenta, delectantur fœtoribus. Sic nonnullis pessima pro optimis placent.

Vt pauperiores aliquando donant munuscula ditioribus, quos plus recipiant. Sic indoctiores prouocamus nonnullos, ut eruditiora uicissim illi respondeant.

Accensam lucernam nemo moleste fert, extinctam dolent omnes. Ita nasci iucundum, mori inanimale.

Vt non satis est soli bonitas, nisi accedat & cultor idoneus, & semina. Ita non sufficit ingenii fœlicitas, nisi accedat doctor & institutor egregius, & praecepta idonea.

Vt stilla cauat assiduitate saxum, at ferrum contractatione attritur, ita assiduitas etiā durissima uincit.

Vt curruum rotæ ui inflexæ nūquam ad pristinā rectitudinē

queunt reuocari, itidem hiftrionum baculi. Ita quædam ingenia
 fic confuetudine, & inftitutione deprauant, ut corrigi non queant.

Vt ciuiles feditiones rectius in hoftes transferimus. Sic rectius
 inuidemus alijs, quam fratribus, etiam fi fit optimū omnino
 non inuidere.

Vt in balance, altera furgete, altera cedit, ac deprimitur. Ita fra-
 ter euecto ad maiora fratri cedere debet, submittens fele, non re-
 pugnant.

Vt in numeris minores additi maioribus, eos multiplicant, &
 uiciffim multiplicant ipfi. Sic frater obleruens fratri euecto ad
 honores, & auget illius dignitatē, & uiciffim ornat illi splendore.

Vt in digitis, etiam qui fcribere, aut canere nefciunt, tamē una
 cum illis mouentur, & oblequunt. Sic fratres fratribus magiftratū
 adminiftrantibus adefle conuenit.

Vt feris bellum eft cum iis quæ iisdem aluntur, cū ceteris pace
 agunt. Sic inuidia & emulatio inter eiuſdem artis profefſores.
 Nam pugili cum curfore conuenit.

Vt conuenit amantibus diuerſas amicas, in eandem depereun-
 tibus male conuenit. Sic diſſident qui eadem ex re gloriā affectāt.
 Diſſimile.

Qui diuerſam ingrediuntur uiam, non poſſunt ſibi mutuo pro-
 deſſe. At qui diuerſa uitæ ratione utuntur, adiungunt inuidiam,
 ac magis ſibi inuicem ſunt auxilio.

Vt macula ſtatim eluenda, ne inhæreſcat, & difficilius eximat.
 Ita diſſenſio fratrum ilico tollenda, ne gignat odium.

Vt ſi buboni accedat febris, nihil eſt periculum, uerum ſi ſublato
 illo tamen morbus perſeueret, uidetur altius egiſſe radices. Sic
 fratrum diſſenſio, quæ ceſſat lite finita, cauſa erat, non ipſorum.
 at ſi manet etiam dum negotio confecto, iam negotium prætext⁹
 erat, non cauſa ſed exulceratus animus in cauſa fuit.

Vt aqua in locos hiantes ac diductos inſluit ac magis eos diuel-
 lit. Ita quidam iritant fratrum diſſidia.

Vt amici deſeſtantur ſaxum, aut canem incurrentem, qui eos
 dirimat. Sic execrari deberent homines caninos, qui maledicētia

aspilus lq alchm
se xipio

D. ERASMI ROT. SIMILIA

sua dirimunt necessitudinem, mutuamq; benevolentiam.

Cassiteris, id est, stannum, uel plumbum album, æs ruptum ferruminat, utrumq; contingens propter affinitatem, quā habet cum utroq;. Ita amicus amicitiam ac benevolentiam disruptam reconciliare debet, utriq; sese accommodans ex æquo.

Uti in: 36 ra: 18
ne est potius
simpia

Ut non impletur uas quod semper effundit, nihil accipit. Ita non accipit sapientiam, qui semper loquitur, nunquam auscultat.

Erat porticus in olympia, quam septiuocam uocant, quod pro una uoce multas redderet. Ita locutuli quidam, uel uno proloca ti uerbo sermonem immensum referunt.

Vascula mania maxime tinniunt. Ita quibus minimum inest mentis, hi sunt loquacissimi.

Aiunt semen, quod statim effunditur, inutile esse ad genituram. Ita sermo garrulorum ad nihil conducit.

Ut adiam ostio carentiu, & crumenarum absq; uinculis, nulla est utilitas. Ita multo magis oris claustro carentis, nullus est usus.

Ut triticum inclusum in uase, mensura auctum inuenitur, sed uitiatur. Sic garrulus accepto sermoni semper addit, & maiorem eum reddit, sed fide iam carentem.

Qui abigat homines cæsto Veneris, a Venere uideatur alienus, Sic qui oratione molestus est & reddit inimicos, a Musis est alienus, & utendi ignarus, quandoquidem oratio ad conciliandos homines est reperta.

Ut terra quo melior est natura, hoc magis consumpitur, si negligatur. Ita ingenia, nisi recte excolantur, quo sunt foelicia, hoc pluribus uitiiis obducuntur.

Est terra quædam asperior, duriorq;, qua tamen culta protinus ferax reddatur. Sic ingenia duriora natura, institutione mansuescunt.

Nulla fere est arbor, qua non sterile scat, ac tortuosa fiat, si cultura desit. Ita nullum tam foelix ingenium quod non degeneret, citra rectam educationem.

Nullus equus recte lessori paret, nisi arte domitus. Ita nullum ingenium non ferox, nisi præceptis cicurctur, & educatione.

seru a Tantiq

flus a ferar
etia a pinguetudine
EX PLVTARCHI MORALIBVS XIII

Nulla tam fera bellua, quae non mansuecat cura. Ita nullum tam agreſte ingenium, quod inſtitutione non miteſcat.

Vt molli materia facile ſigillum imprimitur, ſi dureſcat non item. Ita puerorum ingenia facile quamuis recipiat diſciplinam, ſi aetate dureſcant, non item.

Vt agricola uallos apponunt arbuſculis, quo recte creſcant. Ita qui inſtituit, addit monita, & præcepta ingeniiſ ſalubria ne deuari cent in uicia.

Qui diu in uinculis fuerunt, cum ſoluuntur tamen claudicant adhuc, nec ingredi poſſunt. Ita diu uiciis aſſueti etiam cum ea deſerunt, quadam retinent ueſtigia.

Non ſatis eſt habere corpus ſanum, uerū & bonæ habitudinis, ac robuſtum ſi, oportet. Sic ratio non ſolum pura debet eſſe, & a uiciis immunis, niſi ſit & robuſta.

Vt plures urbes præternauigaſſe pulchrū eſt, ſed expedit unam incolere optimam. Ita quam plurima ſunt cognoscenda, ſequenda retinendaq; optima.

Quemadmodum proci cum Penelope potiri non poſſent, ſtu prarunt illius ancillas. Ita qui philoſophia nō poſſunt aſſequi, aliis literis ſe contaminant.

Nutrices uagientibus pueris ruruſum apponunt papillam. Sic diſcipuloſ offeſus correptione, ruruſum eſt laude ſubleuadus, ne deficiat.

Plantæ mediocri aqua aluntur, immodica ſuffocantur. Sic animus, moderatis laboribus adiuuatur, immoderatis obruitur.

Vt ſunt uices ſomni & uigiliæ, noctis & diei, tempeſtatis & ſerenitatis, belli & pacis. Ita labores leuandi otio & luſibus.

Lyram & arcum remittimus, quo melius poſſunt tendi. Ita recreandus otio animus, ut ad labores redadatur uegetior.

Vt Hierophanta, quatenus licet, aperit myſteria. Sic de rebus arduis cautim & circumſpecte iudicandum.

Vt myſteria cum ſilentio ſpectantur. Ita quadam melius laudantur ſilentio, quam ratione.

Vt in lance momētum in utramq; partem æque propēſum eſt, & in neutram inſlectitur. Ita dubius animus.

III. D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Medici pharmacis amaris dulce nonnihil admiscēt, ut alliciāt.
Ita parentes obiurgationis asperitatē lenitate debent mitigare.
Auriga non semper adducit habenas, sed aliquando remittit.
Ita pueris nonnihil indulgendum.

Vt asparagus spinosus dulcissimū fert fructum. Ita ex d. uris ini-
riis magna uoluptas nascitur.

Qui prima uirginum dissidia non ferunt ad tempus. Idē faciūt
quod ii, qui offensi labrulis, uuas maturas aliis relinquunt.

Sponsæ quæ statim offensæ moribus uiro- rum, eos deserūt. Per
inde faciunt, ac si quis ictus ab apibus mel relinquat.

Vasa initio quauis occasione dissoluuntur, at tempore cōmissu-
ris compactis uix igni ferroq; dissecantur. Ita prima cōiugatorū
cōsuetudo leui momento dirūpitur, sin coaluerit, lōge firmior est.

Ignis facile accendit in paleis, & pilis leporinis. sed idem mox
extinguitur, si nihil addas. Sic ira amantium, aut nuper coniu-
gatorum, si nemo se admiscuerit.

Qui uenenis piscatur, facile interimit, & tollit piscem, sed corru-
ptum & malum. Sic quæ philtris captat maritos, stupidos habet
& inutiles.

Vt Circe non fruebatur iis, quos uerterat in lues aut leones, sed
Vlyssē sanum ultra omnes dilexit. Ita quæ ueneficiis nacta sunt
maritos, insuauem cum illis uitam agunt, ob dementiam.

Quæ malunt dominari dementibus maritis, quam sanis ac
prudētibus parere. Perinde faciunt, ac si quis in itinere malit du-
cere cæcum, quam sequi uidentem, & uia gnarum.

Vt Palsiphaæ maluit tauri congressum, cum uxor esset Minois.
Sic quadam nuptæ moderatis, ac leuiter uiris, ad intemperantiū
amorem deuergunt.

Vt qui in equum insilire nō possunt ob imbecillitatem, docet
ipsum inflectere genua. Sic quidam generolas ac potentes nacti
uxores, nō dant operam, ut ipsi meliores fiant, sed illas deprimūt.

Pro equi magnitudine temperamus frena. Ita pro uxoris dig-
nitate moderanda gubernatio.

Diffimile.

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XV.

Luna cum soli coniungitur, tum obscuratur, & occultatur, cum abest, lucet. Contra proba uxor praesente marito, maxime colpi ci debet, eodem absente, maxime condi ac latere.

Duabus uocibus simul sonantibus, gratior fit concentus. Ita quicquid fit in familia, fit quidem utriusque consensu, sed tamen arbitrio mariti.

Cum spirat Boreas, conatur ui uentem reuellere, at homo magis astringit pallium, quod si sol tepido uento demullerit, ia ipote & tunicam abiicit. Sic uxor conans concens maritum a luxu reuocare, magis irritat, si placide ferat & roget, magis efficit.

Vt inutile spectaculum auro gemmisque adornatum, nisi repraesentet similem imaginem. Ita inutilis uxor quantumuis opulenta, si uiro moesto sit hilaris, hilari moesta.

Vt Geometrae negat moueri lineas & superficies sine corpore, sed una cum corporibus moueri. Sic uxor in seriis, & ludicris, & risu, & latis, & tristibus, accommodabit se marito.

Vt qui non ferunt uxores secum edere, aut bibere, docet eas ingurgitare, maritis absentibus. Ita qui non communicant lusus, & iocos cum uxore, faciunt, ut alibi quarent, insciis uiris.

Vt rex musica studiosus complures reddit musicos, literarum studiosos doctos, aleator aleatores, rapax rapaces. Ita uir comptus similem efficit uxorem, uoluptuarii incontinentem, castus & sobrius castam & sobriam.

Vt sinistrarum partium ictus redundant in dexteris. Ita uirum oportet uxoris incommodis commodisque commoueri, & contra.

Vt uincula ex commixtura uires accipiunt. Sic ex consensu uiris & mulieris, familiae status.

Vt corpus nihil potest absque animo, nec animus recte ualet, nisi corpore incolumi. Sic inter uxorem & maritum omnia sunt communia.

Vt uinum appellatur, etiam si maior aqua pars sit admixta. Ita domus mariti dicitur, etiam si mulier plus contulerit.

Vt nemo sentit qua parte stringat caecus, nisi qui indutus est. Ita nemo nouit ingenium mulieris, nisi qui duxit uxorem.

Quemadmodum febres ex occultis causis, ac sensim collectae,

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

magis metuunt, quam quæ ex manifestis & grauibz causis sunt orta. Ita occulta ac pusilla, cotidianæq; offensæ magis dirimunt beneuolentiam coniugatorum.

Qui pronubæ lunoni rem diuinam faciebant, exemptum se abiiiciebant ad altare, significantes a matrimonio bilem omnem procul esse oportere.

Vt uinum sic est austerum, ut idem tamen sit utile ac iucundū, non amarum, uelut aloë. Sic erit & materfamilias.

Quæ ueretur ridere apud uirum, ne uideatur lasciuia, nec agere quicquam, ne audax. Perinde facit quasi nec ungeretur, ne uideretur unguentis uti, nec lauaret faciem, ne fucis uti putetur.

Vt orator neglectis fucis, ac theatricis cultibus, rebus ipsis magis mouet auditorem. Sic uxor non meretricio corporis cultu, sed moribus commendatur uiro.

Vt tibicen per alienam uocem sonat. Ita mulier quædam nõ grauiabitur per uirum loqui.

Vt philosophi colentes principem, se reddunt nobiliores, non illum. Sic uxores subdentes se uiro, laudem consequuntur, consonantes autem imperat, deterius audiunt, quam quæ subiiciuntur.

Imperium uiri in uxorem non erit, cuiusmodi est domini in re possessam, sed cuiusmodi est animi in corpus.

Vt humida miscentur omnibus partibus. Sic inter coniugatos, omnia debent esse communia.

Vt ælurus unguentis effertur, & in rabiem agitur. Ita quædam uxores insaniunt, si senserint in uiris unguenta.

Qui ministrant Elephantis, nõ sumunt lucidam uestem, qui tauris, purpuream non induunt, nam his coloribus effertantur. Tigrides tympanorum strepitum non ferunt, ita uxor ab his debet abstinere, quibus senserit maritum uehementer offendi.

Vt apicula per omnia circūuolit, id quod est utile, domū adducit. Ita studiosus ex uno quoq; quod ad mores confert, excerpt.

Vt corporis uitia grauiora sūt, quæ faciūt hulus, ita quædam animi uitia ob id sunt grauiora, quod uehementius perturbant, minus enim cruciat, si quis non credat esse deos, quā si quis super

EX PLYTARCHI MORALIBVS. XVI.

superstitiose timeat deos.

Diffimile.

Comicus uenuste dixit de iis, qui lectos inaurant, ac de argentat, cum dii nihil nobis gratis dederint, nisi somnū, cur, id sibi magno uolunt conitare. At cum dii somnū nobis dederint curarum, & laborum delinimentum, superstitiosus sibi illū reddit carnicinā.

Heraclitus dixit, uigilantibus unum communem esse mundum, sopitos in suum quēq; discedere. At superstitiosus ne uigilans quidem comuni cū aliis mundo fruitur, semper sonante cogitatione.

Diffimile.

Polycrates tyrannus non erat formidabilis nisi Sami. Periader Corinthi. Desinebat metuere, qui illinc in liberam ciuitatem emigrasset. At superstitiosus nō habet quo cofugiat, ut metu liberes.

Diffimile.

Licet seruis, quibus spes nō est libertatis, ad principis statua con fugere, uēditionē postulare, mutare dominū, si durius habiti sunt, q̄ ferre possint. Superstitiosus nec hoc licet.

Si miserū est seruire, multo miserrimū est seruire his, quos nō possis effugere.

Diffimile.

Latroes aut fugitiui, si aram aut statua apphenderint, in tuto sunt. At hic maxime trepitat superstitiosus.

Vt tigrides circūstrepentibus tympanis aguntur in rabiem. Ita quæ bonas mentes compescunt, feras & agrestes irritat, & effertat.

Vt quibusdam minus mali fuit, non omnino uidere, quam perperam uidere, uelut Herculi, qui filios uidens pro hostibus occidit. Ita leuius malum est, deos omnino non credere, quam credere noxiis.

Bion inquit, quemadmodum quicquid paxillo appenderis, id accipit sustinetq;. Ita quibusdam quicquid suaseris admittunt, quicquid imposueris ferunt.

Diffimile.

Gubernator uidens insurgere tempestatem, deorum auxilium implorat, nihilo segnius interim clauum moderas, & a ntemnam detrahens. At superstitiosus despondit animam.

Vt Arithmeticoꝝum digiti aliquando ualēt multis milibus,

aliquando nihil. Sic regum amici, aliquoties quoduis possunt, rursum mutata fastidium gratia, nihil possunt.

Ut frequenter conuenit ad spectacula, ubi non nihil theatrae stipis confertur. Ita disciplina a pluribus coluntur, quae praeter uoluptatem, ac dignitatem, emolumentum etiam & comoditate adferunt.

Ut in tranquillitate corpus expeditum redditur aduersus imminentem tempestatem, Ita tenui uictu, parco, ut medici loquuntur, dieta utendum, ut si incidat opiparum conuiuium, possis enatare.

Ut in conuiuio temperamus ab apposis cibis, quo locus sit laetitiae, quas expectamus. Ita quotidiana parsimonia praemunien di sumus.

Ut qui sacrum exhibent, ipsi nihil inde gustant. Ita quidam alios accipiunt, ipsi abstinentes.

Ut qui sacram pecunia uertunt in usus belli, uoluptate transferunt ad necessitatem. Ita qui ad usum edunt, ac bibunt.

Quidam fastiditis propriis uxoribus, & formosis, amantibus, cum scorto mercede coeunt, gloriae causa, magis quam uoluptatis. Ita quosdam cibi delectat uel ob id ipsum, quod rari sint ac magno empti.

Ut axillarum titillatio risu gignit sed insuauem & spasmo similem. Ita uoluptates iniucunda, quas corpus ab animo extimulatum, non sponte capit.

Diffimile.

Abominamur fornicinas utentes ueneficiis in nos, & amplectimur ciborum artifices.

Ut membrum scabiosum semper opus habet frictu. Ita cupiditas animi nunquam satiatur.

Ut Athenienses nunquam de pace consultabat nisi pullati, quem admodum dicebat Demades. Ita nobis non uenit in mentem moderatio uictus, nisi iam febris astantibus, & admonitis pharmacis.

Lysimachus ob sitim coactus se debere Scythias, deinde cum frigida bibisset aquam, dii boni, inquit, quam breuis uoluptatis causa, quantam deposui felicitatem. Ita nobis cogitandum, postquam ob potiunculam intestestiuam, aut Venerem in longum morbum incurrimus.

Vt cicatrix admonet cauendum esse vulnus. Ita memoria præteritorum malorum reddit cautiore.

Vt pueriles querimonix, facile cõquiescunt. Ita leues cupiditates subducta materia facile cadantur.

Flosculorum odores per se parum efficaces, admixti oleo maiorem vim habent. Ita morborum causa, si in corpus incidant, iam humoribus collectis abundant.

Qui male affecto corpore, uitæ ratione morbum accersunt, ii quasi cœcum commouent.

Vt nautæ nimium onerantes nauem, deinde in exhaurienda sentina laborant. Ita qui corpus onerant cibis, ac deinde clysteribus inaniant.

Qui corpus agre affectum ad balneas ac uoluptates trahit. Quasi putrem ac laceram nauem deducit in mare.

Si ebrii comestatores irrumpant in domum lectu funestam, non solum nihil adferent felicitatis, sed ejulatum potius excitabunt. Ita uoluptates in corpore agro offendent quoque.

Vt nautæ sereno cœlo non nihil laxant uela, cum est suspicio tempestatis, contrahunt. Ita corpori recte affecto non nihil permittendum, contra si quid timebitur morbi, cautius agendum.

Homines tantum pingues, ac robusti, durique, similes sunt gymnasiolorum columnis, ut dixit Aristot.

Vt nauibus sentinae plenis onus detrahendum. Ita corporibus aggrauatis, subducendus cibus, ac potus.

Qui ita corpus exinaniant pharmacis, ut peregrinis rebus expleant, ac magis noxijs. Perinde faciunt, ac si quis expulsus e ciuitate Græcis, inducat Perlas, aut Scythas.

Vestes quæ nitro, similibusque rebus lauantur magis atteruntur. Ita uomitus pharmacis extortus, magis offendunt.

Vt scelestæ mulieres abortum prouocat, ut rursum impleant ac uoluptentur. Ita quidam in hoc ipsum corpus euacuant pharmacis, & clysteribus, ut denuo liceat ingurgitare.

Qui a præscripta uitæ ratione, ne tantulum quidem audet discere, ii ostrei uel stipitis potius uiuunt.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Vt ferrum crebris immersionibus consumitur. Ita corpus crebris permutationibus uitiatur, hoc est si nunc immodicis laboribus intendatur, nunc uoluptatibus liqueat, ac molliatur.

Nauta a nauigandi labore turpiter conferūt se ad uoluptates, rursum a uoluptatibus ad nauigationē redeūt. Ita quidā a deliciis ad labores, a laboribus ad delitias, sūma uitae icōstātia sese uertūt.

Qui uiro malo addit opes & gloriam, is febricitanti ministrat uinum, bilioso mel, coeliacis obsonia, quae morbum animi, hoc est stultitiam augeant.

Qui morbo laborant, cibos purissimos & lautissimos fastidiūt & recusant, si quis edere compellat, iidem restituti bona ualeitudinī, caseo quoque, aut cepe lubenter uescunt. Ita stultis magnifica fortuna iuucūda Sapiētib⁹ etiā humilis, ac tenuis fortuna suauis.

Qui cibi dumtaxat causa ad conuiuium accedunt. Quasi uas adducunt implendum.

Mistum.

Qui in eadem uehuntur nauī, & in iisdem militant tentoriis, sese mutuo ferant, oportet. Sic qui uersantur in Republica. At in cōiuiis nō idē est necesse. nā illic periculi est commune, hic nō itē.

Qui rogant quid sumus facturi, si non edamus, aut bibamus, & huiusmodi rebus utamur. Perinde faciunt, quasi Danaides essent sollicitae quid facturæ sint, si dolium impleatur.

Qui e seruitute manumissi sunt, quæ dominis solent facere cū seruirent, ea faciunt sibi ipsis, suoq; arbitrio & praesidio. Sic nunc anima alit corpus multo labore, multisq; curis, postea facta libera, seipsam alet contemplatione ueri, nec poterit ab ea auelli.

Vt corpus est instrumētū animæ. Sic anima est instrumētū dei.

Vt grauiora corporis uitia, quæ in uulnus, & in tumores erumpunt. Ita animi affectus, qui grauius curis uitam reddunt molestant, ut uitium est, ex atomis omnia nata credere. at non angit animū quēadmodū auaritia.

Disimile.

Non timet mare, qui non nauigat, non bellum qui non bellat, non latrones, domi manens, non calumniatorem pauper, non in uidiam priuatus, non terramotum, qui est in Galatia, non fulmē qui est in Aethiopia. At superstitiosus omnia timet, terram, mare,

EX PLVTARCHI MORALIBVS XVIII

aërem, cœlum, tenebras, lumen, strepitum, silentium, somnium.

Diffimile.

Serui cum dormiunt, non timent heros, uincti obliuiscuntur co-
pedum in somno, ulcera, carcinomata & grauissimi etiam crucia-
tus conquiescunt. Sola superstitio etiam dormientem infestat.

Diffimile.

Tyrannū mutato solo licet effugere. Qui deū timet nō est quo
effugiat, quādoq; nūq; nō est deus.

Diffimile.

Licet seruis, postulare distractionem & mutare dominum, Idē
non datur superstitiosis, cum omnes deos metuant.

Si miseri sunt, qui duos nacti sunt dominos, quanto infelici-
ores, qui dominis seruiunt uitris, a quibus non possunt aufugere.

Diffimile.

Sunt ara seruis, sunt statuae, sunt alyla latronibus ad quæ confu-
giant, & ubi tuto sint. At hic maxime timet superstitiosus.

Vt Tigrides, si quis tympanis circumsonet, in rabiem agi dicūt,
adeo ut seipsas deniq; disceperant. Ita quosdam offendit, quod aliis
addit animum, puta musica, eloquentia &c.

Cum nauta uidet imminere tempestatem, primū quidem deos
inuocat, ut incolumi liceat in portum appellere, mox contrahit
uēla, atq; oīa nihilo secius parat, quibus est opus. Ita nos debem⁹
auxilio diuino fidere, sed sic ut nostrā quoq; idustria adhibeam⁹.

Item arator ab Heliōdo iubetur diis sacrificare, deinde aggre-
di, & miles primum inuocat opem diuinā, deinde armatur.

Vt tremunt, qui urforum aut draconum iussu adeunt. Sic su-
perstitiosi cum tractant diuina, existimantes deos semper para-
tos ad nocendum.

Qui diuos colunt metu alicuius mali. Perinde faciunt, ut ii qui
tyrannos uenerantur, ne noceant, quos oderunt animo.

Quidam dum stulte fugiunt latrones, aut feras, in auiā incidūt
& barathra, aut precipitia. Sic quidam superstitionem ita fugi-
unt, ut incident in impietatem, cum in medio sit pietas.

Vt qui e uinculis emititur, licetius uagant, q̄ ii q nūq fuerunt in
uinculis. Sic pueritia cum a praeceptoris gubernatione soluitur.

non prius p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

Qui demissi a pedagogo, suo relinquuntur arbitrio, non abiciunt imperium, sed mutāt principem. Nam pro pedagogo iam rationi parent.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

Qui in ciuitatem ascripti sunt, & hospites, multa damnant, ac moleste ferunt. At qui in ea a pueris sunt educati, quidq; aluerunt, probant. Sic qui philosophiam a pueris imbiberunt.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

Vt athletis amphitoides adduntur contra plagas. Ita pueris focalibus magis est opus, aduersus pestilentem orationem.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

Vt peius sentiunt de homine, qui dicunt eum esse iracundum, perniciosum, quam negāt eum uiuere. Ita minus male sentiūt de diis, qui negant ullos esse, quam qui dicunt morolos, noxios, irritabiles, ut faciunt superstitiosi.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

Vt ager si non colatur, non solum infrugiferus manet, uerum etiam multa syluestria producit. Ita adolescens rationis capax, nisi praeceptis honestis exerceatur, non solum non euadet bonus, sed ad multa uitia deflectetur.

Diffimile.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

In ludo sphaerae, simul discunt, & mittere & excipere commode. At in doctrina prius est bene accipere, quam mittere, quemadmodum concipere prius est, quam parere.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

Vt aues subuentaneos concipiunt foetus. Sic inutilis oratio accepta, nec inhaerens, sed protinus in auras dispergitur.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

Vasa ad excipiendum quod infundit, accommodant & inclinant sese. Sic qui discit debet accommodare sese, ne quid effluat eorū, quae utiliter dicuntur.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

Vasorum malorum & putrium aures quibuslibet implent potius quam necessariis. Ita quidam stultissimi protinus discunt.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

Qui equos recte alunt, eos docent parere freno. Pueros qui uolet instituire primum assuefaciat, ut dicto sint audientes.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

Si quid in utres uelis infundere boni, uentum atq; aerem emoueas, oportet. Sic saltum, ac tumorem eximas oportet ab animo eius, quem uelis docere.

in p[ri]mo p[ro]p[ri]um f[aci]t h[ab]it[um] p[ar]te f[aci]t m[in]us p[ro]p[ri]um h[ab]it[um] m[in]us p[ro]p[ri]um

Malus consiliarius omnia deprauat assidens. Sic inuidia nulla magis damnat, quam quae sunt optime dicta.

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XIX.

Vt lumen. Ita nec oratio ulli prodest, nisi uolentibus accipere.

Vt economicis & amici prosunt & inimici, quemadmodum dixit Xenophon. Sic uigilans auditor & cordatus nō solum dictis, uerum etiam erratis aliorum fit eruditior.

Vt in alienis oculis nosmetipsos cōspicimus. Sic in aliena dictio nō quid nos deceat aut dedeceat, contemplandum est.

Vt ad sacrum epulum, sic ad auditionem oportet placidum ac beneuolum accedere, ut benedicta probes candide, aut si parum recte dicat, tacitus notes quam obrem errauerit, & animi conatu certe probes.

Facile est demoliri, quod alius extruxit, at difficillimum, idem aut melius aliquid extruere. Ita aliorum orationem reprehendere in procliui est, at eodem modo melius dicere, non est perinde facile.

Vt multa belli inania, iuxta prouerbium. Ita & auditionis, puta supercilium, acclamatio, strepitus, & id genus alia.

Quemadmodum in iis, quae ad tibiam canūtur, multa fallunt, ac suffugiunt auditorem errata. Ita in oratione phalerata, multa inepte dicta fallunt auditorem, ob phaleras, & fucos orationis.

Qui coronas nectunt, bellissima quarūt, non utilissima. At apes etiam amarissimo thymo insidunt, atq; inde mellificium colligunt. Sic oportet auditorem, non flosculos orationis, uoluptatis causa sectari, sed uim sententiarum, & utilitatem.

Diffimile.

Non oportet hoc animo ad audiendū accedere, quo ad spectaculum, puta ut tantum delectemur, sed ut meliores efficiamur.

Non conuenit, ut in tonstrina surgens, ad speculum contempleris teipsum, num recte sis curatus. Ab oratione discedens, non expendas, num melior sis factus, aut deterior ex auditione.

Vt balnei non purgant. Ita nec sermonis ulla est utilitas.

Non sic ad audiendum est accedendum, ut uelis inungi & oblini fucis, quo nitidior has, sed gratiam habeas, si uelut aluere acri fumo, sic ipse mordaci sermone, purgeris animo, qui cacutientia & lippitudinis est plenus.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Qui bibunt, ubi iam desierint sitire, tum poculi sculpturā cōte-
plantur. Sic in oratiōe, primū animaduertēdū, q̄ salutare sit quod
dicis, deinde si uacat, quid sit elegans, aut nitidum, considerare licet.

Qui statim orationis ornatum requirit. Perinde facit, ac si quis
nolit antidotū bibere, nisi uas sit adductū ex Atticā Veneris figuli-
na, nec in hyeme hiesse iduere, nisi quā lanā habeat ouīū Atticarū.

Vt qui ad conuiuium accessit, utitur appositis, nec aliud requi-
rit. Ita discentem tacite audire oportet, donec qui dicit perorarit,
tum si libeat utilem aliquam quæstionem proponere.

Vt apud Homerum Vlysses ridetur a prociis, quod panis frustu-
la peteret, non enses, nec lebetes. Ita magis ridendi sunt, qui disse-
renti minutulas ac friuolas quæstiunculas obiciunt.

Vt qui clauē uelut secare ligna, securi aperire ostiū, utriusq; usu
se se priuat. Sic qui discentem alienis ac friuolis quæstiunculis per-
turbant, non solum nullum capiunt fructū ex iis quæ dicunt, uerū
etiam mali uiri opinionem, atq; odium lucrifaciunt.

Vt morbus non celandus est, sed in publicum efferendus, quo
sanari possit, ut dixit Heraclitus. Sic inscitia non est tegenda.

Vt tragœdi in theatris. Ita philosophus in scholis est audiend⁹,
nempe ad finem usq; , Dissimile.

Qui pecuniam dat, quātum impertit alii, tantum sibi detrahit.
At non idem fit in laude, & tamen hoc imaginantur maligni qui-
dam, partius impertientes laudem, quam pecuniam.

Vt qui maligne dant aliis, uidentur ipsi parum habere. Ita qui
parce & maligne laudant alios, uidentur adhuc suas esurire ac siti-
re laudes. Dissimile.

Iudex in causā nihil tribuens amori, tantum sem perpendit, ac
secundum eam pronunciat. At in audiendis philosophis, multis
lappibus candide fauendum est. unde ueteres iuxta Mercurii sta-
tuam, Gratiarum item ponere soliti sunt.

Vt iuxta uias asperas, ac salebrosas, uiolæ, flosculiq; nonnunq̄
occurrunt. Ita in oratione infacunda nonnunq̄ & sententiæ, & figu-
ræ incidunt dignæ quæ laudentur.

Vt hadera undeuis ex se inuenit, quo se alliget. Ita amor etiam

iis capitur, quæ non amantem offendunt.

Vt amantes candidè interpretantur uitia quædam. Ita debent & auditores dicentium.

Bonus cõuiua nō existimat hoc tantū suarū esse partitū, ut suauiter accipiat, cura sumptuq; alieno, sed debet cōmodū uicissim exhibere cōuiuā. Sic auditor nō tantū audit otiosus, dicente sollicito. sed uultu, oculis, applausu, fauore, iuuare oportet dicentem.

Vt in ludo sphæræ alterius est commodè mittere, alterius scite excipere. Sic in audiendo cōuenit utrumq; suo fungi officio, tum eum qui differt, tum eum qui auscultat.

Qui castam ac philosophicam oratiōem meretriciis ac philosophicis laudibus prosequuntur. Perinde faciunt atq; ii, qui athletam filiis aut rosis coronent, non lauro, aut oleastro.

Vt non quæuis corona quẽuis decet uictorem. Ita non quæuis laus, aut quĩuis honos, quencunque hominem

Vt ridiculus sit cantor, qui rem grauem Lydiis efferrat modis. Ita ridiculus qui de diis, aut recte uiuendo uerba faciens, rhetoricis lasciuiat flosculis.

Non quẽadmodū parasitus conuicio tacet ab iis, a quibus aliter, ridet ac nihil commouet. Ita a philosopho reprehensus debet esse affectus, sed nec offendi oportet, nec impudenter negligere.

Vt caro quæ callo obdurnit, nō accipit uibices plagarū. Ita animus assuetudine peccandi, nō cōmouet correptiōe licet acriter.

Qui correptus statim fugit, exolus admonitorem. Perinde facit, ac si lectus a medico continuo offensus aufugiat, non expectans ut obligetur, & oblinat uulnus ac mitigetur, nam is quod dolet iam passus, quod confert, non uult experiri.

Vt Telephi uulnus eadē hasta sanatū est, quæ uulnus inflixerat. Ita uulnus obiurgationis ab eodem sanabitur, qui fecit.

Vt q sacris iniciat pferit primos illos insultus, spe secutura dulcedinis, ac lucis. Item faciendum iis, qui a philosopho obiurgant.

Vt priuq; assueuimus, multa nos offēdūt in homīe, quæ postea assuetis sunt etiam iucunda. Sic in literis, in philosophia, prima illa tædia toleranda sunt, donec usu fiant facilia iucundaq;.

D. ERASMI ROT. SIMILIA:

Vt uasa angusto ore difficilius recipiunt, sed retinent certius liquorem. Ita ingenia quæ tardius percipiunt, fere meminerunt tenatius.

Vt pulli inuolueres semper hiantes pendent de ore alieno. Sic quidam molesti sunt docenti, quod necessarium sit eis omnia mala in os inferere, nihilque tradant ipsi sibi.

Vt quidam crebris diuerticulis uiam breuem reddunt longam. Sic nonnulli docentem crebris quaestiunculis nihil ad rem pertinentibus interpellantes, perpetuam interrumpunt doctrinam.

Quemadmodum ignauis, cibique auidi canes, domi ferarum pelles mordent, ac pillos uellunt, feras ipsas in uenatu non attingunt. Sic quidam præpostere studiosi, de nugis agunt, caput disciplinæ non attingunt.

Diffimile.

Non ut uasa, itidem ingenia desyderant repletionem, sed satis est accensio, uelut incitamentum in materia, quouis inueniendi, & cupiditas ueritatis incitetur.

Veluti si quis ignem petat a uicino, deinde illic luculentum reperit focum desideat, maneatque. Ita quidam semper assident præcepto, nec accedunt ingenium suum, ut domi suo fruantur igni.

Quemadmodum iuxta Philoxenū, suauissima sunt carnes, quæ non sunt carnes, & iucundissima pisces, qui non sunt pisces. Ita maxime delectat admixta philosophiæ poesis, & poesi admixta philosophia.

Vt in obsoniis non solum sequimur uoluptatem, sed etiam salutritatem. Sic in audiendis & legendis authoribus.

Frustra clauduntur portæ ciuitatis, si una relinquatur aperta, per quam hostes irrumpant. Ita non satis est in cæteris temperatum esse, si auditus pateat perniciosis sermonibus.

Vt diligentius seruanda est porta, qua uia sit ad regiam. Ita cautius seruandus auditus, quod maxime sit cum rationali animi parte coniunctus, & quod per eam admittitur, maxime potest uel iuuare uel ledere.

Quidam Amethystū adhibent in computationibus aduersus ebrietatem. Multo magis in audiendis poetis, præcepta sunt adhi-

EX PLVTARCHI MORALIBVS XXI.

benda, ne quid inficiant animum.

Vt in his locis ubi multæ nascuntur herbæ ad remedium effi-
caces, in iisdem multæ nascuntur letales. Sic in poetis multa præ-
clara, multa pestifera.

Vt Simonides dixit, stupidiores esse Thessalos, quam ut a se de-
cipi possent. Ita q̄ feliciores sunt ingenio, citius a poetis corrupti.

Quemadmodum Vlysses auribus cera obturatis, Sirenium peri-
culum prateruigauit. Ita nos si quid incidit blande secundum in-
autoribus, prateruehi oportebit.

Si multi inebriantur uino, non ob id incidenda uites, ita ut fe-
cit Lycurgus, sed propius admouendi fontes. Ita si multi abutuntur
poetica, non protinus abiicienda, sed adhibenda cautio, ut fiat
salutaris.

Vt mandragora iuxta uites nascens, uinum reddit lenius. Ita
philosophiæ ratio admota poetica, moderationem efficit eius
cognitionem.

Quemadmodum in picturis plus mouet color, quam linea, pro-
pterea quod propius hominis formam repræsentat ille, magisq̄
fallat. Ita mendacium admixta ueri similitudine, magis allicit,
mouetq̄, quam duplex oratio, quæ nihil habeat fuci.

Disimile.

Non ut inuenire licet sacra sine tibiis & choro. Ita poësim absq̄
mendatio licet inuenire.

Venenum admixtum cibis, pestilens sententia admixta rebus
utilibus, ac iucundis.

Vt foedis animantibus scite effectis delectamur. Ita in poësi,
quia est rerum adumbratio, etiam mala recte effecta delectat.

Vt in paricidio aut in cæstu depicto, artem modo laudamus ei
qui pinxit, rem ipsam detestamur. Itidem in poetis elocutionem
imitabimur, rem execrabimur.

Quædam per se non pulchra, quibusdam ob id bona sunt, quod
apta. Ita laudantur in poetis quædam, quod congruunt personæ,
tamen si alioqui foeda. Demonides claudus præcabat, ut crepidæ,
quas furto amiserat, quadrarent ad pedes eius qui sustulisset.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Vt periculum sit, si omnes in idem inclinet latus navis, sed aliis alio inflectentibus, navis optime libratur. Sic seditio & dissensio inter rhetores tutiorem reddit statum civitatis. Item dissensio potest etiam inter se facit, ut minus inficiant opinionem lectoris.

Quemadmodum medici Cantharidis, quæ letale venenum est, pedibus tamen & alis ad remedium utuntur. Ita licet ex eadem potest esse decerpere, quo medearis illius veneno. Nam semper aliquid admiscunt, quo significant se damnare, quod narrant.

Qui omnia student exprimere, multa prava imitantur imprudentes. quemadmodum Aristotelis balbutiunt, & Platonis incurvos humeros familiares exprimebant.

Dissimile.

Non quemadmodum omnia religiose metuimus, ac reueremur in sacris. Ita oportet in autoribus omnia venerari, sed audacter adhibito iudicio probare quædam, quædam improbare.

Dissimile.

Non sic est Poetis parvulus aut Philosophis, quædammodum pueri obtemperant pædagogis, sed quemadmodum Cato puer parebat quidem pædagogo iubenti, sed rogabat quam ob causam id iuberet. Ita fides habenda autoribus, si causam idoneam reddiderint.

Quemadmodum in vite, luxuriantibus foliis ac palmitibus sæpe fructus occultantur. Ita in poematibus, figuris ac fabulis luxuriantibus, multa cognita utilia fallunt adolescentem.

Quemadmodum in eiusdem pascuis apibus florem sequitur, capra fruticem, sus radicem, quadrupedia fructum. Sic in Poetis aliud aliud querit, hic historiam, ille sermonis ornamenta, ille probationes, ille præcepta vivendi.

Vt equis non in ipso cursu frenum iniicimus, sed ante cursum. Sic qui prope sunt ad iram aut libidinem, ante rationibus ac monitis refrenandi sunt, priusquam in periculum ventum sit.

Vt apes ex amarissimis floribus, & asperissimis spinis mel suavisimum, ac lenissimum colligit. Sic ex turpibus, ac sceleratis fabulis, utcumque decerpi potest aliquid utilitatis.

Vt freno circumagitur equus, ut clauo navis. Ita oratione du-

cuntur homines.

Quemadmodum medici pharmacum, ad unicum morbum receptum, ad omnes similes ac finitimos accommodant. Ita conuenit autorum dicta ad varios usus accommodare.

Vt qui uestes flagellant, corpus non attingunt. Sic qui generis uitium, aut paupertatem exprobrant, non proprie tangunt ipsum hominem, sed externa calumniantur.

Vt qui subito e summis tenebris in lucem educitur, magnopere perturbatur, nisi paulatim lumini assueuerit. Sic in Poetis praelegendis, Philosophorum opiniones inspergenda in animos puero-
rum, ne postea ad tam diuersas doctrinae rationes perturbentur.

Frustra suber appenditur retibus ut natet, si plumbum annexum deorsum trahat, & in aequo teneat. Ita frustra praeceptis bene uiuendi instituimur, si malitia addita non sit & stultitia emergere.

Vt in curatione non sentitur morbi leuamen, nisi sincerus habitus inducatur. Sic in philosophia non proficitur, nisi paulatim aliquid decedat de stultitia, donec in alium mentis habitum proficiat.

Diffimile.

Non ut Canes subito e muliere factus est uir, optato tantum. Sic repente ex improbo uiro, probus euadit quispiam, ut qui cubitum abiit stultus, surgat sapiens.

Vt ad lineam applicandus est lapis, non ad lapidem linea. Sic uita ad philosophorum decreta corrigenda est, non ea sunt ad mores nostros trahenda.

Vt paulatim umbra remissa sentimus nos magis esse in lumine. Ita sensum imminuta stultitia, in sapientia proficimus.

Vt qui in immenso nauigant mari, ex ipsa uentorum ui, cursuque tempore coniciunt se promouisse, etiam si nondum appareat portus, nusi tamen constitunt, donec portum attigerint. Ita non conquiescendum in philosophia, donec ad perfectum illum sapientis habitum peruentum sit.

Vt qui paulum addit paulo, idque frequenter facit, ingentem acervum accumulat. Ita assiduitas ad bonam mentem paranda plurimum ualet.

Vt uerus amor erga mulierem, non desiderat testem, sed sat habet

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

si clam ea portatur. Ita uir sapiens recti conscientia contentus. At qui fiste amant, ostentant & iactant.

Vt agricola lubentius uidet spicas inclinatas, quam erectas in altum, nam illas onustas fructu intelligunt, has inanes. Sic adulescentes priusquam profecerunt in philosophia, tunc ubi doctrinae fructum perceperint, submittunt sese.

Vt euasis cum expleatur liquore, aer expellitur. Sic qui profecerunt in philosophia, ueris impleantur bonis, ac minus iam gloriantur barba & pallio, minusque se uident in alios, in seipsos duriores.

Vt initiantur homines clamore ac tumultu, deinde cum sacra sunt, taciti ac uenerabundi aulcunt. Ita initia philosophiae tumultuosa sunt, tranquilla mysteria.

Vt in tempestate apparentibus geminis, nautae in spem erigunt. Ita post primam illam in philosophia desperationem, lux ueritatis oborta discit eam diffidentiam.

Menedemus aiebat multos nauigare Athenas, qui primū essent sapientes, deinde fieri philosophos, id est sapientiae studiosos, deinde rhetores, postremo idiotas. Sic in philosophia quo magis profeceris, hoc minus turgebis fastu.

Qui debilibus laborant, protinus medicum adeunt, malum exponunt, qui febre tenentur, accerunt, ac phreneticus, nec accersit, nec admittit, ob morbi uehementiam. Ita qui uitia sua calant, nec admonentem patiuntur, de his nulla salutis spes est.

Vt qui laborant, non affectant haberi ulcerosi, sed magis fugiunt esse quam uideri. Ita non est affectandum, ut uidearis malus, sed magis abominandum ne sis talis, quam ne uidearis.

Diogenes uidens adolescentulum quendam in popina, ei pudente intro fugienti, quo interius inquit, fugeris, hoc magis eris in popina. Ita uitiosi quo magis abduunt sese intra seipsos, hoc magis sunt id quod sunt. Foras prodeant oportet, si cupiunt effugere seipsos.

Vt qui eger, hoc magis ac molestius egent, quo magis dissimulant egeritatem. Sic qui uitiosi sunt, ac dissimulant ob fastum & arrogantiam, peiores sunt.

Vt equi iam mansuefacti, etiam si auriga non utatur habenis,

Similium falsa & si similes se dunt quod dissimulatio nota

tamen suapte sponte rectam pergunt ire uiam. Sic affectus a ratione iam pridem domiti & assuefacti, nec in somnis, nec in morbis sopita ratione, quicquam tentant turpe,

Vt corpus assuefit, ne conluceant aut lachrymentur oculi, ne palpitet cor. Ita multo magis animus ne phantasiis commoueat.

Quemadmodum cum morbus in corporis parteis non suas trans fertur, signum est morbi parantis abire. Sic cum offendimur, quibus consueuimus delectari, indicium est futuræ sanitatis.

Vt non est uerus amor, qui caret zelotypia. Ita non amat uerè uirtutem, nisi qui ardet æmulatione recte factorum ab aliis.

Vt acer equus suapte sponte facile currit. Ita qui ardet amore uirtutis, non eget admonitore.

Vt amanti omnia placent in amato. Sic in eo, in quo uirtutem amamus, etiam gestum, incessum, & aspectum imitari gaudemus.

Vt qui uerè amant, etiam balbutiem ac pallorem ad amant in amatis. Sic admirator uirtutis, non horret Aristidis exilium, nec Socratis paupertatem, nec Photionis condemnationem.

Vt qui se comunt, adhibent speculum. Sic gesturus negotium proponit sibi laudatorum uirosum exempla.

Olim ediscebant nomina digitorum, usque aduersus terrores ueluti remedio utebant, singulis lente recitatis. Sic aduersus omnes animi perturbaciones, exempla quadam optimorum uirosum habenda sunt in promptu.

Vt qui desperat se fore diuitem, largius impendit, at qui iam spe uicinus est opulento, is nec pusillum contemnit lucellum, & minimis parcat. Ita qui confidit se fore bonum uirum, & minima uirtutis studet corrigere, & nihil negligit, quod aliquo modo conducatur ad bonam mentem.

Qui sepem aut aggerem construunt, quauis congerunt lignum, faxum, aut columnam a sepulchro delapsam. At qui regiam adificat, nihil temere componit. Sic uir bonus nullam uitæ partem negligit incompolitam.

Diffimile.

Licet inuenire regionem, ubi uenena non sint, quemadmodum affirmant de Creta. At non licet inuenire rempublicam, quæ non

hunc D. ERASMI ROT. SIMILIA

alat inuidiam, contentionemq.

Vt priscis satis erat si a feris non laderentur, posteriores etiā in suum commodum uertere cœperunt, pellibus uestiri, carnibus uesci, felle mederi. Sic nobis agendum est, ut ab inimicis non solum non lædamur, uerumetiam adiuuemur.

de quo *qua* *Non* potest quauis arbor miscere, neq; qualibet fera cicurari, proinde hæc quoq; qua possunt in suum uertunt usum. Sic quid amicitiam adduci non possunt, horum odio ad nostrum commodum abutemur.

per *per* *per* Aqua maris inutilis potui, sed alit pisces, seruit nauigantibus. Sic in unaquaq; re quod inest commoditatis, excerpendum est.

per *per* *per* Promethæus, Saryrum cum primum uidens ignem uellet amplecti, admonuit eum exilire contingentem, at oculis præbere lumen, calfacit inquit, & seruit artibus. Sic eadem res, ut utaris, ita pernitiōsa est, aut utilis.

per *per* *per* E corporis morbo quidam hoc excerpunt commodi, quod uacant negotiis, quibus distringebantur. & quosdam labores obiecti reddidere ualidos. Sic quibusdam exilium, paupertas, naufragium, occasio fuit philosophandi.

Quemadmodum qui stomacho ualent, & animantia sanissima, saxa, ferrum, serpentes, & scorpiones concoquunt, eaq; in nutrimenta uertunt. contra ualitudinarij, etiam pane & uino offenduntur. Sic stulti & amicitias perdunt, sapientes etiam inimicis recte norunt uti.

per *per* *per* Lynceus per quercum uidet, inimicus etiam per famulum, per amicum perpicit, quid agas.

Vt uultures ad extincta corpora odore feruntur, sana non sentiunt. Sic inimicus, si quid deliqueris, statim olfacit, atq; eo confestim accurrit, ad recte facta stupidus.

Vt hostis semper imines muris, i causa est ut uigilet, ac sobria sit ciuitas. Sic inimicus obseruas, qd agas, facit ut nihil agas, dicas ne temere.

per *per* *per* Dionysiaci saepe negligenter inter se canunt in theatris, uerum cum certatur, tum multo diligentius agunt omnia. Sic accuratus gerit rem, qui scit uitam suam ab aduersario obseruari.

Absurdum existimant obprobare cuiquam corporis uitium, a quo non sis ipse immunis. At multo magis ridiculum, animi uitium in alterum conicere, quod in te recidat.

Quemadmodum Thelephus, quoniam carebat amico, coactus est ab hoste petere remedium ac medelam uulneris. Ita qui non habent liberos, amicos, a quibus admoneantur, saepe numero ab inimicis sua audiunt uitia.

Item ut Thelephus non respexit hostem, cuius erat hasta, sed salutem quam adferebat. Ita non oportet offendi inimici conuicio, sed si uerum admonet, uertendum est ad uitae correctionem.

Vt ille Thessalum Prometheum uolens occidere, gladio dissecuit tuber, ac sanauit. Ita saepe numero conuictum per iracundiam dictum ab inimico, uitium animi uel ignotum nobis uel neglectum sanat.

Vt qui luctantur, non abstergunt suum puluerem, sed se mutuo contaminant, ut mutuo cadant. Sic quidam accepto conuicio, non id purgant, sed obseruant quid uicissim in illos possit torqueri.

Vt si uel inimicus ostendat lutum adhaerens uesti, non reiecis illum, sed abstergis. Ita si quis ostendat maculam uitae, non reuerendum est conuictum, sed abstergenda labes.

Vt inueterata consuetudo etiam si laedat, tamen haud facile propellitur. Ita similitas inuidiam, zelotypia mali memoriam in animo relinquit.

Quemadmodum a feris exorssi, didicimus & homines iugulare. Sic assueti inimicis male facere (quod iustum existimatur) nisi cauemus, discimus paulatim, & erga quosuis eadem facere.

Vt non est Corydalis absque crista. ita non est ingenium absque inuidia innata.

Vt cupimus cloacas quam longissime ab aedibus nostris abesse. ita in inimicos uitiorum purgamenta reicere profuerit.

Vt Onomademus noluisset omnes tolli, qui diuersarum fuisse partium, ne sublati inimicis omnibus, cum amicis (inquit)

D. ERASMI ROT. SIMILIA:

incipiamus digladiari. Ita consumptis in hostes huiusmodi affectibus, magis comes sumus erga amicos.

Vt agricolæ iuxta allia & cepas, serunt rosas, quod quicquid est in illis molesti odoris, in hac transeat. Sic inimicus, si quid est in nobis mali animi, id totum in se recipiens, ac consumens, reddit nos amicis iucundiores.

Perinde ac si mutilus, ac cæcus metuat, ne Briareus fiat Centimanus, aut Argus centroculus. Ita quidam metuunt, ne plurium sint amici, cum nec unum adhuc uerum habeant amicum.

Vt mulier impudica, cum multis se commiscens, nullum certum habet amatorem. Ita qui multorum appetit amicitiam.

Vt puella in pratis alium post alium flosculum decerpēs, semper nouis arridentibus capitur, priores negligit. Sic qui multas instituit amicitias, ac mox saturatus alias quarit.

Vt fluuius in multos deductus riuos, fluit tenuis ac languidus. Sic beneuolentia in multos distracta languescit & euanescit.

Vt animantia quæ unicum pariunt foetum, uehementius amant, Sic erga unum ardentior est beneuolentia.

Quemadmodum muscæ in popinis non manent, si desit nidor. Ita vulgares diuitum amici non persequerant, si non adsit utilitas.

Veluti qui humum adulterinum. Ita qui amicum habet non exploratum, ubi senserit improbum esse, cum priuatur eo, gaudet, cum habet, optat effugere.

Vt malum cibum nec retinere possis citra noxam, nec reicere sine molestia. Ita malum amicum, si teneas, laedit, nec tamē abque inimicitia, ac tumultu uelluti bilem potes abicere.

Vt rubo, spinisq; complectentibus nos discussis, ad uitam aut oleam tendimus. Ita non quemuis obuiam oportet in amicitiam admittere, sed ad idoneos reiectis aliis, eundem est.

Vt Zeuxis lente pingebat, quod diu duraret. Ita diu explorandus amicus, qui sit perpetuus futurus.

Vt diligenter compingitur nauis, quæ sit in tempestatibus praesidio futura, & agger uariis casibus oppositus. Ita diligenter probandus amicus, quo sis usus ad omnia.

long - four feet. **Difficile.**

Qui subinde substitit in uia, minus proficit. Atque in philosophia etiam relabimur in malitiā, intermisso ad honesta cursu, ceu nauis retroacta aestu. Dissimile.

Diffimile.

Planeta iuxta Mathematicos cum desinunt procedere, figuntur.

At in philosophia subſiſtere nō licet, ſed aſſidue eſt progrediendū.

Ut itatera non potest consistere, sed aut in hanc aut in illā uer-
git partem. Sic in philosophia, qui non proficit ad bonam men-
tem, is reuoluitur ad malam mentem.

In bello nunquam remittendæ sunt excubia. Ita semper aduer-
sum vitia nobis dimicandum.

Vt culmus primum in altum surgit impetu, deinde crebris ^{not} gignulis interlecta, postremo in summo ^{est} venti flatibus laborat. Sic quidam initio feruent, deinde subinde subsistunt & offenduntur, in extremo deficiunt defatigati.

Vt qui leuiter amant, gaudent quidem amico praesente, absen-
tis facile obliuiscunt. at qui penitus amant, non sinunt abesse quod
amant. Sic quidam facile auocantur a studio philosophiae, nego-
tiis, at qui uere amant, omnium praeter illa obliuiscuntur, nihilq; illis
sine illa dulce esse potest. Disimile.

Diffimile.

Non quemadmodum unguentis, cum adfunt delectamur, cū
non adfunt, non difcrutiamur. Ita oportet erga philofophiam effe
affectum.

Vt qui uehementer esurit aut sitit, nulla re potest auelli, donec
satiauerit appetentiam. Sic omnia possit habere sitienti sapientia.

Quemadmodum graue est nauim ingressis, cum terra discedit
quam agnoscunt, & nondum apparet ad quam nauigant. Sic phi-
losophantibus initio molestum a consuetis discedere commodis,
cum nondum uideant ad quam foelicitatem philosophia sit per-
ductura.

In philosophiæ studio, ceu per metamorphosin quandam, qui
dam uelut ayes facti conferunt ad contemplationem naturæ, quid
ceu catellæ ad rixas, & morsus sophismatum, & quæstiularum.

Quemadmodum Anacharsis dixit, Athenienses ad nihil aliud

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

uti nummis, nisi ad numerandum. Ita quidam utuntur philosophia preceptis, tantum ut ostendent.

Vt apicula ex flosculis succum mellis colligit, cum alii non deſtentur, niſi colore, & odore. Sic philoſophia ſtudioſus, & ex Poetis inuenit, quod ad bene uiuendum conducatur, cum alii tantum uoluptate deliniantur.

Qui in Platone, & Demosthene nihil quaerunt, niſi puritatem Attici ſermonis, quid aliud agunt, quam ii, qui in pharmacis nihil amant niſi fragrantia & nitore, uim purgandi, ſeruandique negligunt.

Vt non medentur qui uendunt pharmaca. Ita non ſunt philoſophi, qui quicquid e philoſophia ſumpſerint, id transferunt ad oſtentionem.

Vt quis quicquid pabuli naſta eſt, in pullos transfert protinus, ipſi nihilo melius eſt. Ita quidam ideo diſcunt, ut ſtatim doceant, ipſi nihilo meliores euadunt.

Quemadmodum lac coagulo concreſcit. Sic homines com-
pinguntur & unum ſunt amicitia.

Vt amicum ſecundum ſunt, aliis aduerſi. Ita aliis fortuna fauet, aliis aduerſatur.

Vt Briareus centum manibus quinquaginta paſcens uentres, nihilo ſcelicior erat nobis, qui duabus unum adminiſtramus. Sic tantumdem commoditatis capies e paucorum amicitia, quantum e multorum. penſatur enim incommodum, ſi pauci inferuiunt, paucis eſt inferuendum.

Vti Creon filiam nihil adiunxit, ſed eam complexus, una cum illa periit incendio. Sic quidam ſcelicibus amicis non fruuntur, cum in ſcelicibus pereunt.

Vt bruta ſui commiſceantur diuerſo generi, diſcedunt indigena, & grauiter ferentia. ſic inter ſimiles placide coit, & cohaeret amicitia.

Diffimile

Muſica ſymphonia conſtat e diuerſis, puta grauib. & acutis inter ſe ratione compoſitis. At amicitia conſtat ſimilibus.

Diffimile

Non ut polypus ſe quibuſuis locis. Ita nos debemus nos quoru

EX PLVTARCHI MORALIBVS XXVI.

libet moribus accomodare. Dissimile.

Polypus superficiem, & colorem dumtaxat mutat. At amicus vere similis esse debet amicis, & moribus, & affectibus, & studiis.

Dissimile.

Non ut Proteus praestigijs se in omnes uertebat formas, nec ullam habebat certam ac propriam. Sic oportet nullo certo uita instituto, cum studioso legere, cum palaestrico colluctari, cum uenandi studiosis uenari, cum bibosis simul inebriari, cum ambitioso ambire magistratum.

Vt qui propriam domum non habet, per multas domos uagat. Ita qui certum uitae institutum non sequitur, nunc in horum, nunc in illorum mores transit.

Vt prima materia quibuslibet formis uariatur, cum propriam non habeat. Ita animus multorum amicitiae subiectus.

Eruggium herbam si uni caprae in os inferas, cum ipsa sistitur, tum omnes consistunt, donec pastor herbam eximat. Ita principis mores mirari in populum transfunduntur.

Ut Ixion lunopem persequens, in nubem incidit. Sic multi in fucatam, & uulgarem amicitiam incurrunt.

Vt lumen magis prodest iis qui uidentur, quam qui uidentur. Sic gloria magis confert iis qui eam sentiunt, quam quibus contingit.

Vt grauius puniendus, qui letiferum uenenum non in unum calicem, sed in fontem, unde bibunt omnes, inicit. Sic magis peccant, qui principis corrumpunt ingenium, quam qui priuati hominis.

Vt sacrificijs honorem habet ciuitas, quod commune omnium bonum a diis petant. Ita multo magis honorandus principis praceptor bonus, qui talem fingit, ut omnibus sit utilis futurus.

Vt artifex lubentius faciat lyra, qua sciat Amphionis arte Thebanorum urbem condendam, quam eam qua Thales Lacedaemoniorum seditionem composuit. Ita philosophus lubentius formabit ingenium principis orbi profuturum.

Vt mendum quod induruit, ac diutius inhaesit, difficile tollit.

Ita uitia inueterata non facile corriguntur.

Vt liber post lituras iterum infectus non facile emaculat, quod

G ii

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

altius imbiberit atramentum. Ita animus saepe in eadem relapsus uitia.

Veluti si quis cæcus in quempiam incidat, illum cæcum appellat, qui non uitauerit. Sic nos fortunam facimus cæcam, in quam nostrapte incidimus cæcitate.

Vt quemadmodum si sol non sit, per reliqua astra noctem agere mus. Ita quantum ad reliquos attinet lentus, nihil differemus a brutis, nisi ratio adsit.

Vt pictor ille spumam equi, quam arte nequibat exprimere, immissa in os equi spongia, uariis imbuta coloribus, casu expellit.

Sic quædam casus conficit, quæ prouidentia, curaque nostra non possunt effici.

Vt non debet sumere citharam, qui canendi sit imperitus. Ita non debet imperium sumere, qui non sit prudentia præditus.

Vt medici in uehementi fluxu pituitæ, non statim succurrunt pharmacis, sed foris admovent, quod tempore concoquat humorem, ac tum medentur. Ita in recenti dolore tacendum, donec tempore mitior admittat consolationem.

Vt in democratia, cui forte contigit imperium, eum oportet imperare, cui contigit, eum oportet equo animo ferre. Sic in uita hominum quod fors dederit, boni consulendum est.

Vt terra fetus aliquando copiose proueniunt, aliquando maligne. Et in animantibus aliquando foetura foelix, aliquando sterilitas est. Et in mari aliquando tempestas, aliquando tranquillitas. Sic in uita uarii fortunæ casus.

Vt fructus cuique arbori fructus. Ita luctus non est alius fructus, quam lachryma.

Vt nemo miratur liquefactum, quod potuit liquefcere, sectum quod erat sectile, exustum quod exustibile. Ita mirandum non est mortuum esse, qui erat mortalis.

Quemadmodum ex eodem luto licet fingere animatiam, ac rursum confundere, atque continenter aliud ex alio facere. Sic natura ex eadem materia genuit maiores nostros, his extinctis, nos, dein de alios atque alios.

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XXVII.

Quemadmodum mutua pecunia aequo animo reddenda est.
Sicut et munus, quam mutuo accepimus a diis, citra queremo-
niam est reponenda.

Ut non qui multū cecinit, aut rhetoricatus est, aut gubernauit,
laūdatur, sed qui scite. Sic non qui diu uixit, sed qui bene.

Quemadmodum quod in tesseris cecidit, id arte & ratione quod
potest optime disponendum. Ita quod in uita accidit, in optima
uertendum partem.

Sicut mercedem non gratuitam reddunt deposita pignora, ut quae
in hoc ipsum acceperint, ut restituat. Sic nos quod a diis accepimus.

Quemadmodum araneæ ex se telas texunt. Ita quidam ex seip-
sis comminiscuntur fabulas ac mendacia, cum nihil subitueri.

Quemadmodum fr̄is nihil aliud est, quam reluctancia solis re
fracti in nubibus. Ita fabula, quaedam est ueri repraesentatio.

Fumus initio ingens facile evanescit. Sic gloria falso parva,

Vt fugitiuis ab altaribus ac templis reuullis, nihil superest, præter mortuorum sepulchra. Sic qui uera, suaq; gloria destituti, maiorum imaginibus efferunt sese.

Non utimur aqua turbata, nisi constiterit. Multo minus ut edū
est animo commoto, priusq̃ ad se redierit. Ita Socrates.

Si qua terra referta sit saltibus, feris, & herbis sylvestribus, multo limo, protinus displicet imperito colono. At peritus agricola ex iis ipsis coniecit soli molliciem, ac feracitatem, tantoq; impensius dat opera, ut eam repurget. Sic magnis ingeniis magnauitia solent innasci, quæ non couenit statim tollere, sed potius mereri. expectanda ætas, donec ad frugem bonam reducatur.

Quemadmodum Aegyptii lege iubeantur expectare, donec
peperisset si qua gr^{avida} morbo fuisset correpta. Ita non est facile
abiicienda spes in hominum erratis.

*U*t Hyenæ fel, & Phocæ coagululum, atq; alia pessimiarum ferarum partes, aduersus magnos morbos efficax habet remedium. Sic deus pessimis tyrannis utitur nonnunq̃, ad correctione uitiorū.

Quemadmodum agricola non incidit spinam, priusq̃ aspara-
gum inde ceperit, & Lybies non ante incendunt sarmentum, quam

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

thus collegerint. Ita deus non excedit genus regum pestilens, priusquam hinc fructus aliquis bonus contingerit.

Diffimile,

Cantharides & scorpii in se conferunt sui ueneni remedium. At ipsi peccato inest sua poena, suppliciumque.

Vt pueri quidam admirantur, ac foelices iudicant nebulones miseros, cum in scena saltant, aut eis induti. Sic stulti foelices existimant diuitis onustos.

Vt qui diutina tabe conficiuntur, non effugiunt mortem, sed lente moriuntur. Sic qui non statim puniuntur, non effugiunt poenam, sed longa ducuntur poena.

Vt qui in carcere detinentur, unde non sit effugium, tamen aliquando ludunt tesseriis. Sic qui in uita uoluptatibus utuntur, cum sint scelerati.

Vt ampes quidam repente se cecidunt sub terram, nihilominus eo perferuntur, quo tendunt. Ita numinum ira, licet occulta, tamen in externis calamitates auferunt aliquando nocentes.

Vt qui aestuant febribus, & aque calent, siue unam instraueris uentrem, siue plures, tamen in solatium illorum, multitudo uestium tollitur. Sic obseruandum, quibus mederi non possis.

Quemadmodum Ischiacis medici pollicem inurunt, & cum alibi doleat, alibi admovent remedium. Sic deus nonnunquam ut patres sanet, lauit in filios.

Vt scorpius non tantummodo putandus est habere aculeum cum ferit, sed semper est obseruandus. Ita malis prognati, etiam si non peccent, tamen uenenum habent.

Vt medici quibusdam morbis occurrunt, priusquam appareat. Ita deus quaedam punit, ne fiant.

Qui uincit in certaminibus, praenem adhibet quo uictor pronunciet. Multo magis uera uirtus alieno debet ore laudari, non suo. Quidam fame coacti, cum deest quod edant, suis ipsorum artibus turpiter uescuntur. Sic quidam siti gloriae, cum deest qui laudet, ipsi laudant se ipsos, non sine dedecore.

Vt qui inambulantes attollunt sese ac dilatant, fastuosi uocant,

superbia

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XXVIII.

at laudantur qui itidem faciunt in pugilum certamine, aut in pugna, & uocantur fortes & inuicti. Sic qui in rebus aduersis erigit animam, fortis habetur & insuperabilis.

In tempestate qui confugiunt sub arborem, serenitate facta, ramos illius uellunt fugientes. Sic in rebus afflictis utimur praesidio quorundam, quos eisdem per inuidiam affligimus in rebus prosperis.

Qui obseruant ne molesti sint lippientibus, umbram aliquam admiscunt lumini. Sic quidam laudibus suis aliquid errorum aut uituperationis aspergunt, ut inuidiam effugiant.

Ut non inuidetur his, qui domum aut agrum magno emerunt, sed quibus gratis contigit. Ita nemo his inuidet, qui gloriam magno sibi parauerunt, sed quibus fortuna fauore contigit.

Quemadmodum iubemus, aut omnino cauere locum pestilentem, aut si in eo sis, circumspice agere. Sic aut omnino uitandum, ne laudes te ipsum, aut id cautum, & circumspice agendum.

Qui esuriunt, magis irritant si conspexerit alios edetes. Sic magis inflammant ad gloriam, qui gloriae sunt auidi, cum alios audiunt laudari.

Non oportet titillare, qui natura procliuēs sunt ad risum. Ita non oportet laudare, qui gloriae suapte sponte sunt appetentiores.

Pictores seponunt ad tempus opera sua, tunc ex intervallo rectius iudicaturi, nam assiduitas in causa est, quo minus bene iudicent. Sic nos rectius iudicamus amicos, quos ex intervallo reuifimus. Ac de nobis ipsis, quoniam adsumus assidue, minus recte iudicamus.

Qui se una cum ipsis aedibus incendunt, omnia intus tumultu complet, ut nec uidere possint, nec dispicere quid sit utile. Sic ira commotus animus.

Dis simile.

Nauis deserta recipit gubernatorem, si quis uelit in portum reducere. At animus ira percitus non admittit gubernatricem rationem aliunde, nisi intus ratio clauem arripiat.

Quemadmodum qui expectant obsidionem, colligunt ac depouunt pecuniam, atque omnia parant sub hostium aduentum. Ita aduersus assultum ira cundiae praeceptis philosophiae munieris & instruendus est animus.

Vt si tumultu non audimus quid nobis dicatur. Ita irati non

admittimus alienum consilium, nisi ratio loquatur intus, quæ tu multum animi compescat.

Ut munita tyrannis ab alienis tolli non potest, a familiaribus potest. Ita concitatus animus ex se præbet, quo solvatur ira.

Ut ferrum tenue & infirmum si denudofodiatur, facile frangit.

Sic animus saepe commotus ira, qualibet de causa commouetur.

Ut non magno negotio flamma extinguitur in pilis leporinis, aut scyris, aut stipulis accendi coepta, at non item si solida corripuerit. Sic ira primum gliscens facile uel ioco, uel risu compescit, cum uidemus fumantem adhuc, quod si processerit, uix ullo negotio possit extingui.

Ut nauæ præsentientes tempestatem, ancoris firmant naues. Itaque priusq̃ ingruat tempestas iracundiæ, ratione firmandus est animus, & in diuersum nitendum.

Diffimile.

Amor leuæ cantu, corollis, osculis, At ira si indulgeas exasperat.

Ut prima tyrannidis solutio est, si reclametur, si non pareatur.

Sic ira statim est reclamandum.

Ut iuxta sententiam Hippocratis, morbus est periculosissimus, in quo agrotus subinde mutat oris habitum, ac sui dissimillimus redditur. Ita nullus est animi morbus ira periculosior, quæ uultu, uocem, incessum sic immutat, ut idem alius esse uideatur.

Lotis adducunt speculum. Id multo magis exhibendum irato.

Diffimile.

Mare commotum cum algam & spumam eiecit, purgari dicitur, etiam si littus contaminat. At qui commotus ira, uerba effudit amara, contumeliosa, primum inquinant ipsum a quo dicunt, & famæ labem aspergunt.

Ut in febre sic & in morbo linguam habere lepem ac teneram, bonæ spei signum est.

Diffimile.

In febris linguæ scabrities, ac sordes signum est mali, non causæ. In ira linguæ durities, malorum maximorum est causa.

Ut tumor potissimum accidit ex plaga carnis. Sic molles & ini becilles animi maxime intumescunt ira, ut mulierum ac senum.

Barbari olim dicitur qd esset resia yuxta risation 1 qd est laring
or ouij dicit
Barbari

EX PLUTARCHI MORALIBVS XXIX.

Barbari quidam ferrum inficiunt ueneno, ut bis noxium sit. Sic quidam dictis intingant commotos.

Vt nutrices pueris dicunt, ne plora, & accipies. Ita dicendum animo commoto, ne clama, ne festina, ac melius quæ uis, conlequeris.

Vt pater uidens puerum uolentem incidere quippiam, ipse arrepto ferro id facit. Ita ratio uindicta eripies iræ, utiliter castigat.

Vt puer se uulnerat ob imperitiam, dum alium ferro quatit laedere. Ita iracundia sibi nocet saepenumero, cū alijs nocere studet.

Qui nos docuit sagittare, non uetuit iaculari, sed uetuit ne aberraremus a scopo. Ita non est interdita punitio, sed in tempore & apte facienda.

Vt primis nuncijs non statim creditur, quemadmodum Phocion Atheniensis nūciata Alexandri morte. Si hodie, inquit, mortuus est, & cras & perinde mortuus erit. Ita nō statim iræ fidendū dicenti, ille mihi fecit injuriam, sed p̄terita fides in dies aliquot.

Vt per nebulam corpora. Sic per iracundiā res maiores uidē.

Pigri remiges sereno calo desident in portu, deinde coguntur flantibus uentis nauigare cum periculo. Sic qui non punit, cum est animo ladato, cogitur aliquando uel iracunde punire.

Diffimile.

Cibo iuxta naturam utitur is qui esurit. At uindicta debet uti, qui nec sitit eam, nec esurit.

Vt assidua tussi concutitur & quassatur corpus, atq; exulceratur.

Ita crebra ira animum exulcerat.

Vt luxuriosus reprehenditur e cantu tibicinæ, e coronis proiectis, ac similibus indicijs. Ita iracundum intelliges e seruorum uultibus iniustis.

Vt qui per inane ingrediuntur, quo magis innituntur, hoc magis peccant. Ita qui sui amantes, sibi fidunt.

Diffimile.

Non ut medici bili medentur amaris. Ita oportet iracundiam medicari iracundia.

Vt minuta litera, si quis intendat, offendunt oculos. Sic qui res

Uale: magis de uerbo uoluntate hinc uerba in p̄teritum
exemplo p̄teritū uic: in ill. uolunt

H

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

minutulas iracunde curat, morosior redditur ad maiores.

Quemadmodum in œconomicis inquit Xenophon, suū habet locum uasa sacris parata, suum quæ cœnis, alibi quæ agriculturæ, seorsim quæ bello. Itaq; quisq; inueniet in animo suo mala ab inuidia profecta, a zelotypia, ab ignauia, ab auaritia.

Vt Lamiæ fabulæ narrant foris oculatas esse, domi oculos in uase reconditis, nihil uidere. Ita quidam in alienis perspicaces sunt, ad suā cæcutiunt. Vt quibus domi multum est malorum, gaudent apud alios uersari. Ita animus sibi male conscius, sua horrens, de alienis agit, & malitiam suam apud alios palcat.

Gallina sæpenumero pabulo apposito, in angulo scalpēs, ac uersans scrobem, e stercore ordeï granum unum depromere præuult. Sic curiosi prætermisiss aut interruptis sermonibus innoxii, siquid malū in cuiusq; familia occultum est, id proferrunt in medium.

Vt taxat in comœdiis Cleo, quod alibi man⁹ haberet, alibi mētem. Ita multis in locis est curiosi hominis animus, nec una habitat in domo.

Vt Sicyæ, quod est in corpore pessimum, id attrahunt. Sic curiosorum aures, quod est in hominum uita uitiosissimum, id libentissime audiunt.

Ciuitates portas habent quasdam nefastas, per quas educuntur nocentes ad supplicium capitis, eiiciuntur purgamenta, nihil aut interitur sacrum aut purum. Sic aures curiosorum non transeunt, nisi homicidia, adulteria.

Vt nemo ferret si quis medicus, uel Aesculapius ultro accedens ad alienum morbu percontaret, num haberet phistula in ano, aut num mulier haberet cancrum in pudendis, cum hæc curiositas sit salustifera, quod inuocatus accederet. Multo magis euitandus curiosus, q̃ aliena mala nō curat, sed retegīt tñ, idq; non accersitus. Dissimile.

Portitoribus indignamur, quod aliena scrutantur uasa, cum id lex eis permittat, & ni faciant, damnum facturi sint. Multo magis succensendum iis, qui suis omnis neg otiis, aliena perscrutantur.

EX PLVTARCHI MORALIBVS XXX.

Ut coci optant pecorum prouentū, piscatores pisciū. Sic curiosus malorum, nouarū rerum cōmotionem, ut habeat quod ueniet.

Ut sefe pratercurrente tollunt e medio opionia. Ita apparen te curioso, uertunt institutum sermonem, donec abierit, ut minus iam norit rerum, quam ceteri.

Ut quidam insana libidine, neglectis formosissimis mulieribus quæ prostant, ad inclusam & sumptuosam penetrant, etiam defor mē. Sic curiosus cōtēptis præclaris spectaculis ac fabulis tā multis, alienas scrutat epistolas, alienas domos, nō abiq; periculo nōnūq;

Ut Simonides gratiarum scriinium semper inane repperit, mer cedis semper plenum. Ita si curiosus post aliquantum tempus sua aperiat penum, inutilibus & insuauibus rebus plenam inueniet.

Quidam e poetis eligunt deterriima, ut ex Homericis uersibus acephalos, & μετ' οὐραῖς tragicos syllogismos, & ab Archilocho ob scœne dicta in mulieres. Sic curiosus pessima & insuauissima, e cuiusq; uita decerpit.

Ut Philippus ex deterrimis hominibus conditam ciuitatem πονηροπολιν appellauit. Sic curiosus malis undiq; coactis, thesau rum quēdam inamabilem & inamcenū sibi in memoriā cōstruit.

Ut quidam neglectis pulchris picturis, prodigiosas ac monstro sas mirantur imagines, ut triculos, carentes suris, cynocephalos. Sic curiosi malis alienis magis delectantur, quam honestis.

Ut uenatores non sinit canes quiduis olfacere, aut mordere, sed integros eos seruāt fera. Sic oportet aures & oculos non sine re quouis uagari, sed rebus necessariis referuare.

Quemadmodum aquilæ & leones cum ambulant, introsum uertunt ungues, ne conterantur, ac seruāt in pradam illorū aci em. Sic animi uigorem non conuenit alienis rebus noscendis ab sumere, sed seruare ad usum necessariorum.

Ut turpe est ingredi domum alienam, aut introspicere. Ita tur pius est scrutari quid alii suā domi faciant.

Ut admonuit Socrates cauendum ab ijs edulijs, quæ illicerent ad edendum etiam non esurientes, & a potu qui, ad bibendum inuitaret etiam non sitientes. Sic fugienda sunt spectacula,

H ii

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

sermoneq; qui pelliciunt sui desyderio eos, ad quos nihil attinent.
 Vt ulcus cruentat se ipsum, dum scalpitur. Ita curiositas & sua
 mala studet cognoscere & dolorem accersit cognoscendi libido si
 ue prurit. *q. 2. 40*

Quemadmodū admonet Xenophon, ut in rebus prosperis max
 ime meminerimus honorare deos, quo si quando inciderit neces
 sitas, audacter eos possumus accersere, ceu iam beneuolos & ami
 cos. Sic dicta quæ morbis animi quæant mederi, multo ante com
 paranda sunt, ut cum opus est, facile succurrant.

IAM FAMILIARIA.

Vt canes feroces ad omnem uocem irritantur, ad solam notā,
 ac familiarem mansuescunt. Sic animi morbi qui sauiunt, com
 pelci non possunt, nisi dicta adsint nota familiariaq; quæ commo
 tos corripiant.

Qui nausant inter nauigandum, existimant se melius habitu
 ros, si ex scapha in liburnum, aut in triremem demigrarint. At ni
 hil agunt, cum secum circumferant timiditatem ac bilem. Ita fru
 stra uertunt genus uitæ, qui morbos animi secum adferunt.

Qui laborant aduersa ualitudine, iis omnia sunt molesta, fasti
 diunt cibos, inculant medicos, succensent amicis, at restituta sapi
 tas omnia reddit iucunda. Sic animo agrotato quæuis uita inuisa,
 animo sano nullum uitæ genus non iucundum.

Vt calceus ad pedis formam torquetur, nō contra. Sic uitæ ge
 nus cuiq; est eiusmodi, cuiusmodi sunt animi affectus.

Vt frustra puro haurias uase e fonte turbido. Ita nō potes aliis
 iucundus esse, aut rebus obeundis accommodus, nisi purgaueris ani
 mum malis affectibus.

Plato confert hominis uitam ludo tessarum, quid iactu cadat,
 non est in nobis firum. at quod cecidit, recte disponere in nobis
 est. Sic euentus in nobis non est, quod obuenit, id in bonum uerte
 re nostri munus est.

Vt corpus agrotum nec æstum ferre potest, nec frigus. Ita ani
 mus agrotus prosperis, atq; aduersis rebus iuxta offenditur.

Vt apes ex amarissimō thymo, suauissimum mel colligit. ita sa
 piens ex tristissimis rebus aliquid excerpt utilitatis.

Ad spiritum sapientis uocem minor. Tunc dicitur

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XXXI.

Vt qui canem lapide petēs, nouercam percussit, ne sic quidem, inquit, male. Ita quod præter expectationem euenit, in bonam partem uertendum est.

Vt medicus curans eos qui dentibus cruciantur, non tam contristatur aliorum malis, quam sua bona uale tudine gaudet, sed placidus eis apparet. Sic qui cupit aliena mederi iracundiæ, non debet ipse simul commoueri, sed placide tractare animum agrotū.

Febri cantibus amara uidentur omnia, at ubi conspexerimus alios eadem non fastidientes, iam non cibum, sed nos ipsos incipimus accusare. Sic desinemus inculcare negotia, si uiderimus alios eadem hilariter ac lubenter obeuntes.

Sytiæ quod est pessimum attrahunt. Sic quidam suis bonis nõ fruuntur, sed malis expendendis discrutantur.

Vt Chius ille uina optima emebat aliis, ipse uappam potabat. Sic qui omnia sua deprauat, nec suis ipsorū bonis fruuntur. Huius seruus interrogatus, quid ageret dominus, cum adsint inquit bona, quærit mala.

Si pueris unum ludum auferas, reliquis omnibus abiectis plo rant. Sic quidam si quid obtigerit dispendiū, protinus irati, reliqua omnia commoda sibi reddunt iniucunda.

Vt quidam alienas picturas, statuas, poemata diligenter aspiciunt, ac singula excutiunt per otium, sua neglectui habent. Sic multi alienas fortunas magis admirantur, suas oderunt.

Quemadmodum adulteri alienas uxores adamant, suas contem nunt. Sic quidam aliorum bonis magis delectantur, sua eleuant, aut etiam negligunt.

Vt uincti beatos iudicant solutos, soluti liberos, liberi ciues, hi rursum diuites, hi satrapas, satrapæ reges, reges deos, tonare pro pmodum ac fulgurare cupientes. Sic qui semper expendit, quāto sit aliis inferior, nunq̃ sua contentus est sorte.

In Olympiis non licet uincere, delecto aduersario. Sic in uita quæcunq̃ obtigit fortuna, cum ea luctandum est.

Vt floridum aulæum aliquando multa tegit sordida. Sic splendor & strepitus potentum, multas obtegit calamitates.

morosus a moro
morosus a moro

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Vt quibusdam cum foris, in foro, aut in curia conspiciunt sint ac splendidi, domi morosa uxor contristat omnem uitam. Sic regno, & diuitiis multa adsunt occulta mala.

Vt uelis utendum pro nauis magnitudine. Ita cupiditates pro facultate sunt moderanda.

Qui boue uenatur leporem, & aratro iaculatur, & sagena captat ceruos, si non assequitur, non potest accusare fortunam, sed suam ipsius stultitiam. Sic qui conantur quod non queant efficere, non debent incusare fortunam, sed suam dementiam.

Bos ad aratrum adhibendus, equus ad currus, ad uenatum canis, ut inquit Pindarus. Sic quisque debet eam uitae rationem capessere, ad quam natura sit appositus.

Qui studeat Plato esse doctrina, dormire cum beata uetula, ut Euphorion, cum Alexandro potare, ut Medius, diues esse, ut Ilmenias, uirtute praecellens, ut Epaminondas, doleatque quod unus non sit haec omnia. Perinde facit ac si moleste ferat, quod non sit leo montanus, & idem Melitaea catella in sinu uiduae diuitis.

Vt qui cursu certant, non discrutiantur, cum uident coronas athletarum, sed suis oblectantur. Ita te non oportet aliena foelicitate discrutari, sed tua gaudere sorte.

Vt plures sunt qui lauare uelint, quam qui uelint inungi. Ita ad magis ardua, magisque praecleara pauciores confluunt.

Qui dolent, quod non excellant in omnibus, etiam diuersissimis. Perinde faciunt, ac si quis moleste ferat, quod uinea non ferat ficus, quodque olea non ferat botros.

Vt feris aliis, aliunde uictus. Sic hominibus aliis aliunde uiuendi ratio, alius philosophatur, alius militat.

Vt muscae a leuibus locis ueluti speculis, dilabuntur, asperis & cauis insident. Sic quidam bonorum obliui, tristium memoriam urgent, ac premunt.

Vt est locus in Olyntho Thraciae, in quem si scarabeus inciderit, non possit exire, sed distorquens sese immoritur. Sic quidam malorum suorum memoriae immoriuntur.

Vt in pictura quae splendida sunt, oculis sunt obicienda, calan

EX PLVTARCHI MORALIBVS XXXII.

da si qua mala quæ deleri non queant. Sic in uita, bonorum contemplatione, obſcuranda malorum memoria.

Vt in Musica graues acutis sic miſcentur, ut concentū efficiant. Ita bonis & malis utendū in uita, ut ex utriſq; uiuendi ratio tepereſcit.

Vt grammaticus non ſolum uocalibus utitur, ſed & conſonantibus, tenuibus, aſpiratis, grauib; longis, ut modulata ſit oratio. Sic in uita nihil purum

Vt Muſici duriores harmonias aliis obſcurant modulationibus. Sic in uita ſi quid accidit præter animi ſententiam, meliorū collatione eſt obſcurandum,

Vt flamma excitata uento, maior eſt ac uehementior, ſed parum durabilis ac conſtans. Sic uehemens cupiditas ob metum adiunctum, incertam habet uoluptatem.

Diſſimile.

Gubernator etiam ſi multum conducit, tamen non poteſt ſædare uentos & undas. At ratio, ac mentis habitus non ſolum animi motus componit, uerum & corporis morbos ſape leuat.

Vt qui per febrim aut epialum, horrent atq; æſtuant, grauius afficiuntur iis, qui eadem foris patiuntur. Sic fortuna res, quod foris adueniant, minus diſcrutiant, quam ea quæ ſunt animi.

Vt ſi ſons ipſe turbidus ſit, quicquid inde fluxerit, nō poteſt eſſe purū. Sic animus ſi ſit infectus malis affectibus, omnia uitiat quæ accedunt. contra, ſi purus & tranquillus.

Vt qui thus tūdunt, etiam ſi purgetur, tamen odorem in multum tempus referunt. Ita animus diu uerſatus in honeſtis negotiis, diu ſeruabit incundam memoriam, qua fretus cōtemnet eos, qui uitam ut miſeram deplorant.

Vt multa agreſtia ſubnaſcentia in agro, mala quidē ipſa ſunt, ſed tamen ſigna ſcelicis atq; uberis ſoli, ſi quis excolat. Sic animi affectus p ſe mali, arguūt i geniu nō malū, ſi accedat recta iſtitutio.

EX SENECA.

VT qui ſe meminere inquilinos eſſe, & in conducto habitare, & modetiſtus ſe gerunt, & minus grauati exeunt. Ita qui intelligunt domicilium corporis ad breue tempus a natura

^{da} D. ERASMI ROT. SIMILIA

conmodatum esse, & uiuunt temperantius, & libentius moriunt.

Vt foelitior est, quem uentus acrior cito in portū pertulit, quā quem uenti segnes, & longa tranquillitas lentissimo tedio delassa runt. Ita fortunatior, quem festinata mors statim his uitā malis eximit.

Quemadmodū nauigantibus, terrāq; urbesq; recedunt. Sic rapidissimi temporis cursu, primum pueritiā abscondimus, de inde adolescentiam, deinde senectutis optimos annos.

Vt qui ferius exiuit, cursus celeritate penlet ac sareiat oportet. Ita qui serius ad bonam uitam, aut literas accessit, diligentia reparet necesse est, superioris celsationis iacturam.

Animalia quadam circa cubilia confundunt uestigia, ne queant inueniri. Sic nobis calandum bonū nostrū, quo tutius sit.

Vt in aperto posita & exposita negliguntur, ac prater euntur, ab frustra petunt insidiis. Ita qui ualde latet, & a uulgo semotus est, in huius uitam inquirunt homines.

Demetrius uitam perpetuo tranquillam, & sine ullis fortunæ incursionibus, mare mortuum uocauit.

Vt sol minora obscurat lumina. Ita ad uirtutem reliqua comoda nihil habent momenti.

Vt nihil adfert momenti nimbus in mare decedens. Ita fortunæ incommoda nihil mouent sapientem.

Poma quadam suauiter acerba sunt, & in uino nimium ueteri delectat & ipsa amaritudo. Sic amicorum defunctorū memoria mordet animum, sed non sine uoluptate.

Supra modum deditus uino, fecem quoq; exorbet. Sic admodū uitā audius, qui ne extrema quidem senectū uult mori.

Vt in eundem amnem nemo bis descendit. Sic ob rapidum cursum uitā, homo ad singula momenta alius est.

Vt latronum genus, quod Aegyptiī Philistās uocant, in hoc amplectuntur, ut strangulent. Sic uoluptates dum blandiunt, necant.

Iumenta quorum in aspero indurata est ungula, quamlibet patiantur uiam, in palustri pascuo saginata cito subteruntur. Sic animus duris rebus assuetus minus offenditur.

Vt alia uestis magis sapientem decet, quam alia, cum nullam
oderit. Sic magis congruit hoc aut hoc loco uiuere.

Dissimile.

Alia remedia cum administrant tristitia, post sanitatem denique
delectant. Philosophia pariter salutaris est & dulcis.

Robora in rectum quamuis flexa reuocabis. Curuata strabes
calor explicat, & aliter natae in id finguntur, quod usus noster exi-
git. Quanto magis animus accipit formam flexibilis, & omni
humore obsequentior.

Quemadmodum stultus est, qui equum empturus, non ipsum
inspicit, sed stratum eius ac frenos. Sic stultissimus, qui amicum
asciturus, cum e uestitu, aut opibus aestimat.

Vt grando illis tectis dissultat, magno quidem fragore, uerum
nulla noxia. Sic insultus fortunae nihil potest in sapientem.

Vt praestigiatorum fraudes fallunt, & cum uoluptate. Sic so-
phisticis argutiis capi ridiculum est, non periculosum.

In labyrintho properantes ipsa implicat uelocitas. Sic qui ui-
tae commodis student, magis inuoluuntur incommodis.

Nauis in fluuio magna, in mari parua est. Sic mediocres ali-
bi, alibi uidentur insignes.

Auis quae pluma tantum tenetur, minimo dispendio potest
aufugere. Sic opes non debet nos remorari a studio sapientiae.

Serpens etiam pestifera dum frigore torpet, tute tractatur,
non quod desit uenenum, sed quod non possit explicare. Sic qui
busdam ad eximiam malitiam uires delunt, non animus.

Vt Phoenix non nisi quingentesimo anno nascitur. Ita insig-
nium uirorum rarus est prouentus.

Non faciunt equum meliorem aurei freni. Nec hominem me-
liorem fortunae ornamenta.

Radix solis & si contingunt terram, tamen ibi sunt unde mit-
tuntur. Sic sapientis animus, tamen si uersatur hic, tamen apud
suam originem est.

Qui nimium incitatus fertur, non ubi uult, sistit sese, sed lon-
gius effert quā uelit. Sic nimis in dicendo celeritas, temere rapit,

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Vt segetem nimia sternit ubertas, rami onere franguntur. Sic animos immoderata rumpit felicitas.

Flamma nec premi potest, nec quiescere. Sic animus natio impetu fertur ad honesta.

Semen licet exiguum, tamen locum natum idoneum uires suas explicat, & ex minimo in maximos actus diffundit. Sic ratio sapientiae paucis comitat uerbis, in opere crescit.

Vinum quod in dolo placuit, non fert aetatem, quod recens durum est, & asperum, postea placet. Sic adolescentia durior maturi relcit, & ad frugem peruenit.

Qui multis negotiis distrahitur, ueluti lacus est ad quem a multis concurratur, qui eum & exhauriunt & turbant.

Non est admirationi una arbor, ubi sylua tota in altum surrexit. Sic non animaduertit una sententia, cum passim omnia referta sunt sententiis, sed si raro incidat.

Ignis qui ualentem materiam occupauit, aqua & interdum ruina extinguendus est. ille qui alimentis deficitur, sua sponte subdit. Sic facilis est mors senum.

Gladiator tota pugna timidissimus, cum moriendum est, fortiter aduersario iugulum praestat, & errantem gladium sibi attemperat. Sic mors admota etiam imperitis animum dedit, ut praesentem fortiter ferant, qui, cum procul abesset, formidabant.

Magnus gubernator, & scisso nauigat uelo, & si exarmauit, tamen reliquias nauigii aptat ad cursum. Sic in corpore parum felici ac deficiente, tamen fortis animus sui similis est.

In naui quae sentinam trahit, uni aut alteri rimae obstititur, ubi pluribus locis laxari coeperit, succurri non potest nauigio dehiscenti. Ita in senili corpore, aliquatenus fulciri potest imbecillitas. uerum ubi totum collabi coeperit, nihil agitur remediis.

Vt putri & ruinam minanti edificio non adhibentur fulcra, sed circumspiciendum ut exeat. Ita defecto corpore demigrandum e uita.

Vt si quis uaria spargat, necesse est ut aliqua proueniant. Sic omnia tentanti quaedam succedunt.

^{tuus} Vna ^{tuus} ~~tuus~~ non facit phthifim, sed in ^{to lano} ~~morem~~ adducta. Ita error non statim gignit animi ^{loquens} ~~morbum~~.

Vt agrotus non quærit medicum disertum, sed sanandi peritū. Sic a philosopho non requirimus orationem phaleratam.

Philosophus etiam ^{loquens} eloquens, perinde est quasi si bonus gubernator etiam formolus sit.

Vt in corporibus morbus segnitie & lassitudine præsentitur. Sic infirmus animus, priusquam opprimatur malis, præsumptione quatitur.

Vt semina bona, si in solum bonum inciderint, similia origini proveniunt, eadem hum⁹ sterilis ac palustris necat. Sic philosophiæ præcepta, si in bonum, aut prauum animum inciderint.

Non continuo melior gubernator, cui pulchrius ac maius sit nauigium. Ita non est melior uir, cui fortuna splendidior,

^{nisi de p. Manab. 7} Dissimile.

Ex congiario epulo, aut uisceratione, tanto minus redit ad singulos, quanto in plures distribuitur. Non idem accidit in bonis animi, quæ tota ad singulos pueniunt, nec communicatione minuunt.

Vt plus debet Neptuno, qui merces preciosissimas deportauit. Sic plus debet principi, qui tranquillitatem, & pacem publicam non in uoluptatibus, sed honestissimis studiis consumit.

Canis quicquid exceperit, protinus deuorat, & semper ad spem futuri hiat. Ita quod expectantibus fortuna proiecit, id sine ulla uoluptate demittimus, statim ad rapinam alterius erecti.

Vt libri quos non euoluas, situ cohaerescunt. Ita memoria eua nescit, nisi subinde renoues.

Lana quosdam colores statim imbibit, quosdam non nisi sapius macerata re-cocta. Sic alias disciplinas ingenia cum acceperunt, perit⁹ perstat. philosophia nisi alte descendit, & diu sedit, non colorabit animum.

In aquam demissa quædam, cum sint rectissima, speciem curui præfractique uisentibus reddunt. Ita si de rebus perperam iudicamus nostrum est uitium, non rerum.

Quærimus nonnunquam eos, quibuscum stamus. Ita quidam quod sciunt, se scire nesciunt.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Quemadmodum perniciosior hostis fugientibus. Sic grauius est incommodum si cedas, ac des terga.

Quo fabula, sic uita, non quadiu, sed quam bene acta sit, refert.

Vt ictum quem prauideris, commodius excipis. Sic praecongitatum malum minus offendit.

Vt histrio non est foelicior, quod in scenis adornatus, rex aut deus uideatur. Sic nec homo fortuna muneribus, quandoquidem suis bonis affirmatus, nihili est.

Vt pumilio, etiam si in monte consistat, pusillus est; Colossus etiam si in puteo, magnus. Ita sapiens in quacumque fortuna suis bonis magnus est, stultus & in summa fortuna humilis.

Quemadmodum reus paribus sententijs absoluitur. Sic sapiens ubi paria maleficijs merita sunt, magis meminit benefactorum, quam iniuriarum.

Diffimile.

Illud uenenum quod serpentes sine sua pernicie continent, in alienam effundunt. At malitia maximam sui ueneni partem bibit ipsa.

Diffimile.

Creditori praeter sortem extra ordinem numeramus, beneficiorum autem usum esse gratuitum iudicamus, & illa crescunt mora, tantoque plus soluendum est, quanto tardius.

Vt post malam etiam segetem ferendum, ut post naufragium tentantur maria, ut foheratorem a foro non fugat coactor. Ita beneficium denique collocandum, etiam si semel incideris in hominem ingratum.

Fucata facies nec diu nec multis imponit. Ita simulatio, non nisi ad tempus, & paucos decipit.

Vt umbra nos uel inuitos comitatur. Ita gloria uirtutem sequitur, etiam fugientem.

Vt umbra aliquando antecedit, aliquando sequitur. Sic quibusdam statim contigit fama, quibusdam post mortem. denique ea quo longius sequitur, hoc magis esse solet.

Vt nec mundus crescit, nec sol, nec luna, nec mare. Ita pares sunt omnes sapientes.

Vt oculi diutino morbo difficiles facti, quouis solis radio offen-

EX PLVTARCHI MORALIBVS. XXXV.

duntur. Sic uitia, multa & assidua contracta temulentia durant
& sobriis.

Vt dolium effervescente uino rumpitur, & quod in imo est, eru
itur in summum. Sic ebrietas abditissima pectoris profert.

Quemadmodum onerati mero, non continent cibum. Ita nec
arcanum redundante uino.

Vt aque mortuus est, qui conditus est in odoribus, & qui trahit
unco. Ita aque sunt incoelices, & qui uoluptatibus indulgent, &
qui ambitiosis negotiis uacant.

Vt bonus artifex e qua uis materia simulacrum fingit. Ita sapi
ens quamuis fortunam semper administrabit.

Vt initia morborum quamuis leuia serpunt. Ita si uitia & affe
ctus uel leuissimos semel admittas, crescunt & auescunt.

Vt quadam fera etiam domita, tamen subito ad feritatem na
tium recurrit. Ita nunquam bona fide uitia mansuescunt.

Vt nullum animal nec mite, nec ferum parer rationi, qua ca
ret. Sic nullus affectus.

Qui sibi comparatione deteriorum bonus uidetur. Perinde est
ac si quis ad claudos respiciens, suam miretur uelocitatem.

Vt e diuersis uocibus constat chorus. Ita uariarum disciplina
rum mixtura constat eruditio.

Qui imitatur auctores, dabit operam, ut similis illis sit, quem
admodum filius similis est patri, non quemadmodum imago picta.

Vt e diuersis numeris constat unus, summam illorum in se co
plectens. Sic e diuersis conflatur eruditio, iam tua, non aliorum.

Cibus innatans stomacho, bonus est, non cibus, idem mutatus,
in uires & sanguinem transit. Sic quae legeris, si solida durat in me
moria, aliena manet. si abeunt in ingenium, tum reddunt eruditorem.

Apes uariis uarios colligunt succos, sed eos suo spiritu mutat
ac digerunt, alioqui non factura mel. Sic euoluendi sunt auto
res omnes, sed quod legeris in tuum usum transformandum,

Alibi diligenter expenditur, non quid habeat quisque, sed quid
habeat suum. Idem hominem suis propriis bonis oportet astimare.

Vt egregius artifex, non in una materia artifex est. Sic sapiens

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

in quauis fortuna se bene gerit.

Quemadmodum fures alienis poculis ansas mutant, ne possint agnosci. Ita nonnulli de alienis inuentis paululum quiddam immutant, ac sibi usurpant, & detractis aut additis pauculis uerbis, existimant se uideri posse, quod est alienum.

Vt sydera contrarium mundo iter intendunt. Ita sapiēs aduersus opinionem omnium uadit.

Cum potentes imperio aditi, & consensu seruigium ualidi, non cere intentent, tam citra sapientem omnes eorum impetus deficient, quæ neruo tormentis de in altum exprimuntur, cum extruifum exierunt, citra cœlum tamen flectuntur.

Adice illos, qui non aliter quam quibus difficilis somnus, ueriant se & hoc atque illo modo componunt, donec quietem lassitudine inueniant, statum uitæ suæ formando, subinde in eo nouissime manet, in quo illos non mutandi odium, sed senectus ad nouandum pigra deprehendit.

Nihil ergo magis præstandum est quam ne pecorū ritu sequamur antecedentium gregem, per gentes non quo eundem est, sed quo it.

Vt in magna strage alius alium trahit in ruina. Ita in publico errore, alius alium secum trahit ad perniciem.

Vt qui in ludo uersantur gladiatorio, cum iisdem uiuunt ac pugnant. Ita uulgi hominum inter sese dimicat, & alius alium spoliât uel amicissimum.

Vt fera mutuo laniatu uiuunt. ita quisquis potentior malo inferioris ditescit ac crescit.

Vt qui per spinosa ingrediuntur loca suspensis pedibus eant necesse est. Ita de rebus friuolis, aut molestis loquenti, breuiter est transiliendum ad uberiora, gratioraque.

Vt qui spinas habet in pedibus, ubique spinas calcat. Ita sterili ingenio omnis materia sterilis est.

Vt qui in alieno habitant, multis anguntur incommodis, semperque de aliqua domicilii parte queruntur. Ita animus nunc de capite, nunc de pedibus, nunc de stomacho, nunc aliud de alio querit significans se non esse in suo domicilio, sed unde breui sit emigrandum.

*Parabolae de q. parte ministras ex eo sua religio & sapientia
re sua & p. hanc p. hanc est ratio & alia novis p.*

EX SENECA XXXVI.

Aliter Ut montium proceritas minus apparet procul intuentibus, ubi
accesseris, tum apparet q. sunt in arduo. *Aliter* Ita nemo prospicit q. excel
sus sit animus philosophi, quantumq. supra res omnes humanas
emineat, nisi propius contempleris, & imitatione ad illum accesse
ris.

Aliter Quemadmodum spiritus noster clariorem sonum reddit, cum
illum tuba per longi canalis angustias tractum, patenti ore novis
sime effudit. Sic sensus nostros clariore aethera carminis necessitas
efficit, eadem negligentius audiuntur, minusq. percutiunt, quam
diu soluta oratione dicuntur. Potest trahi & huc, ut si quis dicat fa
mam virtutis clariorem existere, si diu rebus addersis oppressa, tan
dem emergerit.

Aliter Ut qui in solem venit, licet non in hoc venerit, coloratur, & qui
in unguentaria taberna relederunt, & paulo diutius comorati sunt
odorem loci secum ferunt. Ita qui cum sapiente cōsuetudinem ha
bent, etiam si non hoc agant, tamen redduntur meliores.

Diffimile.

Aliter Tempestas minatur antequam surgat, crepāt adificia antequā
corruant, prænnunciat fumus incendium. At subita est ex homine
perniciēs, & eo diligentius tegitur, quo propius accedit.

Aliter Ut in corpore latet animus, unde uim & impetum sumant oia
& mysteria, quæ est sacrorum pars optima, nō patent nisi initiatis
Ita philosophiæ præcepta nota sunt omnibus, id uero quod in ea
est optimum, latet.

Aliter Ut quosdam uxor magno ambitu ducta torquet. Ita quidam
magnis laboribus accerunt, magno futura malo.

Aliter Ut puerorum, dum primum discunt scribere, digiti tenentur,
& aliena manu per literarum simulacra ducuntur, post iubentur
imitari propositum. Sic primum animus ad præscriptum adiuue
tur oportet, donec incipiat per se philosophari.

Aliter Ut minuta quædam animalia, cum mordent, non sentiuntur,
tumor indicat morsum, & in ipso tumore nullum vulnus apparet.
Ita bonorum cōsuetudinē prodelle non deprehendis, sed profuisse.

D. ERASMI ROT. SIMILIA

as. Vt primum est expurganda bilis, unde nascitur infania, deinde monendus homo, alioqui qui furiosum admoneat, quomodo debet procedere, quomodo se gerere in publico, furiosior sit ipso furioso. Sic primum animus est liberandus falsis opinionibus, postea tradenda praecepta philosophiae.

Vt qui ex claro sole redierunt in umbram, his caligant oculi. Ita qui a diuinorum contemplatione, ad humana recidunt.

*Colamur vobis
- & solamur
Colamur vobis
- & solamur
Colamur vobis
- & solamur* Vt medici utant ad moueri remedia, cum morbus in accessu est, ac seruit, sed cum se remittit. Ita ad primos illos irae aut doloris motus, non est adhibenda consolatio uel admonitio, sed ubi tempore coeperint esse leuijores.

Vt apparatus scenae, quia comodato datus est, statim redditur, & sine querela. Ita quicquid in uita contigit magnificum, siue serius, siue mox a fortuna repetatur, a quo animo reddemus, si his tanquam commodatis utimur.

Vt qui uariis tempestatibus huc & illuc iactatus est, nec tamen peruenit, non multum nauigauit, sed multum iactatus est. Sic qui diu uixit nec profecit ad bonos mores, non diu uixit, sed diu fuit.

Generosus equus melius gestabit sarcinam quam ignauum iumentum, nemo tamen imponit. Ita magna ingenia sunt quidem & ipsa idonea functioni munium, sed indigna quae tam sordidis occupationibus onerentur.

Vt sydera mundi, si uel paulum subsistant, aut aberrent, summo id omnium malo fiat. Ita principi cessare non licet. quod si facit magna rerum humanarum perniciem fit.

EX LVCIANO, XENOPHONTE, AC

DEMOSTHENE.

histriones Vt histriones Herculem in lcenis, aut Agamemnonem representantes personati, auro amicti, toruum tuentes, & late hiantes, tenuem & exilem aduincunt uocem. Ita quidam in dialogis faciunt Platonem, aut magnos uiros loquentes, quorum pondus non possint ingenio tueri.

Bona fabula aliquando exhibetur, uitio histrionis male agens.

*Ex hoc posita
Bona fabula aliquando exhibetur, uitio histrionis male agens
Vale. mag. v. 8. 12. quia vis quidam*

tis. Ita bona oratio displicet, si quis parum apte referat.

Vt Momus tauri opificem deum carpit, quod non praeponit, sed oculos cornibus, ubi maxime erat opus. Ita perperam faciunt, qui coronas in uertice ponunt, cum sub naribus magis adponi conueniat, ut plurimum uoluptatis ex odore possint haurire.

Vt non omnes insaniunt, qui Phrygiam audiunt tibiam, sed hi duntaxat, quos Rheia torripuit. ita non commouentur philosophia laudibus, nisi qui ad eam natura sunt propensi.

Quod tibia sunt ignaris musices. hoc opes his, qui nesciunt uti.

Vt qui primo musicen discunt, citharas aliquot perdunt & obterunt. ita magno reipublicae malo administrat magistratum, qui rudis accedit & imperitus.

Vt bilanx in eam uergit partem, unde plus accipit. Sic quidam nunc huic, nunc illi fauent, qui plurimum det, non cuius causa sit optima.

EX ARISTOTELE, PLINIO, THEOPHRASTO.

EX omni genere curiositas hominum signa collegit instantissime pestatis. At multo magis conueniebat hac uti diligentia in consultationibus, ut obseruatis experimentis coniciant, quid malorum ex uno quoque perperam instituto consequatur.

Vt caelo quamuis sereno, nubecula quamlibet parua uentum procellosum dabit. Sic rebus admodum pacatis, ex minimo diffidio, grauissimi rerum motus subito exoriuntur.

Vt rana ultra solitum uocales tempestatem significant imminentem. ita cum plurimum ualet apud principes oratio malorum, bonis tacentibus, tum instat rerum perturbatio.

Echinus praesentiens tempestatem, aut affigit sese, aut harena saburra. ita cum imminet fortuna tumultus, animus est philosophiae praeceptis confirmandus.

Vt imperiti tempestatem non sentiunt nisi sero, quoque malo, contra prudentes agricola prospiciunt, cauentque. ita uulgus hominum improuidum suo malo discit, cum interim uir sapiens procul prauius malum uitet, ut Democritus metente fratre ardentissimo

*Democritus fratre ardentissimo
metente fratre ardentissimo*

K

phi. li. 18. cap. 35.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

æstu, monuit ut reliquæ segeti parceret, raperetq; defecta sub te-
ctum, parvis mox horis lauo imbre uaticinatione approbata.

Quemadmodum non raro fit, ut cælo maxime sereno sauius
imber subito coorriatur. Ita rebus maxime prosperis ac lætis, læ-
pennumero grauissima rerum incidit perturbatio. l. v. m. 3. l. 7. p. 102.

Cum æstate uehementius tonuerit q̄ fullerit (ut inquit Plinius)
uentos denūciat. Ita ubi quis uehementer inlclamat in aliorum
uitia, ipse non perinde luctens morum integritate, iudicium est ani-
mi magis ambitionis uento tumescens, q̄ solide pii.

Delphini tranquillo mari lasciuientes, flatum quā ueniunt par-
te denūciant. ita cum exultant improbi, tolluntq; sese, rerum hu-
manarum tempestatem instare significāt.

Diffimile.

Sol, luna, stella mare, terra, arbores, herba, bruta, & in his apes,
formica, concha, deniq; lucerna, tempestatem præsentunt. Sol⁹
homo sua mala non præsentit, neq; prospicit.

Cum bruta solitam naturæ morem relinquunt, tempestatem in-
dicium est, hoc est, cum mergi fugiunt maria aut stagna, cum ab-
sconduntur formicae aut oua progerunt, lumbrici & terra fugiunt,
tempestatem prælagium est. ita cum audient facinorosi, tacent in-
tegrī, sapit uulgus, desipiunt principes, sacerdotes pro terrenis di-
gladiantur, perniciem humanæ uitæ significat.

Vt Pyrites gemma non aperit uim igneam, nisi si atteras, tum
enim digitos adurit. ita quorundam malitiam non sentias, nisi
cum illis consuetudinem aut commercium habueris. aut non sen-
tias philosophiæ uim, nisi exercueris. ita succina attritu uim attra-
hendi & odorem produnt.

Vt scarabæum, aut uiperam, aut araneam in gemma redditam
& imitatam a natura (nam id uidemus esse factum in nonnullis)
non horremus, sed amplectimur, effigie delectati. Sic uitiorum
erudita pictura delectamur in Historicis ac Poetis.

Quemadmodum gemma Chalazias, etiā si in igne coniciat, tñ
natiuum frigus suum retinet. ita quidam sic frigent ad literas ac
uirtutem, ut nullis exemplis, aut hortatibus inflammare possis.

Sicut Alexander Magnus uetuit, ne quis se pingeret præter unum
 Apellem, aut ne quis se fingeret aræ præter Lysippum, aut gemma
 sculperet præter Pyrgotelem, summos uidelicet artifices. ita nõ
 conuenit CHRISTVM a quouis prædicari, aut uirtutem a
 quouis laudari.

Vt gemma minutula quadam res est, sed ingentibus tamen sa-
 xis antepositur. Sic homo pusillus, sed ingenio ualens. aut sic
 philosophia, seu uirtus ostentatione minimum quiddam est, sed
 precio maximum.

Vt ara Corinthia casus fecit, & pictoribus illis, equi & canis spu-
 mam, quam ars assequi non potuit, casus expressit. ita multa forte
 obtingunt, quæ nullo consilio potueris efficere.

Nemo tam insanus, ut uel e Neronis capedine, qua Plinius tre-
 centis sestertiis æstimat, uenenum bibere malit, q̃ e Samio uascu-
 lo uinum innoxium. ita qui sapit, malit salubria præcepta uiuen-
 di qualicunq; sermone proposita, q̃ pestiferas opiniones ab elo-
 quentissimo scriptore haurire.

Vitrum mire crystallum imitat, res utilissima rem lōge p̃ciosi-
 sima. ita assentatio amicitiam imitat, res pessima longe optima.

Vt crystalli fragmenta sarciri nullo modo possunt. ita difficil-
 limum eos reconciliare, qui ex arctissima familiaritate in mutuū
 odium uenerint.

Vt natura gemas altissime recondidit, uilia passim obuia sunt.
 Ita quæ sunt optima, paucissimis nota sunt, nec nisi summo studio
 eruuntur.

Vt succina paleas ad se trahūt, magnes ferrum, chrylocolla au-
 rum. Ita quisq; asciscit sibi suis aptum moribus.

Vt indomita uis adamanti, unde & nomē additū gemma, adeo
 ut nec caleſcat igni, nec ferro cedat, quin magis istum ita respuēs,
 uti ferrum simul & incudes disillant. Sic sapientis animus aduer-
 sus omnem fortunæ sauiantis impetum inuictus.

Quemadmodum adamas aduersus omnia inuictus, hircino san-
 guine eoq; calido ac recenti maceratus malleo frangitur. Ita quæ
 dam ingenia nulla ui peruincas, blanditiæ emollienda sunt.

[illegible]

EX ARIST. PLIN. THEO. XXXIX.

Anthraciti carbuncolorū generi peculiare est, ut coniectus in ignem, uelut intermortuus extinguat, contra aquis perfusus exarscat. Ita quosdam contraria mouent, si exhorteris, magis languescunt, si dehorteris, magis accenduntur, si bene merearis, rediunt inimici, si male, pluris te faciunt.

Iris gemma non nisi in opaco reddit colores arcus celestis, nec ita ut ipse habeat in se, sed parietibus illudat, in sole coloribus caret. Ita quidam uaria uirtutum simulacra prae se ferunt, sed in obscuro & quod in se non habent, tamen in aliorum animis ueluti repraesentant ac gignunt.

Vt his gemmis summū est praeiū, quae non modo uarietate colorum delectant oculos, & nares odore, uerum etiam ad remedia sunt efficaces. Sic his libris summū est praeiū, qui non solū habet orationis illecebras, uerum et salubribus praeceptis nos liberant animi uitiiis.

Vt quidam gemmas quasdam secum ubique circumferunt, aduersus morbos, maleficia, ebrietatem, tonitrua, ruinas, ceteraque mala ita quidam philosophiae decreta semper ad manum habenda, aduersus incursum animi morbos, libidinem, iracundiam, ambitionem, auaritiam, & his consimiles.

Draconites nec poliri potest, nec artem admittit, alioqui elegas ac translucens. Ita diuina scriptura habet nitorem, nec artificium philosophiae aut rhetorices admittit.

Quaedam gemmae aceto maceratae nitescent, pleraque melle decocta. Ita quosdam meliores reddit acris obiurgatio, quosdam admonitio blandior.

Facilius insculpes gemmis quae uoles, si terebra ferueat, ita magis mouebit orator, si non solum acriter dicat, sed ferueat, & amet id quod laudat, oderit quod uituperet.

In Chio, Diana facies est, in sublimi posita, cuius uultus intrantibus tristis, exeuntibus exhilarata uidetur. ita sordidi quidam adeunt amicum tristes accipiunt, timentes ne quid petat, aut ne sumptum adferat conuiuii, at alacres dimittunt abeuntem.

Vt ingentes obelisci magno quidem negotio statuunt & collo-

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Dis: in tra p
ingoum

Carthago
de amore
de pome
de pome
de pome
de pome

cantur ob immensum molis pondus, sed collocati semel, infinitis
durant seculis. Ita arduum est uirtutis aut sapientiae parare famā
sed parata nunquam intermoritur.

Vt ingentia pondera, quae nullis hominū uiribus tolli possunt
machinis facile tolluntur. ita quod ui nequeas efficere, ratione &
arte facile efficias.

Vt obeliscis prae grandibus tantum ferme substernitur intra ter
ram, quantum extat, ut immoti consistant. ita semper manlura
fama magna firmaq; fundamenta sint, oportet

Stulte reges aegyptiorum operam populi, ac pecunias in substru
endis pyramidibus consumebant, quae nihil habebant praeter stul
tam & ociosam ostentationem, cum idem in rebus utilibus fieri po
tuerit. ita quidā elaborant in difficilimis caterū infrugiferis, ipm
pclarū existimantes, quod in laborioso negotio uersantur.

Sicut Pyramis quā Rhodope meretricula Aesopi conserua con
struxit pecunia corporis quaestu collecta, maiori miraculo fama
fuit, q̄ ceterae regum pyramides. ita uehementius miramur, si qd
recte faciunt, a quibus tale nihil expectabatur, ueluti si quis Hollan
dum uideat peritum equitem, aut frugalem Anglum, aut Theolo
gum eloquentem.

Vt labyrinthos non oportet ingredi sine filo, quo securus possis
redire. ita non est suscipiendum negotium, nisi prius perspecta ra
tione, qua te possis inde rursus explicare.

Vt in admirandis operibus, sed inutilibus, maior est laus artificis
eius arte res confecta est, q̄ regis, cuius impendio. ita belli gloria
maxima ex parte penes militem est cognitiū, quorum industria
geritur res, minima pars ad reges redit, qui aliena etiam pecunia
militem conducunt.

Vt Diana Ephesiae templum uiginti annis a tota Asia tot regū
impendio, tot artificum ingeniis confectum, Herostatus obcurus
homo nocte una poterat exurere. ita facillimum est urbes egregi
as bello demoliri, aut adificare difficilimum.

Quemadmodū adificia in palustri solo posita, nec terramotu
quatiuntur, nec hiatu absorbentur. ita humilis fortuna nō est ma
ximis malis obnoxia.

De balladea
de pome
de pome
de pome
de pome

De pome
de pome
de pome
de pome
de pome

De pome
de pome
de pome
de pome
de pome

De pome
de pome
de pome
de pome
de pome

De pome
de pome
de pome
de pome
de pome

De pome
de pome
de pome
de pome
de pome

De pome
de pome
de pome
de pome
de pome

De pome
de pome
de pome
de pome
de pome

De pome
de pome
de pome
de pome
de pome

De pome
de pome
de pome
de pome
de pome

De pome
de pome
de pome
de pome
de pome

Sicut Echo non sonat, nisi cum reddit acceptam uocem. ita nō nulli quicquid in ipsos dicitur, in alterum regerunt. aut non habēt quod dicant, nisi dicta referant aliena.

Vt Olympia porticus uocem acceptā arte septies reddit, unde Heptaphonon oppidani uocant. ita quosdam si uno tāgas conuittio, sexcenta regerunt, aut si paucis ad loquendum prouoces, garrendi finem non faciunt.

Vti magnes non quiduis ad se trahit, sed ferrum duntaxat, cum sint alia multo leuiora. ita quorundam oratio non mouet oēs, sed iam propensos ad id, quod illi suadent.

Vt quidam magnetes ferrum attrahunt, at Theamedes, qui in aethiopia nascitur, ferrum abigit, respuitque. ita est Mulices genus quod lader affectus, est quod incitet.

Vti magnes occulta quadā & incognita uis ferrū ad se trahit. ita sapientia secreta quadā ratione trahit ad se aīos hominum.

Vt equus frigidus impetatur non equi culpa, sed equilonibus. ita populus male moratus, episcopis aut principibus.

Vt magnes ad se trahit omne ferrum, sed athiopicus magnetē quoque alium ad se rapit. ita rex populū quo lubet, cogit. At ingēs aliquis rex etiam regibus ceteris uim facit.

Vt gages aqua infusa incenditur, oleo restinguitur, ita quidā quo magis roges, magis frigescent. si negligas, ultro capiunt. Aut sunt quos officiis alienes neglectu prouoces ad amorem.

Vt lapis & Scypro fluctuat integer, sidit comminutus. Sic res discordia pessum eunt, concordia sustentur.

Siphnius lapis oleo excafactus durescit, alioqui molliissimus. ita quosdam benefactis reddas deteriores.

Quemadmodum de Carthagenensibus dictum est, quod ad testa pice, ad uina calce uterentur. ita quidam prapostere rebus utuntur, amicis asperi, supplices inimicis. Carthagenenses pice linebant parietes, cum uala picari soleant, & multa calce condebant, auctor Plinius.

Calx aquis accenditur. ita quosdam contraria mouent.

Cypro madio statim utedū, quod celerime sicces. ita statim

figenda literis ac moribus atas rudis, priusquam durior non ad-
mittat fingentis manum. Diffimile.

Gypsum etiam si iam induruit, tamen tundi rursus, & in fari-
nam resolui potest. Simul atq; semel induruit ingenium adulescé-
tis, atate uti usq; non potest refingi.

Vt utrum quia pellucidum, nihil celat. Ita quidam nihil tege-
re, nihil dissimulare norunt, quicquid in animo est, id protinus
omnibus palam est.

Vt iis qui catutientibus sunt oculis, quibus locus obscurus est,
propterea quod caliginē secum in oculis circunferunt. Ita parum
eruditus, omnis liber ac stylus difficilis est & obscurus.

Sicut ignis in omnibus officinis omnium artium & operum est
instrumentum. Ita sine charitate nihil recte geritur.

Vt utrum copia uisunt, aliqui nec auro nec argento cessurum
Ita sacerdotes ob turba minoris hnt, magno in precio futuri, si sin-
gula ciuitates singulos haberent sacerdotes, ut olim.

Sicut primum pictura coepit ab umbris & lineis, deinde mono-
chromata, mox accessit lumē & umbræ una cum oculorū uarieta-
te, donec ad summā artificii peruenit admirationem. Ita uirtus in
nobis non statim absoluta nascitur, sed paulatim cotidianis aucti-
bus, ad summum perducitur.

Vt non est optima imago, quæ materia testatur opes locatoris
aut artem pictoris, sed quæ rem proxime repræsentat. Ita optima
est eloquentia quæ non ostentat ingenium dicentis, sed rem aptis-
sime ostendit.

Vt Zeufis picturus Iunonem, Agrigentinis omnibus uirginibus
inspectis, quicq; præcipuas elegit, ex quibus quod esset in unaquaq;
præcipuū, imitaretur. Ita e plurimis optimi nobis ad exemplū ui-
tæ, aut dicendi, proponendi sunt, nec in his tamen reddendis sunt
omnia, sed optima.

Vt non quiuis pictor quauis in parte artis ualet, sed hic in diis
exprimendis præcipuus, alius in uultibus reddendis, alius in lineis
excelluit, alius in colorū mixtura, alius in symmetria. Sic qui uirtu-
tē profitent, aliis dotibus enitet alii. Item in eloquentia seu literis.

EX ARIST. PLINI. THEOP. XLI.

Qui ex balneo calent, uehementius frigescunt, & aqua frigidior esse solet, quæ prius caluit. Ita uehementius sese oderunt, qui prius fuerint amici, & sceleratiores sunt, qui a pia uita ad impiam se transfulerunt.

Vt hyeme media, Alcyones summa fruuntur tranquillitate, & hanc etiam aliis communicant. Ita cum maxime sauit fortuna, tum maxime animi tranquillitate fruuntur pii, & hanc in alios quos possunt transfundunt.

Cum asinus ipse sit ^{ex offibus} tamē huius optimæ sunt tibiæ, ut ait Aelopus apud Plutarchum. Ita diuites quidam ipsi indocti, tamen pecunia sua suppeditant ingenium studiosis.

Plutarchus testatur se uidisse in Africa coruos, qui lapillos in aquam aggrefferint, donec aqua eo surgeret, ut contingi posset. Idem narrat de cane coniciēte lapillos in amphoram pleariam. Ita nobis quod uiribus diminutum erit, ingenio supplendum est.

Formicæ triticum arrodunt ea parte, qua germinare incipit, ne sibi reddatur inutile. Sic potētes quo ministris perpetuo utant, premunt, ne si emerferint ta dio seruitutis, relinquunt aulam.

Bucephalus Alexandri Magni equus, quorū nudus esset, equisonem in tergum admittebat, ornatus regis phaleris neminem ferebat, nisi regem ipsum, in reliquos omneis ferociebat. Ita quidā tenues quemuis ferunt, diuites facti despiciunt uulgares.

Vt Timanthes qui Iphigeniam pinxit, cæterorum affectus expressit. Agamemnonis autem uultum uero obtexit. Ita quidā melius relinquuntur suo cuiq; iudicio aestimanda, quam uerbis explicantur.

Vt laudatur in hoc Timanthes, quod in omnibus eius operibus plus semper intelligitur, quam pingitur. Ita optimum orationis genus, in quo plurima cogitationi relinquuntur, pauca narrantur, & plus inest sensuum quam uerborum.

Notatus Protogenes, alioqui summus in pictura artifex, quod nesciret manum tollere de tabula. Ita quidā scriptores immodica diligentia peccant, quibus nihil unquam satis emendatum uidetur.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Quemadmodum Protogenes pictor Apellem ex unica linea cognouit, nunq̃ alioqui uisum. Ita ex unico responso ingenium & prudentiam uirum deprehendet, qui sit ipse sapiens.

Vt Apelles pictor queri solitus est, perisse diē in quo non duxisset lineam. Ita Christianus dolebit, si quo die non euasit seipso melior in pietate.

Vt signa quadam argillacea summo in precio fuerunt, ob admirationem artis. Ita nonnunquam res humilis ac nihili, ingenium oratoris commendat.

Vt gypsum, aut argilla dum est uida, in quamuis imaginem facile sequitur fingentis manum. Ita rudes anni ad omnem disciplinam sunt idonei.

Vt quod maiore negotio chalybi aut marmoris in seculis peris, durat diutius. Ita quod maiore studio discimus, nunq̃ obliuiscimur.

Vt illud opus est laudatissimum, in quo simul & ars commendat materiam, & materia uicissim artem. Ita liber est optimus, in quo & argumenti utilitas commendat eloquentiam, & auctoris facundia commendat argumentum.

Accius poeta cum esset ipse admodum breuis, tamē in aede Caecinarum maxima forma statuam sibi posuit. Ita quidam re uiles & humiles, ambitione fucq̃ dilatant sese.

Vt Perillus qui Phalaridi taurum donauit aeneam, suo perijt in uento. Sic aliquoties malum consilium in caput auctoris redudat.

Vt Philosophus missa lingua uictima, rem simul & optimā & pessimā misit. Sic opes optimā sunt, si recte utaris, pessimā si secus.

Vt non ipse solum magnes attrahit, uerum etiam aliud ferrum ad se trahit ferrum magneti attractum. Ita contagio uis uirtutis, aut improbitatis perniciēs ab alio in alium transit.

Vt a Seribus mollissima uestigia, & ab iisdem durissimum ferrū mittitur. Sic a quibusdam diuersa proficiscuntur.

Vt carboni semel exusto suffocatoq̃, si denuo flagret, maior est uis. Ita semel sopitum odium, si rursus exandescat, acrius est.

Sicuti terra quæ auri aut argenti uenas habet, in cæteris uere sterilis esse consueuit. Ita qui congerendo student auro, eiusq̃ me

talla iā cōceperūt in aīo, nullā bonæ rei frugē pducere cōsueuerūt.

Raro auri & argenti uena reperitur, nisi alia non procul sit, unde & Græci nomen indidere. Ita nulla uirtus solitaria est, sed aliam adiungit.

Argentum cum sit candidum, nigras tamen ducit lineas, uti stannum. Ita quorundam alia species est, alia facta.

In argento uiuo omnia natant, excepto auro. nam hoc unum ad se trahit. Ita nihil inlidit animo auari, præter lucrum, disciplina, literæ, probitas, in fummo fluitant, non descendunt in pectus.

Vt rem eandem diuersa specula uarie reddunt, pro forma speculorum diuersa. Sic idem factum, diuersi uarie interpretantur, pro animorum uarietate. quod huic magnum est, illi paruum, quod huic pulchrum, illi foedum erit.

Vt speculum non reddit imaginem, nisi subternas uitro stannum, aut æs, aut aurum, aut simile quippiam solidum, quod imaginem non sinat perfluere. Ita non nisi in animis solidis, & uera uirtute nixis, reluet imago ueri.

Vt sunt quidam fontes, qui potu pecudum, atque etiam hominū cutem & pilos tingunt albo nigroque. Ita reluet etiam in ipso hominis uultu & frōte, quod agunt, quibus præceptis imbutus sit, & quibus ex autoribus hauriat uitæ rationem.

Gallus Phrygiæ fluiui, si modice bibas, medetur corporis malis, si immodice, lymphatum animum agit. Ita si philosophiæ literas modice attingas, profunt, sin totum te illi addixeris studio, sanitate mētis auferūt, & inanis gloriæ furore quodā præcipitē agūt.

In Bœotia ad Trophonium deum iuxta flumen Orchomenon, duo sunt fontes, quorum alter memoriam, alter obliuionem adfert. Ita ferē magno alicui bono, magni mali periculū est uicinū.

Vt qui sapiunt, nō statim e quoque bibūt fonte, propterea quod alii salutē adferunt, alii perniciem, nonnulli furorē. ita non est tutum quemuis librū euoluere, quod ex aliis haurias affectū animi bonum, ex aliis libidinem aut ambitionis insaniam trahas.

Qui biberint ex Clitorio lacu, huiusmodi tediū oboritur, ita qui semel gustarint poetice, abhorrent a philosophiæ præceptis.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

aut contra, siue qui se mundanis uoluptatibus ingurgitant, abhorrent ab honestis illis, ac ueris oblectamentis.

Apud Trogloodytas lacus est, qui ter in die fit amarus aut salus, ac rursum dulcis, totiesq; etiam nocte, unde & infanus dictus. Sic quidam inæquales, nunc asperi, nunc sunt blandi, aliquando profusi, mox sordidi, iam uehementer amant, iam supra modum oderunt. Periculosiores sunt fontes, qui lymphidis aquis blandientes oculis, tamen perniciem adferunt, minus formidandi, qui ipsa specie testantur aquas esse fugiendas. ita difficilior uitantur mala, quæ boni prætextu fallunt.

Sicuti terra quæ uenas aquarum occultat, nebulam quandam exhalat ante solis ortum, longius intuentibus. ita qui uere boni sunt & eruditi, etiam si non ostendent, tamen semper aliquid ex se produnt. unde qui obseruet, deprehendere possit subesse uim boni.

In Narnensi agro terra imbre fit siccior, aestu humescit. unde Cicero locatur illic ex imbre puluerem, ex siccitate fieri lutum. Ita quosdam admonitio reddit deteriores.

Garus ambusta & infusa medetur malis, sed si interim garum nomines. ita quedam beneficia, beneficia non sunt, si comemores.

Terra quæ gignit salem, nihil aliud gignit. Sic ingenia fecunda in literis, in cæteris fere rebus non perinde ualent.

Fons in quo nitrum nascitur, nec aliud quicquid gignit, nec alit. ita sapientiæ studium totum hominis animum sibi uendicat.

Spongii adeo tenues sunt sensuum nota, ut multi dubitent an mala sint, nec ne. ita quorundam is cultus est, is sermo, ea uita, ut dubites Christiani sint, an Ethnici.

Sicuti sal modice cibis aspersus condit, & gratiam saporis addit. Ita si paululum antiquitatis aut ioci admiscueris, oratio fiet uenustior. si plus satis, nihil insuauius.

Quemadmodum Echineis siue Remora piscis perpusillus (est aut magna limaci similis) quamuis magnam nauim uelis ac remis incitaram subito sistit. ita scortulum aliquoties adamatum ingentes animi ad honesta impetus retinet alligatq;.

Torpedo piscis haud nocet nisi contactu, sed uirus suam etiam ab

are per linum, & arundinis internodia ad piscatoris manum mire
transmittit. Sic improbi ac pestilentes haud nocent, si nihil cum il
lis habeas commercii. uerum quacumque consuetudine cōtacti mo
rum uenena affilant.

Lepus piscis homini certissimum est uenenū, & homo uicissim
illi, adeo ut uel digitulo cōtactus, statim emoriatur. Ita hostes mu
tuam utrinque perniciem dant, & accipiunt.

In nasam facilis illapsum est, sed exitus difficilis. Sic decliue iter
in uitia, reditus ad meliorem frugem non perinde facilis.

Murena fuste non potest interiri, erula protinus. Ita quosdā
leue incommodū exanimat, ut conuictum, qui grauiusmas fortu
nae procellas intacto tulerunt animo.

Murena nō in capite, sed in cauda aiam habet. ita quod charis
simum est, non ibi recondendū, ubi statim periculum sit obnoxium.

Vt pisces in marinarij educatiq, nihil tñ sapiūt salis marini. Ita
quidā inter barbaros geniti & educti, longe absunt ab oī barbarie.

Vt Magi, uerbis etiā non intellectis, prodigiosa quadā efficiūt.

Ita sacerdotes nonnulli precibus non intellectis, bona tamen fide
pronunciatis, deum conciliant ac mouent.

Vt Appion Homerū ab inferis euocatū, nihil aliud interroga
uit, q̄ quibus parentibus genitus esset. Sic quidam grauiusmorū
uirorum concilio conuocato, de meris nugis consulunt.

Vt magi prodigiosa quadā promittunt, illq̄ promissis uulgo
credulū alliciunt. ita principes maximarū rerum spes ostentant,
ut sibi reddant addictos.

Vt in magicis artibus uulgo hoc magis admirat, quo minus
percipiunt rationem, cur illa, aut illa tam surda praescribantur. Ita
quidā magis admirant stilū aut carnē, quod non intelligunt.

Quemadmodum medici quo doctiores uideantur, diuersas re
rum species, ex diuersis mundi partibus petitas, inter se cōmiscunt.
Ita quidam offeratores, orōnem parum eruditā uideri credūt, nisi
ius Caesarē ac Pōtificū, Poetas, Oratores, Philosophos, Sophistas
simul cōmiseruerint, & pluribus authoribus ac literis consarcinaue
rint, q̄ Mithridaticū serunt fuisse concinnatū. Id constabat quin

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

quaginta quatuor diuersis rerum generibus.

Vt periculosum est daemones euocare, propterea quod si quid erratū fuerit, magno conātis discrimine fiat. Nam aiunt Tullum Hostiliū istū fulmīe, quod ex Numā libris Iouem deuocare conatus, quādā parū rite fecisset. ita periculosum est, cum principib⁹ habere commerciū, aut cum morosis potentibus. quod offendi re qualibet leui funditus subuertant hominem.

Quemadmodū Magi sibi conscii fucum esse quod promittunt prodigiis quibusdā, ac præscriptis ceremoniis dementant, ac teritant infirmiores. ita quidā sacerdotes cum procul absint a uera pietate, caeremoniis inuoluunt indoctos, quo plebem sibi magis habeant obnoxiam.

Vt auguria & auspicia non ualent, nisi iis, qui quærunt & obseruant. ita praecepta philosophiæ non mutant nisi hos, qui meliores fieri student, & hoc animo ad legendum acceperint.

Crocodilus inuictū alioqui, & perniciosum animal, tamen Ten tyritas adeo metuit, ut ad uocem etiam expauescat. ita tyranni cū omnes contemnunt, tamen eruditorum literas subtiment.

Vt quorūdā hominum etiam aspectus falcinū habet, ita sunt quorum omnis uita consuetudo mores inficit.

Vt Pylili non solū ipsi non laeduntur a serpentibus, uerum ex aliis uenenū exugunt. ita uere philosophus non modo ipse non tangitur uitiiis, sed aliorum quoq; morbis orōne uitae sua medetur.

Semel isti a scorpio, nunq̄ postea a uelpis, crabronibus aut apibus feriuntur. ita nullum est incommodum, quod non commodi tatis aliquid habeat adiunctum.

Vt qui a cane rabido mori sunt, non solum rabiūt ipsi, uerum etiam alios contagio inficiunt. ita qui pestilentem alicunde imberint opinionem, & alios suis inficiunt colloquiis.

Vt efficacissima remedia nata sunt ex morbis pessimis. ita bonae leges ex malis prognatae sunt moribus.

Sicut ex uipera, crocodilo, caterisq; nocētissimis bestiis medici remedia quādā aduersus uenenorū uoxā, ac morbos efficaciter quærunt, ita aduersus in nocētes, multos uel arcet uel reuocat a facinoribus.

*Quoniam ideo non in omni ppe in pueri ppe
ut in auctoritate in ut in pueri ppe in pueri ppe
in pueri ppe*

Crocodilus anceps animal, nunc in terris agit, nunc in aquis, in terra ponit oua, in aqua prædatur ac infidiatur. ita quidam simul & aulici sunt, & ecclesiastici, utrobique pestilentes.

Chamæleon quia pauidissimū animal, subinde colorē mutat. ita qui uiribus non pollent, ad varias artes confugiant necesse est. Lynces clarissime oīm animalium cernūt, sed mira illis obliuio rei ab oculis semota. ita quidā acringenio, sed obliuiofi.

Quædam remedia tristiora sunt ipso morbo, ut satius sit oppetere mortē, q̄ his aucupari salutē, uelut fugere languinē e uulnere recenti gladiatorum morientium, ita quandoq̄ satius est ferre iniuriā, q̄ maiore incōmodo ulcisci, ferre pacē, etiā si parū commoda aut æquam, q̄ bellum cum immēnis malis suscipere.

Scorpius letale uenenum habet, Aconitum letalius, tamen hoc in potu datum, aduersus scorpionum ictus remedium habet. ita dū uenenum cum ueneno collectatur, seruatur homo. itidem duorum pestilentium ciuium discordia, nonnunq̄ Reipub. saluti est.

Aconitum etiam contactu necat, ita quorundam cōuictus protinus inficit, aut si uel tantillū cum illis inceptes commercii.

Olim in Capitolio certabant quadrigæ Latinis feriis, uictor ab sinthiū bibebat. ita salubria magis quærenda sunt q̄ iucunda.

Sorba quæ magis blandiuntur specie, uenenum habent, ita blandiores amici magis cauendi q̄ tristes atq̄ asperi.

Empetron herba, latine calcifraga, quo propius abest a mari, hoc min⁹ est salsa, quo lōgius, hoc amari⁹ est. ita quidā apud Gallos Germania inspirant, apud Germanos Galliam, & quo longius absunt, hoc magis referunt eam gentem.

Ut optima remedia maxime perniciem adferūt, nisi apte sumantur. ita Christi sacramenta salutaria recte sumentibus, letalia indigne accipientibus.

Herba salutares consuetudine perdunt medēdi uim. ita admonitio si assidua sit, nō emendat assuetū iam obiurgationibus.

Ut qui ante uenenum sumunt antidotum, non læduntur ueneno. Sic qui salubribus opiniōibus, ac decretis confirmarint animū, non inficientur oratione malorū, si forte in eos inciderint.

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
D. ERASMI ROT. SIMILIA

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
Vt Mithridati cotidie sument i uenenū, consuetudine factū est innoxium. ita mala quibus assueueris, non offendunt.

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
Vt suus cuiq; morbus uidetur atrocissimus. ita suum cuiq; incōmodam maxime dolet.

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
Vt herba moly difficile quidem effoditur, sed ad remedia p̄ter ceteras efficax est. ita quæ præclara sunt non contingunt, nisi magno negotio.

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
Vt inter salutare herbas nascuntur & uenena. ita ex autoribus quæ recte dixerint, sunt excerpta.

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
Vt elleborum concitatis intus omnibus, ipsum in primis exit. ita dux fortis adhortatus suos inter primos prodit in hostem, uelut inquit Hierophilus, autore Plinio.

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
Vt elleborum si parcius sumas, magis offendit quod inhæreat uisceribus, inficiatq; corpus. sin copiosius, erumpat celerius. ita non est obiurgandus amicus, nisi ea uehementia, quæ uitio liberet illius animum. Nam leuior expostulatio contristat amicitiam nullo fructu.

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
Vt elleborū tametsi efficax, tamen medici uetant dari sentibus aut pueris, aut exilibus. ita admonitio sic est temperanda, ut ferre possit quem uelis emendare, nec solū spectandū est uitium, sed natura quoque eius, cuius uitio studeas mederi.

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
Vt unguis ineptum magno labore, magnoq; impēdio remedia ab extremis Indis aut athiopibus petūt, cum in hortis nobis nascatur, quo morbis mederi possimus. ita præsidia beata uita a magno molimine foris quærimus, in imperiis, in opibus, in uoluptatibus, cum in animo sit, quod nos beatos efficiat.

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
Climenos herba ita morbo medetur, ut sterilitatem adferat etiam in uiris. ita quidam malum aliquod ita profligant, ut aliud diuersum admittant.

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
Minor uis inest in radicibus herbarum salubrium cum semen maturescit. ita deterior fit ingenii naturaq; uis, quoties liberis gignendis datur opera.

pl: h: 25: ra: 5:
ra: 2: 5
Herbam canariam canis ita mandit, ut homo nō cernat nisi de pastam, & percussus a serpente aliam quandam petit, sed eam non

decerpit inspectante homine. Ita quidam disciplinas a se reper-
tas caulant, ne pro sint & aliis.

Lotos quam latini fabam Græcam uocant, ramenta ligni ha-
bet amarissima, fructum dulcissimum. Ita conatus ad summam
uirtutem durus est, fructu nihil suauis.

Vt uitis refugit brassicam, quercus abhorret ab oleo, multo ma-
gis autem a nuce iuglande (Nam uitis cum omnia complectatur,
solum brassicam declinat. quercus si in scrobem oleæ depacta fue-
rit, emoritur. eadem & iuxta nucem iuglandem inarescit.) Sic in-
ter quasdam nationes naturale dissidium est, ut nullo pacto queat co-
alescere cōcordia, ut inter hos fere, quos mare aut alpes diremerūt.

Vt Democritus medicus Confidia mulieri, omnem curationē
austeram reculanti, lac caprarum de dit, quas lenisco pascebat. Sic
iis qui prorsus a tetricis philosophiæ præceptis, fabellæ quadam
amētiore proponendæ, sed quæ philosophiam respiciant.

Ferula folis asinis gratissimum est pabulum, cæteris animanti-
bus præsentaneum uenenum. Ita sæpe quod alios offendit, aliis
uoluptati est.

Hædæra pota nervis nocet, eadem foris adhibita prodest. Sic
philosophiam si penitus imbibas, nocet ad pietatem, si leniter & ue-
luti foris admoueas, prodest ad eruditionem.

Arundinis radix contrita & imposita, filicis stirpem corpore ex-
trahit. Item arundinem filicis radix. ita uicissim & pecuniæ studi-
um eximit nimis amorem sapietiæ, & sapientiæ studiū pecuniæ.

Rhododaphnes arboris folia quadrupedibus uenena sunt, ho-
minibus præsidia aduersus serpentes. ita diuinæ literæ sobriis ac
prudētibus salutarem præbent alimoniam, stultis aut & impiis
hæreseos, & maioris impietatis ministrant occasionem.

Vt quod nulla ui efficias, id aliquoties fit herbæ succo, si modo
quam oportet adhibeas. ita quosdam magis permoueris apta q̃
uiolenta oratione.

Vino modico herui & oculi iuuat, eodē copiosiore lādūf. Sic li-
teris modice gustatis adiunxat uita, eadē lādūf, si q̃s imodice icubāt.
Sicuti uina & poma subacerba, uetustate mitescūt, dulcescūtq̃.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Sic ætatis insolentia longo rerum usu mitigatur.

Chamaeleon herba mutat foliorum colores, cum terra in qua nascitur, hic nigra, illic uiridis, alibi cyanea, alibi crocea, & aliis, aliisque coloribus. Ita conuenit hominem pro loco, in quo agit, uita habitum commutare.

Quemadmodum heliotropium herba, semper in eam spectat partem, qua sol est, & eo condito, florem contrahit. Sic nonnulli ad regis omnes nutus obsecundant, & in quodecumq; uiderint illum esse propensum, in id feruntur & ipsi.

Adynton herbam etiam si perfundas aqua, aut immergas, tamen sicca similis est. Ita in uirum bonum non haret cõtumelia, aut infamia, etiam si quis infamare conetur.

Vt in rerum natura quæ spectatissime florent, celeberrime marcescunt, ueluti rosa, lilia, uiola, cum alia durent. Ita in hominum uita quæ florentissima sunt, citissime uertuntur in diuersum.

Vt rosa flos, unus omnium longe gratissimus, de spinis nascitur. Sic e tristibus & asperis laboribus fructus capitur iucundissimus.

Crocū gaudet calcari, p̄medoq; meli⁹ puenit, unde iuxta semitas, & fores latissimū est. Ita uirtus aduersis exercita reb⁹, latius emicat.

Vt nihil insidiosius melle uenenoato (nam sunt quædam huiusmodi), Ita nihil magis timendum q̄ blandus hostis.

Urtica sine aculeis adurit, ac uulnerat sola lanugine, soloq; contactu. Ita quidam non aperta ui sed clanculum nocent.

Quemadmodum urtica, si contanter attingas, ac timide, adurit. sin premas tota manu, non adurit. Ita pecunia si cautim circū spectim⁹ fractes, inficiet. sin cõtētim ac neglectim, innoxia est.

Vt radix quam medici uulgo Rebarbarum uocant, cum sit biliosa, tamen peculiari quadā uirilem pellit. Ita fit nonnūq; ut amor pellat amorem, ceu clauus clauum, ira iram, & dolor dolorem.

Vt est quadā uenenorū cōtraria natura, sic ut saepenumero uenenū ueneno pellat. Sic uitiiū uitio pellitur, & malus malo obicit.

Vt tutissimū in trifolio cubare, quod in hac herba neget serpētē aspici. Ita in his uerandū libris, in quibus nulla uenena timent.

Quemadmodum panace herba, una contra morbos omneis ha

bet remedium. Ita CHRISTI mors una aduersus omneis cupiditates noxias efficax est.

Vt nepentes herba, ab Homero predicata, addita oculis, omnē conuiuii tristitiam discutit. Ita bona mens inlita nobis, omnem uitae sollicitudinem abolet.

Vt acetum aere quidem gustu, sed aduersus serpentium ictus mirē ualet, Ita praecepta philosophiae austerā quidem illa, minimeq; blanda, sed contra pestiferas animi cupiditates remedium adferunt praesentaneum.

Medici uerant uti Halicaccabo, quanq̃ dentibus firmādis pdest, si eius succo colluat. ppter ea quod periculū est, ne si diutius id fiat, deliratione gignat, & plus adferat incomodi q̃ comodi. Ita nō est utēdum his literis, quae sic linguam expoliunt, ut mores inficiant, aut non conuenit sequi, quae sic augent rem, ut famam laedant.

Sicuti nasturtium ad Venerem quidem reddit segniorē, sed animum acuit. Ita philosophiae studium corporis curam ac uigorem, ad animi uigorem traducit, ut hoc plus sapiat homo in rebus aeternis, quo magis stupet ad ista corporea, crassaq;.

Quemadmodū in superioris Libyae populis, quoniam mulieres communes sunt, ut i Politicis testatur Aristoteles, filios iuxta similitudinem formarum partiuntur. Ita consulis operum simul, filii similitudinem, & orationis phrasin oportet spectare.

Vt qui comēdos audiunt, non ob hoc audiunt ut ipsi comēdi fiant, sed ut uoluptatem capiant. Ita nunc permulti, contionantē audiunt, non ut imitatione meliores fiant, sed uti delectentur.

Vt Pharmacopola bracteis aureis tegunt remedia quadā, quo pluris uendant. Ita quidam lenocinio uerborum nihil ad rem pertinentium, rem commendari putant.

Sicut unda undam perpetuo propellit. Ita dies diem trudit.

Vt a corrente flumine tantum habes, quantum hauris. Ita ex annis semper euntibus nihil accipis, nisi quod in res duras collocaris.

Diffimile.

Luna semel extincta subinde renascitur, & ubi consenuit reiuuenescit. At homo nec renascitur mortuus, nec repubescit senex.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Diffimile in primis anij

Post hyemem denuo recurrit Ver. At post senectam nulla re-
currit iuuenta.

Sol post occubitū redit nouus, homo non item. Diffimile.

Vt stultū sit relictis fontibus cōfectari riuulos. Ita ineptum est
relictis euangeliiis, Lyra, & similitum somnia sequi.

Vt maximi medici, minores quoq; morbos optime sanant.

Ita doctissimi præceptores, & minima optime docent.

Vt lamia domi cæcucientes, foris nihil non uidet. ita quidā in
alienis negociis plus satis oculati, in suis parum perspicunt.

Vt impendio malignus sit, qui fontem scatentem obtegat, aut
solem obradiantē prohibeat, aut lumen recuset de suo lumine, ac
cendere, aut uiam monstrare grauetur. ita uehementē sit inhumana-
nus, qui prodesse nolit citra ullum suū incommodum.

Vt equæ conspecta in aquis forma sua, aguntur in rabiē, autore
Columella. ita quidā nimium admirantes sua, ad insaniam usq;
redduntur insolentes.

Vt bonaso cornua oneri sunt tantum, nulli autē usq; adeo sunt
in se reflexa. ita Sophista dialecticē habent, sed quā neminem
uincere possint, adeo est intorta.

Pardus odoris gratia allectas feras inuadit atq; occidit. ita qui
dam blandiloquentia irrecitos fallunt ac perdunt. Sic principum
aula habent, nescio quid blandū, quod inuiter in perniciem.

Qui tigridis catulos rapuit, bene secū agi putat, si uel unū in se
quenti matris auferat impune. ita qui alienam inuasit possessio-
nem, etiam si cogatur reddere, lucrum tamen facit, si uel portio-
nem aliquam retineat.

In pantheris quod speciosissimum esse oportuit, id calandū est
ut placeat, reliquo corpore maculis picturato. ita in quibusdā oīa
placent, præter uitā, quod est totius negocii caput.

Vt Tarandi cutis ferro impenetrabilis. ita quosdam nihil que-
at dictis lādere.

Hiene sicut & Ichneumon, nunc mas est, nunc femina. ita qui
dam sui dissimiles, nunc fortia loquuntur, nunc mollia, nunc philo-

phos.

pl. li. 8. ra. 24.

sophi sunt, nunc nepotes, nunc amici, nunc inimici.

Vt Aspalacus non nisi apud Bœotios uiuit ubi nascitur, alio translatus perit. ita quidam peregrè uiuere non possunt, nulla instructi arte.

Chamaeleon quoniam aura pascitur non cibo, semper hiati est ore. ita qui gloriolis & auris alitur popularibus, semper aliquid captant quod famam augeat.

Amphibena serpens utrinque caput habet, & utralibet corporis parte pro cauda utitur. ita quidā ancipites, nunc hac, nunc diuerfa ratione se tinentur, & cum est commodū ad ecclesiasticam libertatem confugiunt, cum uisum est, principum prae-textu rem gerūt canonum obliiti.

Prophyrius serpens uenenum habet, sed quoniam edululus est, sibi habet. ita quidam male cogitant, sed quod desit facultas, ne mini nocent.

Vt palma quia cortice sit cultellato, difficilis quidem est ascensu, sed fructum habet dulcissimum, itidem eruditio & uirtus aditum habent difficilem, sed fructum dulcissimum.

Sicuti mundus undiq; teres, ac rotundus sibi constat. ita sapiēs nihil extra se quærit, seipso contentus.

Vt stultissimū est esse huius mundi, in quo nati sumus, natura cognoscere non possumus, alios innumerabiles mundos foris quærere. ita absurdum est negligēdis rebus domesticis, de alienis esse sollicitum & curiosum.

Sicuti deus cum nihil nō uideat, nihil tamen uidenti similis est, ita princeps nihil ignorare debet, multa dissimulare.

Vt deus plurimū sapiens, & intelligens minimū loquitur, ita sapiens non nisi necessaria loquitur.

Sicut ex contrariis elementis mira harmonia reperaturus est mundus, ita diuersis hominū studiis constat respublica.

Vt deus quo nihil est melius, minime apparet. ita quod est in hoīe optimū, nempe mens bona, maxime latet.

Vt unus deus administrat uniuersa, sed qui sit optimus ac sapientissimus. ita monarcha res sit saluberrima, si deū deo similis.

D. ERASMI. ROT. SIMILIA.

Vt orbium diuersus in contraria nifus, motum omnium tem-
perat. Ita sepum contatio, iuuenum in republiba feruorem, ac
præcipitantiam moderatur.

Vt sol non alius est pauperi, alius diuiti, sed omnibus cõmunis.
Ita princeps personam fpectare non debet, sed rem.

Vt idem sol ceram liquefacit, & lutum indurat. Ita eadem ora-
tio alios reddit meliores, alios deteriores pro ingeniorũ uarietate.

Quemadmodum Luna quo propior est soli, hoc minus habet
luminis. Ita plus fructus ac dignitatis est iis, qui procul absunt a
magnis principibus.

Vt Solis defectus magnã mortaliũ pniçiẽ trahit. Ita regis error
etiam leuis, magnã tamẽ in rebus humanis gignit perturbationẽ.

Sicut Mercurius q̃ minio spatio discedit a Sole, licet alioquin
uagus & errabundus. Ita non oportet longius ab honesto disce-
dere sapientem.

Vt cometes nouus apparens, aut magnum bonum, aut ingens
malum portendit mortalibus. Ita nouus princeps salutem adfert
rebus humanis si bonus est, maximam pestem, si malus.

Vt plures apparere soles prodigiũ est. Ita plures esse monar-
chas, aut imperatores.

Vt Luna quod luminis accepit a sole, mundo refundit. Ita do-
num a deo acceptum, in cõmodum aliorum est conferendum.

Vt Castoris & Pollucis faces si solitariae appareant, dirum est
ostentum. sin geminae, salutare. Ita non oportet potentiam esse
seuandam a sapientibus, alioqui pestilentem.

Vt Saturnus qui ex septem erroneis summum tenet locum,
tardissime circumagitur. Ita qui in summa constituti sunt pote-
state, q̃ minime præcipientes oportet esse.

Vt stella subito nata, subito item euanescent, aut decidunt. Ita
qui repente subuehunt ad summos honores, cito præcipitari solent.

Vt canicula pestilens est omnibus sydus. Ita principis mali po-
testas omnibus nocet.

Luna præcipue mouet inferiora, non quod efficacior, sed quia
propior. Ita multum habet momẽti ad res conficiendas uicinitas.

Ex aris. Plin. Theo.

EX ARIS. PLIN. THEO.

XLVIII.

Vt bruta fulmina montes ferunt irrito ictu. Ita stulta potentia suas vires, in quod nihil opus est consumit.

Vt Aphrica Auster serenus est, A quilo nubilus, prater aliarum regionum naturam. Ita quidam cum regione mutant ingenium ac mores.

Sicuti nec Aegyptus ob calorem, nec Scythia ob rigorem lenit fulmina. Ita uel ingens potentia, uel extrema fortunae hamilitas, tutum reddit a contumeliis.

Vt autumno aut uere maxime fulgurat, minus hyeme aut aestate. Ita mediocris fortunae celsitudo, ictibus obnoxia est.

Vt quaedam fulmina aes ac ferrum liquefaciunt, ne cera quidem confusa. Ita diuina ius, aut regia potestas in obstitutes saeuit, molibus parcat ac cedentibus.

Vt non solum stultum est, uerum etiam periculosum euocare fulmina. Ita dementia est reges ad se accersere, qui non nisi magno nostro malo prouocantur.

Vti fulmen quodcumque animal protinus occidit excepto homine. Ita fortunae procellae in doctos, ac brutos protinus animo deliciunt, sapientem non item.

Qui in altis sunt specubus, a fulmine non feriuntur, Ita infima fortuna tutissima est.

Sicut aliquando tonat sine fulgetris, idem tonitruum terrorem habet, periculo uacat. ita quorundam mina terrent, non nocent.

Hypanis fluius Scythicorum ammiu princeps, per se plenus & dulcis, circa Callipodas Exampeo fonte amaro inicit, atque ita dissimilis sui in mare codit. de quo quid est illud Solini eloqui. Qui in principibus eius norunt, praedicant. qui in fine experti sunt, non iniuria execrant. ita quidam in inicio bladi & amici, postea longe dissimiles sui reperiunt. Vt attagen alias uocalis, captus obtumescit. ita quibusdam seruitus adimit uocem, qui liberi loquebantur, Aut sponte loquuntur, aut canunt nonnulli, si cogas, reticescunt.

Memoria similis recti, quod maiora continet, minuta transmittit.

Vt arbor excisa repullulat, euulsa non refruticatur. ita malum si penitus tollatur, non renascitur.

D. ERASMI ROT. SIMILIA

Vt quibus pennas accidimus, ne longius auolent. ita qui ibusdā opes & auctoritatem, ne se tollant in altum.

Vt accisa pennæ tēpore renascuntur. ita nisi assidue premas, re nascitur potentia.

Vt qui chirurgi manus horrent, diata curantur. ita qui asperi ora non ferunt remedia, leuioribus remediis sunt corrigendi.

Vt si Venerem suā Apelles, aut si Protogenes Hialyā illū suū cœno oblitū uideret, magnū acciperet dolorē. ita si quis conspici at eū corruptū, quē ad bonos mores instituit, aut ignominia affectum, quē ornasset honoribus, iniquo animo ferret.

Vt mulieres ob hoc ipsum bene olent, quia nihil olēt, & in qui busdā delectat cultus neglectus. ita Theologica oratio hoc ipso ui detur ornatio, quod ornamenta neglexit.

Vt magis est probanda medicina, quæ uitiosas corporis partes sanat, q̄ quæ exurit. ita melior est magistratus, qui ciues impro bos corrigit q̄ qui tollit e medio.

Vt apud iureconsultos, etiam qui frigida suffundunt, simili no tantur infamia. ita culpandus qui ad turpia hortatur, non is solū qui turpia facit.

Vt qui parat statuum facere, prius rude quoddam simulacrum fingunt e trunco, postea dolant ac poliunt. ita qui orationem, aut librum instituit.

Vt callus tempore tactus adimit sensum, ita diutina mala cō suetudo facit, ut leuius feramus.

Vt natura non est eadē omnibus locis, neq; flatuū, nec maris, nec pluuia, nec arborū, nec animantiū. ita non oportet hominē ubiuis eundem esse, sed cum loco ac tempore uariari.

Vt Euripus in Eubœa septies in die defluit, ac toties refluit mira celeritate. At idē tribus diebus unoquoq; mense sit immortus, se ptima, octaua, nona q; luna. ita quidā inæquales sibi, aut nimii p cipites sunt, aut nimii lecti, in utraq; partē plus satis uehementes.

Vt astitū maris, auctus ad detrimenta luna magis sentiūt imbe cilliora corpora. ita rebus contrariis uehementius cōmouet ani mus, minus sibi cōstans, & affectibus uitiat

Ut conchylia crescente luna augeantur, & crescente marcescunt. Ita stultus a fortuna pendens, nunc magnus est, nunc pusillus.

Ut aqua maris in imo dulcior est, quam in summo: ita quo altius penetres in philosophiam, hoc minus habet amaritudinis.

Tradunt physici ueteres, solem marinis aquis palci, lunam dulcibus, ita sapientes amara quærunt, modo utilia. stulti quæ delectant modo, sectantur.

Quidam flumini per medios lacus erumpunt, ut illis non misceatur, sed idem eadem aquarum magnitudine post multa passuum milia exeunt, quæ fuerant in eorum. ita si in uitiosam incidere ciuitatem, ita ad tempus utendum hospitio, ut idem exeat qui ueneris.

In Asphaltite iudææ lacu, item in Arctissa Armenia maioris, nihil mergi potest. ita quidam quicquid commiseris, in proptu gerunt, neque quicquam celare possunt.

Ut aqua marina ad potum inutilis, melius sustinet nauem, quæ fluminalis, dulcis & potui aptior. ita suum unaquæque res uti habet, si quis utatur ad id quod oportet.

In Dodona iouis fons, cum sit gelidus, & immerfas faces extinguit, si admoueris extinctas, accendit. ita CHRISTVS si cupiditatibus flagrantem attigerit, sedat ac refrigerat, si deiectum & exanimatum, erigit & animosum reddit.

Lyncæstis aqua, quæ uocatur Acidula, non secus ac uinum temulentos reddit. ita quosdam etiam sua paupertas, & inscitia reddit feroces, & improbos. Eadem enim uitia & diuersis nascuntur causis, ut ex scientia arrogantia, eadem ex ignorantia.

Tirrheus lapis quamuis grandis innatat, comminutus fidit. ita concordia sustinemur, discordia pressumimus.

Ut oleum infusum tranquillat mare, & lucem addit, ita philosophia componit animi motus, & ignorantia caliginem discendit.

Ut ad Naphtham (idest bituminis genus) etiam procul uisam ignes transiliunt, ob naturæ cognitionem. ita ingenia literis nata, statim eas arripiunt.

Aiunt ignem Chimææ montis semper ardentis, aqua accendi,

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

sceno restinguui. ita quosdam quo magis ores, minus comoueat:
si dehorteris, ultro uolunt.

Pl. 1. 3. m. 4: Ut aqua salina, pluuia incidente, dulciores sunt ceteris aquis.
ita meliores solent esse, quos e diuersa uita mutauerit diuina gra-
tia influxus, ueluti Paulus.

Vt canes Melitae, potissimum in deliciis sunt, opulentis ac po-
tentibus foeminis. ita principes effoeminati delitiis, plurimi faciunt
adulatores, & ad gratiam omnia tum loquentes, tum facientes.

Vt sunt flumina quadam, quae cum eadem sint, diuersis locis
diuersa fortiuntur nomina. ita quadam res in alio homine, uariis
nominibus mutatur, uelut saltus in principe splendor appellatur,
in priuato superbia.

Sicuti quo directius non ferit sol radiis suis, hoc minor est um-
bra nostri, quo obliquius, hoc magis increuit umbra corporis.
ita quito plus quisque afflictus est uerae sapientiae, hoc minus mag-
nifice de se sentit. quo longius abest ab ea, hoc te magis dilatat
stultissima persuasione sapientiae.

Vt inter tot hominum milia, nulla facies sunt per omnia similes
nec ulla uoces. ita suum cuique ingenium est, suus cuique mos.

Tradunt in Albania nasci homines glauca oculorum acie, qui
nocturnum ritu, plus noctu quam interdiu cernant. ita quidam
plus sapiunt in rebus facinorosis, quam in bonis ac praeclaris, aut
in sordidis potius, quam in egregiis.

Vt Psylli in Africa, Marfi in Italia, non solum ipsi non laedunt
a serpentibus, uerum etiam contrectatu, hac salua medentur aliis
periclitantibus. ita philosophis non satis esse debet, si ipsi non cor-
rumpuntur uitiosis affectibus, uerum oportet oratione aliis quoque
cupiditates noxias eximere.

Vt homini semper adest remedium aduersus serpentium virus, ne
pe salua, qua contacti, ceu feruenti perfuni aqua, fugiunt, emoriantur
etiam si in fauces penetrauerit. Sic aduersus omnes pestiferas
cupiditates, praesens remedium semper nobiscum circumferimus,
si modo nouerimus uti, id ab animo petatur, oportet.

Qui fascino utuntur, laudando necant arbores, fata, pueros. ita

adulator laudando perdit.

Sunt qui aspectu effascinant hominem. ita inuidus oculus perniciem adfert rebus laetis. Nec satis tutus regum oculus, si quid habeas egregie pulchrum.

Qui effascinant, in oculis geminā habere papillam dicuntur. ita qui utuntur inuidia alienae felicitatis, non tam intuentur oculis simplici, sed quicquid uident, finistre interpretantur.

Est india gens dicta Pādora, quae in pueritia cano sit capillitio in senecta nigrescunt capilli. ita nonnulli primis annis sobrii ac modesti, grandiores iam ad nugas & ineptissimas uoluptates abiciunt sese, & quasi puerascunt.

Sicuti foeminae quae maturius parient, citius senescunt, uelut in Calingis indiae gente, quinquennes parunt, sed octauū non excedunt annum, ita praecocia ingenia cito deficiunt.

Vt Androgyni sic utroque imitatur, ut neutrum sint, nec mares nec foeminae, ita quidam dum & Theologi uolunt esse & Rhetores, a neutro agnoscuntur.

Vt in mare grauida, minus laborat & in gestatione, & in partu, ita si remi honestissimam animo conceperimus, minore negotio consequemur, quam stulta quaedam oblectamenta. Et qui mundi pramia sequuntur, minore dolore margaritum illud Euangelicum sibi parare poterunt.

Agrippae qui uocatur, quoniam praepostere nascunt, hoc est, pedibus primū emergentibus, malis auspiciis in uitā ingredi creduntur, magnoque humani generis malo, ut Marcus Agrippa & Nero. ita qui per nefas ac simonia irrumpunt in imperiū, aut episcopatū (uti uocant) magna pestem adducunt sibi suisque.

Vt nonnullae mulieres ex uiris quibusdam non concipiunt, aliis adiunctae, foecundae sunt, ita sunt qui apud quosdam praeceptores in dociles aliis traditi doctoribus proficiunt, quod fiat ut corporum ita & ingeniorum cognationes ac diffidia.

Vt horologii umbrā progressam lentis, progredientē non len

Erasmus a. 15
Erasmus a. 15 in primo

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

tis, & fruticē aut herbam creuisse apparet, nō apparet crescere. ita
& ingeniorum profectus, quoniam minutis constat auditibus, ex
intervallo sentitur.

Vt Elephanti cū nare non possint, tamen omnibus impense de
lectantur, circaq; illos uagari gaudent. ita quidā cum literas nesci
unt, tamen inter eruditos uersari gaudent.

Dracones exuentes sanguinē elephantos, occidunt eos, & ipsi
uicissim inebriati opprimuntur atq; comoriuntur. ita sapenume
ro, in bello, pars utraq; & perimit & perit, damnum dat & accipit.

Bonafus animal, quoniam cornibus inutiliter implexis nō potest
lādere, fugiens finem reddit, cuius contactus insequētes ut ignis ali
quis cōburit. ita nonnulli quoniam coram non audent congregari, a
tergo sparsis probris contaminant hominem.

Sicuti leo citius sauit in uirū q̄ in foeminā, pueros non nisi sum
ma fame coactis attingit, simplicibus ac prostratis parcat. ita po
tentes infirmioribus debent ignoscere, uires in alios experiri, quos
uincere pulchrum sit.

Vt lasciuia simiarū febrim excutit leoni. ita inimici conuiciū
aut contumelia, nonnunquā excussa delicta, ueterinoq; ad honesti
studium nos acuit.

Leonis catuli informes nascuntur, uix ingrediuntur semestres,
non mouētur nisi bimestres. ita quæ egregia futura sunt, sero pro
ueniunt, & lentis auditibus, absoluuntur.

Leo cunctis formidatū animal, tantum ac crista galli formidat
ita summi principes infimorū conuicia nonnunq̄ timere cogūt.

Iniecto in oculos fago, leo sine ullo negotio capitur, alioqui in
expugnabilis. ita facillimū est potentissimum etiam domare, mo
do cognitum sit illius ingenium.

Camelus non gaudet potu, nisi prius obturbata conculcatione
aqua. ita quibusdā nihil placet in literis, nisi barbarie cōspurcatū

Vt camelopardalis siue nabis, collo refert equū, pedibus & cru
ribus bouē, capite camelū, maculis tigrim aut pardū. ita quidā in
aquaes sibi uarias hominū formas expriment, si cultū inspicias,
sanctū aliquē existimes, si orationē audias, Satrapā loqui putes, si

uiram expendas, nebulonem inuenies. si scripta, bubulcū.

Rhinoceros cornu gerit in naribus, ita quorundam sales den-
tati sunt & aculeati.

Catoblepas & basiliscus solo aspectu necant, maxime si oculos
intueare. ita tyranni nonnulli solo oculorum conspectu nonnullos ad
laqueū adigunt. Aut formosa mulier aut ipudica perimit intuitu.

Vt basiliscus sibilo fugat omnes serpentes. ita quidam adeo
sunt pestilētes, ut alii ad illos collati boni uideant, atq; ultro cedāt.

Lupis quos gregarios uocant, etiam infame surrepit obliuio
cibi, si modo respexerint ac protinus alium quarunt. ita nonnul-
lis mox excidit, quod modo instituerant narrare, si interiectis uer-
bis aliquot, animū illorū alio deuocaris.

Aspis pestilētissimum malū non uagatur, nisi cum cōpare, ea
interfectorem pertinacissime persequitur. ita tyranni filium aut
aliū tyrannidis successorē adiungunt, ne desit ultor, si qd acciderit.

Crocodilus patitur Trochilum aniculam carpere escam e fauci-
bus suis, non illius amore, sed sua ipsius causa. Repurgat enim
rostro suo os illius. ita tyranni etiam siquid alicui concedunt
semper ad suū referunt cōmodum.

Crocodilus terribilis est infugaces, fugax contra insequentes.
ita quidam si concedas ac metuas, tum ferociunt. si strenue con-
temnas & obstitas, statim concedunt.

In aspidis ictu nullum est remedium, nisi ut partes contactæ am-
putentur. ita quadam uitia sola morte sanari possunt.

Ineuitabile malū esset aspis, nisi natura hebetes addidisset ocu-
los. ita quidam essent pestilētissimi, si praua cupiditati accede-
ret & ingenii uis, ut ratione quoq; nocendi possint excogitare.

Dictamū herba, sagittas educit e corpore, hanc cerui monstra-
uere. ita philosophiæ ratio, fortunæ sacula eximit animo.

Disimile.

Cerui pastu dictami excutiunt corpore sagittas, a phalangio per-
cussi cancrorum esu sibi medentur. lacertæ a serpentibus icti, her-
ba quadam se refouent. hirundines uexatis pullorum oculis cheli-
donia succurrunt. Testudo cum pastu uires aduersus serpentes

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

eficit. Mustela in murium uenatu ruta se confirmat. Ciconia ori-
gano, hedera apri sibi medentur in morbis, item cancrorum elu-
Anguis fœniculi succo abiicit uernā nauseam syluestris lactuca
succo restinguit. Panthera aduersus aconitum, hominis excre-
mentis sibi medentur. Elephas chamæleonte fronde (nam similis
est animanti color) deuorata. Vrsi cum Mandragoræ mala degu-
stauere, formicas lambunt. Ceruus uenenatis pabulis herba cyna-
re resistit. Palumbes, graculæ, merula, perdices, lauri folio annum
fastidium purgant. Idem faciunt colūba, turtures, gallinacei, her-
ba quæ uocatur helixine, anates, anseres, ceteraq; aquatica, herba
siderite, grues & similes, iunco palustri. Coruus occiso Chamæle-
onte, qui etiam uictori nocet, lauro infestum uirus extinguit. bre-
uiter, nullum est animal, quod non intelligat sua remedia. Solus
homo nescit, unde uel corporis uel animi remedia petere debeat.

Hyena uocem humanam imitatur, & nomen alicuius ediscit,
quem euocatum lacerat: ita quidam obsequio blandiuntur, donec
in perniciem trahant.

Hyæna sic audax est excrementorū hominis, ut si in uale suspen-
dantur altius q̃ ut possit attingere, enecet sese, defatigati porrectu
corporis. ita nonnullis quod est foeditissimum, id dulcissimum est.

Fibri Pontici genitalia sibiipsis amputant membra in uenatu,
quod ob hoc se peti intelligant. ita prudentis est aliquando abii-
cere rem, ob quam periclitatur.

Cerui cum arrexere aures, acerrimi auditas sunt, cum remiserē
surdi. ita principes si quid est quod placeat, id procul etiā percipiunt
si quid secus, quantumuis clames, non intelligunt.

Cerui cum sua cornua cogantur abijcere, tamen occultant ea,
precipue dextrū, ne medicamenti uis aliis sit ului. ita diuites non
nulli, cum ipsi diuitiis uti non queant, haud tñ sinunt alios frui.

Vti Chamæleon, non alio pascitur alimento q̃ aeris, & idcirco
ore est semper hiante. ita quosdam aura popularis alit, neq; quicq;
captant præter laudes & gloriam.

Camæleon qui subinde mutat colorem, omnem imitatur, præ-
ter rubrum & candidum. ita adulator nihil non imitatur in ami-

Cal: cario cyressi roma subinde respici

co, prater ea quæ honesta sunt.

Tarandus omnium arborum & fruticum, locorumque in quibus latitat, colorem uillis etiam imitatur. ita tutior erit, qui ad quamcumque gentem se contulerit, eius ritus ac mores imitetur.

Diffimile.

Hystrix non iaculatur spinas suas, nisi cum prouocatur aut urgetur. At scurra in quemuis sua dicta conuenit.

Vrsus informes gignit catulos, eos lambendo format, ita rudè ingenii foetum diutina cura expoliri conuenit.

Vti canis properans in enitendo, caecos parit catulos, ita precipitata opera non possunt esse absoluta.

Vt ignaui canes oibus ignotis allatrant, ita barbari quicquid non intelligunt, carpunt ac damnant.

Vt muti quidam canes, prius mordent quam latrant, sunt enim & homines quos aliquot ipse uidi, ita quidam prius lædunt quam exposcunt.

Asina per omnem gignunt uitam, cum homo tam mature desinat parere, ita facilius ac perpetuus prouentus rerum uilium, egregia raro contingunt.

Nullum est animal quod impensius amet suos foetus quam asinus, & simia, ita indocti suas commentaciunculas prater alios amplectuntur.

Mulus ex equo & asina constatus, nec equus est nec asinus, ita quidam dum & aulici esse uolunt & ecclesiastici, neutrum sunt.

Diffimile.

Muli calcitratus uino crebro inhihetur, mulieris petulantia uino prouocatur.

Simia catulos fere complexu necat, ita nonnulli parentes immodico erga liberos affectu, & indulgentia corrumpunt illos.

Diffimile.

Vt est regio quæ careat uenenis, ueluti Creta. ita non est res publica aut aula quæ careat inuidia.

Creta nullum habet uenenum, prater phalangium, id est aranei genus, ita non est monasterium tam sanctum, quod immune sit ab obprobriationis & inuidentiae malo.

De anguibus bl. l. 4. c. 4. not.
D. ERASMI ROT. SIMILIA

Angues in Syria erga indigenas uenenum non habent, nec eos petunt, exteros cum cruciatu exanimant. ita insulares in suos satis humani, in alienigenas immitissimi sunt.

Indica testudines, meridiano tempore blandiente gaudet toto dorso per tranquilla fluitare, donec oblitis sui, solis uapores siccat cortex, ut mergi nequeat, iamque inuita nentent opportuna uenantium praeda. ita quidam spe magnarum rerum allecti, in principum aulas se coniciunt, & adeo delinuntur aula delitiis, donec imprudentes eo redigantur, ut non possint, etiam si uelint, in suum ocium se recipere.

Mugiles si caput condiderint, putant se totos occultari. Ita quidam si sua uicia dissimularint ipsi, putant ab aliis non animaduerti, qui mos idem & pueris est.

Alutarium piscem semper sequitur piscis nomine sargus, qui illo coenum fodiente excitatum deuorat pabulum. ita sunt qui se miscant alienis negotiis, ut eis laboratibus, fructum ipsi propriat.

Scombri in aquis sulphureum habent colorem, extra aquas similem ceteris. ita diuites in suo regno diis pares, & ceteris longe praestantiores uidentur, in morte nihil ab aliis differunt.

Vt echineis licet exiguis piscis, nauem uelis citata remoratur, ita animu ad honesta properantem puellula quaequam nonnunquam reuocat, ac retardat affixa.

Sicuti Polypus quicquid brachiis attigerit, suctu tenet ac attrahit, ita difficillimum est euellere de manibus quorundam, si quid nacti fuerint.

Polypus stupidu alioquin animal, in captandis conchis incredibili utitur solertia, ita quidam ad solum quaestum suum sapiunt, alibi pecudes merae.

Vti saepenumero Polypus dum concha carnem captat, ipse capitur ac tenetur. ita saepius dum aliis nocere studemus, nos ipsos in periculum adducimus.

Vt Echinus semper in spinis ingreditur, quod spinas secum circumferat. ita quibusda in omni negotio acerbitas est, propterea quod animo secum adferant asperitatem, etiam si res ipsa nihil

*Item: ubi
to forte qui afflictum fuit si inuicem ferat.*

habeat incommodi.

Vt cancri in metu utroq; uorsum pari celeritate ingrediuntur ; Ita cum res exigit , uertendi sunt in diuersum mores.

Minimi cancri , quos pinnoteras uocant , quo tutiores sint , inanium concharum testis se condunt , & cum accreuerint , migrant in capaciores . Ita quidam maiorum suorum titulis tuentur sese , cum suis diffidant uirtutibus.

Vt uniones tametsi in mari nascuntur , tamen plus habent cognitionis cum cœlo , cuius faciem reddunt . Ita pius ac generosus animus magis a cœlo pendet , unde ducit originem . quam a terra , in qua uiuit.

Rhombus , squatina , & rhaja , & pastinaca , cum tardissimi sint piscium , tamen saepe reperiuntur , habentes in uentre mugilem omnium uelocissimū , solertia & ingenio capientes . Ita quidam arte superant longe potentiores , opibus aut uiribus.

Trochus piscis ipse se init , & ex sese concipit . Ita quidam ingenii foelicitate ipsi litterarum semina infundunt sibi , quos *αὐτότροχοι* uocant Græci .

Struthiocamelus auium maxima , sed stolidissima . Nam ubi collum occultarit frutice , latere sese existimat . Ita quidam ingenti mole corporis onusti , minimū habent ingenii.

Vt Phoenix nunq; est nisi unica , & ea uix credita cuiq; . Ita rerū optimarum summa raritas est .

Aquila auium rapacissima , non appetit morbo neq; senio , sed fame . Ita auarus quo magis accedit atas , hoc magis cruciatur habendi studio , & minus potest uti partis .

Aquilarum pennæ quoq; aliarum auium pennis admixtæ , eas deuorant . Ita tyrannis penitus insita uis est spoliandæ plebis , ut mortui quoq; aliquid auferant .

Vultures triduo futura cadauera praesentiunt , eoq; aduolant . Ita quidam captatores , multis etiā annis morti diuinitus imminent .

Vultures ipsi nihil occidunt , sed ab aliis occisa inuadunt . Ita nō nulli alienis fruuntur sudoribus .

Cybindus auis bellum internicinum gerit cum aquila , adeo ut

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

coherentes sapenumero prestantur, Ita fit aliquoties, ut dum mutuum in se odium pertinaciter exercent principes, utriq; subuertantur, tertio quopiam inuadente

Coccyx oua subdit in nidis alienis. Itaque quidam alienas uxores faciunt matres.

Coccyx pullus ubi adoleuerit, cum sit nothus, tamen legitimos deuorat, unaq; matrem ipsam. Ita quidam magna indulgentia, stultoq; amore quorundam educati, subuertunt eos.

Pauo non explicat pennas nisi laudatus. Ita quidam putant se non habere, quod habent, nisi sint qui mirentur.

Galli sapius in pugna commoriuntur. Ita quidam mutuis dissidiis conficiunt sese.

Gallus uictor illico cantu superiore sese testatur. Ita quidam sua facinora iactant ipsi, & suarum laudum ridiculi sunt tibicines.

Vti ciconias nemo aduenire sentit, sed aduenisse, nemo discere, sed discessisse, quod noctu clanculūq; faciant utrumq;. Ita iuuentutem nemo intelligit discedere, sed discessisse, & senectute non sentimus aduenire, sed aduenisse.

Apud Thessalos capitale est occidere ciconiam, non ob aliud, nisi quod serpentes interficit. parcutur & apud Britannos miluiis, quod urbem raptis exitis pecudum, repurgent. Ita quibusdam homines habendus, non quod ipsi digni sint, sed quod illorum opera nobis sit usui.

Ciconia tamen si demigrat, tamen reuersa, semper eisdem repetit nidos. Ita non oportet amicorum ob intermissam uitae consuetudinem, obliuisci, sed memoriā illorum semper nobiscū circūferre.

Ciconia quoties conuolat in campum, quem Pythonis comen uocant, (is est locus in Asia) quae ultima omnium adgenerit, eam facerant, atq; ita discedunt, in una omnium cessatione castigata. Ita multitudinis uitia, unius insigni supplicio sunt uel sananda uel arcenda.

Coturnici ueneni semen gratissimus est cibus. Ita quidam mulierum, & uirulentis dictis impendio delectantur.

Vt hirundines sub hominum tectis nidulantur, & tamen non

assuescunt, nec fidunt homini, ita quidam amicos semper habet suspectos, præsertim Insulares,

Hirundo æstate aduolat, instante hyeme deuolat. Ita infidus amicus rebus latis præsto est, cõmutata fortuna, deletur amicum.

Seleucides aues nunq̃ conspicuuntur a Casini montis incolis, nisi cum illarum præsidio est opus, aduersus locustas uastantes fruges, nec unde ueniant, quoue abeant cognitum. Ita quidam nunq̃ apparent, nisi cum nostro egeni auxilio. nec uisunt amicos, nisi cū urget necessitas aliqua.

Lusciniis tantum est capendi studium, ut certantes emoriant, spiritu citius deficiente quam cantu. Ita nonnulli literarum immo dico amore uoletudinem extinguunt, & dum a nullo uinci uolūt eruditione, pereunt in ipso conatu.

Vt Halcyones etiam media hyeme mare tranquillum præstat, non sibi solum, sed alijs quoq̃. Ita sapiens turbatissimis rebus, nõ solum ipse tuebitur animi tranquillitatem, sed alios concitatos cõponet ac sedabit.

Vt halcyones uidere rarissimum est, sed quoties apparent tranquillitatem uel faciunt, uel denunciant. Ita Abbates & Episcopi raro deberent prodire in principum aulas, sed rerum motus, & bel-
lorum tempestates autoritate sua composituri.

Columbo in uolatu pernicitas, sed dum plaudit in aere sibi placens, implicatis strepitu pennis, capitur ab insidiante alicubi accipitre. Ita multi dum ostentant suas uires magis quam utuntur, ob liti sui, præda fiunt inimicis.

Apodes auiculæ, aut pendent uolatu, aut iacent, ppter ea quod pedibus careant. Ita quidam in utrâq̃ partē nimis uehementēs, aut nimium tumultuantur negotiis, aut toti torpent otio, nil mediū est.

Taurus quis cum sit pusilla, tamē boum uocē imitatur. Ita nonnulli cum re sint exigui, tamen loquuntur reges ac satrapas.

Arrodunt hominis cibum mures, uiuunt sub eodem tecto, nec tamen assuescunt homini. Ita quidam amici parum synceri, nec relinquunt cibi cõmodiq̃ causa, nec amant tamen aut fidunt.

Sicuti picis mirum est studium imitandi uerba hominis, adeo

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

ut in conatu nonnunq̃ emoriantur. ita nōnullis dulce edificere pre-
culas & psalmos, cosq; subinde sonare, cum non intelligant.

Vt oua plena fidant, inania fluitāt. ita qui ueris uirtutibus, aut
literis est præditus, minus ostentat se, q̃ qui secus.

Si fœmina inter aues saliat fœminam, nascunt quidem oua, sed
ex quibus nihil nascatur. ita consiliū quod animo conceperis, nō
accedente ratione, friuolū est & inutile. Oua sic nata Hyponemia
hoc est subuentanea uocant. Dicuntur & Zephyria, quæ uento cō-
cipiuntur. Sic euandidum est, quicquid imaginatione, non certo iu-
dicio instituitur.

Serius æduntur, quæ diutius uictura sunt. ita diu premendum
opus, quod semper legi uelis.

Quo maius est animal, hoc minus est fœcundū, minuta nume-
rosi fœtus sunt, adeo ut Achantis minima auicula duodenos pari-
at pullos. ita quæ minus ualent pondere, nūo sunt persanda.

Salamandra non nisi magnis imbribus prouenit, serenitate de-
ficit. ita quidam non apparent, nisi statu ciuitatis bello, aut sediti-
one turbato, iidem rebus pace compositis, emoriuntur.

Salamandra tantus est rigor, ut ignem contactū non aliter q̃
glacies extinguat. ita quidam citius hominem ad torporem addu-
xerint q̃ ipsi ad honesta inflammentur.

Vt talpæ quod parū aut nihil cernant, liquidius audiunt. ita na-
tura paria facit, dum quibus corporis formam negauit, his animi
uigorem confert.

Vti culices ad dulcia non aduolant, sed acria petūt. ita quidam
maledicis & infestis sermonibus uehementius delectantur.

Non omnem escam omnes amant pisces, sed alius alia delectat
unde piscatores gnari qui quisq; maxime appetit, fallunt ea potis-
simum obiecta. ita adulator deprehenso hominis ingenio, quibus
rebus delinias, a quibus abhorreat, quod illi gratissimum esse in-
tellexerit, hoc potissimum eum captat.

Sicuti caprea & coturnices uenenis saginantur. ita quidam a-
luntur maledictis & obrectationibus.

Vt inter animantium genera, occulta quadā sunt dissidia, cum

nulla appareat diffidii ratio, uelut aranea & serpenti, formicis ac foricibus, trochilo & aquila, aliisq; compluribus. ita sunt qui illā aut illam oderint gentem, cū nesciant quā obrem oderint. Quidā odere rhetoricen, aut gracas literas, cum hoc ipsum ignorent, quod oderunt.

Vt in culice non minus admiranda natura uis est, q̄ in elephante. ita sapiens in maximis pariter ac minimis negotiis, magnum uirum ostendit. Aut ingenii uis etiam in ludicro atq; humili argumeto elucet.

Apis cum minimum sit insectum, tamē admirabile facit opus & mira ratione politia moderatur. ita in puillis corporibus summa nonnunquam ingenii uis.

Apes exteriora tectoria faciūt ex succis amarioribus, quod dulcissimum est, in intimis recondunt. ita theologia insipidis quibus dī allegoriarū corticibus obtegit sapiētiā, quos prophanos arceat.

Vt apes non quiduis ex omnibus colligunt, sed aliunde Metryn, aliunde Pissoceron, aliunde Propolin, aliunde Rhithacen, aliunde sobolem, aliunde de mel. ita non cūa petenda ex eodem autore, sed ex unoquoq; sumendum, quod habet utilissimū. Ex poetis & oratoribus uerborum splendor. E dialecticis argūtia disserendi, E philosophis cognitio naturæ. E Theologis præcepta uiuendi.

Cum ad omnia aduolent apes, tamen nullis nocent floribus. ita uirtus & litera sic ab aliis sumuntur, ut nihilo deterior sit is, qui communicauit.

A floribus marcidis apes abstinent. ita non attingendus liber, qui putidas habet sententias. Aut nihil attingendum, quod nō sit elegans & succulentum.

Apes facis ad opus & foetū calore confouendū utuntur, ubi ceperint mella maturescere, tum expellunt ac trucidat. ita ab inimicis quoq; sumendū, si quo pacto per occasionē prodesse possint.

Si fūco alas ademeris, & in aluēum reicias, is ceteris item fucis alas adimit. ita qui in monachorum tracti nassam, semel amiserint uitæ libertatem, alios quoq; quos possunt pertrahunt, ne melior sit aliorum conditio.

apob. - ipse. in solis. ap. - in my. lous. q. lous

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

promissio
Apes peragunt opus suū non statis diebus, sed quoties casī com-
moditas inuitat. ita suo quāq; tempore capienda est occasio.

h. i. v. n.
Rex apum solus aculeū non habet, aut certe nō utit, ad hāc grā-
dior est corpore, & specie decentior, sed alis q̄ cetera minoribus.
ita principem oportet esse clemētissimum, & a sua ciuitate nusquā
auolare longius.

ad laborat
Rex ipse quidem non operatur, sed obambulans, ac circunuo-
lās alios uelut exhortatur. ita princeps non opera, sed consilio & iussu
prodesse debet suis.

ad laborat
Vt fuci cum ipsi non mellificent, tamen illarum insidiantur la-
boribus, ita sunt qui nihil ipsi excudāt, sed aliorum uigiliis elabo-
rata furto sibi uendicant.

ad laborat
Vt apīs amisso aculeo, iā nec nocere potest, exarmata, nec pro-
desse ad mellificium. ita mortales qui nocere norunt, iidem no-
runt prodesse.

ad laborat
Cum maxime feruent apum inter se praelia, tum iactu pulueris,
aut fumo tota res componitur. ita grauissimi rerum motus inter
principes, affinitate aut simili re quapiam nugacissima finiuntur.

ad laborat
Ter nouenis crabronum ictibus interfici hominem existimant.
Ita offensa tametsi per se non capitalis, tamē sapius iterata capita-
lem parit inimicitiam.

ad laborat
Damna bombicina uestis seu multiciū, quod pellucens non te-
gat corpus, cum in hunc ulum sit reperta uestis, ita ridenda facun-
dia, q̄ rem nō explicat, sed inuoluit, cū in hoc reptus sit hōi sermo.

ad laborat
Vt aranearū telas corui perumpūt, muscæ implicantur. ita le-
ges plebeculam uexant, a potentibus uiolantur impune.

ad laborat
Scorpius uenenū in cauda gerit, & oblique ferit. ita quidā in fi-
ne uirus effundunt suum, & dissimulanter ladunt.

ad laborat
Muta cicada pro miraculo est, quod ipsum genus sit garrulum.
Sūt autē hmoi in agro Rhegino. Sic magis admiramur cōstātiā &
silentiū in fœmia, quod ipsum genus mutabile sit & loquax.

ad laborat
Muscæ & alia nōnulla isectā lactu uiuunt, ideoq; eis pro lingua
& fistula. ita quosdā uideas bibōes, q̄ potu uiuāt, a cibo abhorreat.

ad laborat
Vt lampyrides non sunt conspicuæ, nisi noctu aut in obscuro.

Ita quidam non sunt illustres, nisi inter humiles & idiotas, obscuratur autem inter egregios.

Industriū aīal formica, sed nō laborat nisi sibi, ita nōnulli mortales sibi dūtaxat consulunt, & suū modo negotium agunt.

Vt Indicæ formicæ aurum e cauernis erutum sequant tantum, non fruuntur, ita diues avarus nec fruitur ipse suis opibus, & aliis inuidet illarum usum.

Hirudo ē quoddam pediculi genus, cui nō est exitus cibi, quod infaciabile sit, suctu sanguinis intumescens rumpitur deniq. Sic avarus copia sua prafocatur.

Vt pyraulis ultro aduolās lucernis, adustis alis collabitur ac perit. Sic quidam ipsi sibi accerunt perniciem.

Vt cochleæ lente ingrediuntur, nec quicq. attingunt, aut usquā sese mouent, nisi cornibus pratentarint, ita sapientē oportet esse contabundum, minimēq. præcipitem, & pedetērim aggredi, gustu quodam prius sumpto.

Quemadmodum apud Myconios non est indecorum caluitiū, quod illic omnes calui nascantur. ita apud Italos (ut hos exempli causa nominem) non est turpe pecuniæ stadium, quo nemo non renetur apud illos.

Sunt qui propius admota non cernunt, quæ longius absunt, uident, ita nōnulli plus sapiūt in rebus alienis q̄ in his q̄ ad se ptinēt.

Quibus maiora sunt corda, timidissima sunt, maximeq. bruta. asino maximum est, & in Paphlagoia perdicibus bina sunt corda, cum animi sit conceptaculum & fops. ita quidam quo magis abūdant insignibus, hoc minus habent rei, ueluti si doctor indoctus latissimo utatur pileo aut epomide.

Animantia quibus longa sunt crura, iisdem longum sit collum oportet: ita qui magno strepitu student uiuere, longius rapiant ne cesse est, unde suppetat sumptus.

Chamæleon maximū habet pulmonē, & nihil aliud intus. ita quidā p̄ter ostentationem & uentosam iactantia nihil habent.

Simia cum imitet hōiem, tñ animal est oīum deformosissimū. ita si quis affectet, quod optimum est, nisi foeliciter affectet, incidit in id quod est pessimum.

hic vally typis impressis
per vally minus rasos

D. ERASMI ROT. SIMILIA

Ja. 9. 17. p. 101
disposit
Vt a uitiis corporis quidā inuenere cognomen, uelut a distortis cruribus Vari, tumidis labris Chilones, a naso prægradi Nafones. Sic nonnulli malefactis sibi famam pariunt ac nobilitantur.

l. 1. 1. 1.
Infantes qui celerius loquunt, tardius ingredi incipiunt. ita qui ad dicendū proprior est, ad rem gerenda minus est paratus.

E uoce agnoscimus hominem, facie nō conspecta, nā sua cuiq; uox. Ita ex oratione licet hominis uitam coniectare.

pl. 1. 1. 1.
Vultures unguentorū odore fugant, ad cadauera aduolant. ita quidam a rebus honestis abhorrent, ad foeda rapiuntur.

Sicut unguentis & uinis, ita & libris premium addit antiquitas.

pl. 1. 1. 1.
Ex maioribus cedris, quæ florent, non ferunt fructum. quæ fructifera sunt, non florent. ita nonnunquam quibus adest dicendi lepos, non adest sapientia, quibus suppetit rerum utilium cognitio, deest eloquii uenustas.

pl. 1. 1. 1.
Vt palmae arboris ramus, imposito onere non deflectitur in terram cæterarum more, sed renititur, & ultro aduersus sarcinæ pondus erigit sese. ita uiri fortis animus, quo plus negociis premitur, quoq; magis lauit fortuna, hoc est erectior.

pl. 1. 1. 1.
In Capania uites populos amplexa, ipsa æquabat cacumina, a deo ut uindemiator rogū ac tumultū exciperet. ita qui in arduis uersantur negociis, periculi meminisse debent.

pl. 1. 1. 1.
Quemadmodū uitis tametsi arbor optimā nobilissimā, tamen arundinū, aut uallorum, aut arborū infrugiferarum eget iustentaculis. ita potentes & eruditi inferiorum egent opera.

pl. 1. 1. 1.
Vt uallus aliquoties frondibus suis uitē amplexam strāgular, ita nonnunq; adminiculi graria obiter asciti, subuertunt & opprimunt potentiores.

pl. 1. 1. 1.
Vt uitis nisi amputes, late sese spargit, brachiis suis omnia complectens & implicans. ita princeps ambitiosus semper aliquid e proximis suo adiungit imperio, nisi subinde uindictetur.

pl. 1. 1. 1.
Sicut Aminæa uina lenio sunt meliora, ita quidā in iuuentra solutiores aut asperiores, ætate & usu rerum sunt mitiores.

pl. 1. 1. 1.
Cotta Apiana uina, & alia quædā initio dulcia, austeritatem accipiunt ab annis. ita quidam ætate sunt inhumaniores.

Sicuti Maroneum uinum, cuius meminit Homerus, uitius est
to aquæ mixtum, tamen uigorem suum seruat. Ita sapiens nullis
soluitur uoluptatibus.

Ut uino non est aliud corporis uiribus utilius, si recte utaris. nec
eodem est quicquid perniciosius, si modus absit. Ita philosophia sa-
lutaris est res, si modice adhibeas, pestilentissima. si eius studio
temulentus, a communis uitæ munus reddaris alienus.

Sicuti uina languidiora uappescunt atate. Ita desipiscunt inge-
nia uulgaria, eximia etiam ad extremam durant atatem.

Vina non modo soli sui referunt saporem, uerum etiam arborum
aut fruticum uicinorum. Ita non solum exprimimus eos, unde
progeniti sumus, sed & eos quorum consuetudine sumus usi.

Sicuti imitatio uina, quæ frugibus conficiantur apud quosdā.
hactenus assequuntur uini uim, quod inebriant, non tamen per-
inde reficiunt cordis uigorem. Ita quidam quod in poetis est uitii,
id assequuntur, nempe obsecritatem. cæterum eloquentiam, ue-
nustatem, eruditionem non possunt exprimere.

Oliua sero prouenit, sed fructum habent egregiū. Salix statim
adolefcit, sed sterilis est. Ita præcox ingenium.

Negant ullum animal uenenatum fame aut siti emori. Ita pe-
stilentes homines domi habent, unde se pascāt, & suo alunt beneno.
Perfica ob id ipsam pluris uanibant, quod non duraret, nisi in tri-
duū. ita auidius rapiendū, quod cito prateruolat, ut iuuenta.

Caprifici ficus nunquam maturefcit, sed tamen gignit uermiculos,
qui deuolantes ad ueram ficum, perfosso ficorum cortice, maturi-
tatem illis tribuant. ita sunt qui ipsi nihil queant egregium facere,
sed tamen aliquo pacto stimulant alios, ut id faciant.

Ut aquæ laus est, si nihil sapiat (nam uitiola signum est sapor
aut succus). ita a cæteris quidem requirimus eloquentiam. Theo-
logus hoc ipso laudatur, quod infans est, & a Musis alienus.

Fere non conuenit odori & sapor, ut ficis quibus nihil dulcius,
nullus est odor, & cotoneis plurimum odoris, sapor autem asper-
rimus, ita uix in eodem inuenias homine blandiloquentiam, &
beneficentiam ac fidem.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Vitæ auris tota uiret perpetuo. ita doctrinæ fama non senescit, neq; marcescit. Lauri bacca amara qdem sunt, sed salutis cōferunt: ita philosophiæ præcepta salutaria magis q̄ blanda sunt aut iucunda. Vina uasis infusa et taxo factis, mortifera sunt. ita salutaris aliquin eruditio, si incidit in hominem pestilentem, moribus illius redditur noxia.

Fraxinum campestrem in tatarum horrent serpentes, ut nec matutinas, neq; uespertinas illius umbras quauis longissimas, unq̄ attingant, & si gyro frondibus huius arboris claudatur ignis, & serpens, citius in ignem fugiet, quam in fraxinum. ita nihil conuenit uitis & studio sapientiæ, sub cuius umbra quisquis se continet, tutus erit ab huius uitæ uenenis.

Tilia cum habeat corticem ac folia dulcia, tamen fructum eius nullum animal attingit. Ita quorundam oratio blanda, grataq; & composita, sententiarum nullus fructus.

Vitæ buxus semper quidē uiret, sed alioqui & odore noxia, & semē habet omnibus inuium animantibus. Ita quidam præter orationis gratiam, nihil adferunt non fugiendum.

Rhododendri frondes iumentis, capris, & ouibus ueneni est, idē homini cōtra serpentium uenena remedio. Ita quod stultis pernitit adfert, ut res aduersa aut eruditio, id sapiens uertit in suū bonum.

Ut arborum aliæ gaudent montibus, aliæ uallibus, aliæ siccis locis, aliæ riguis & aquis. Ita non omne uitæ genus omni homini conuenit. Sunt quæ quouis pueniunt loco. ita sunt horarū omnium homines, accommodati ad mores omnium.

Sunt arbores aliquot, quæ post solstitium inuertunt sua folia, ut ulmus, tilia, olea, populus, alba salix. ita uulgus procerum, si mul atq; princeps uitæ genus diuersum commutarit, uertunt & ipsi suum uultum, cultum, orationem, & omnia.

Sorbo folia uniuersa decidunt, cum ceteris arboribus paulatim id accadat. ita quidam subito nudantur, aut profundunt, aut genus uitæ commutant, cum sensim id fieri oporteat.

Ficus non floret, cum fructus habeat dulcissimos. ita quidam benefaciunt nihil pollicitantes.

Morus nouissima omnium germinat, & tamen parit interprimas. Ita qui tempus idoneum opperitur rei conficiendae, etiam si serius coeperint, tamen maturius conficiunt.

Vt arbores quaedam belle florent, uerū nullū adferunt fructum. Ita quorundam puerorū indoles magnam uitae frugem pollicet, qui simul atq; adoleuerint, ad ineptissimas conuersi uoluptates, fallunt expectationem omnium.

Salix ante maturitatem abiicit semen, unde & Homerus frugi perdam uocat. Ita quaedam ingenia praecotia citius profluunt ad docendum, aut scribendum, quam oportet.

Cupressi femina adeo minuta sunt, ut quaedam oculis cerni nō possint, & tamen in eo tanta est arbor, tam procera. Ita ratio minū quiddam est & occultum. sed eadem maxima est, si prodeat, & uim suam explicet.

Stolonibus amputatis, oīa celerius adolescūt in arbore, nimirū alimētis collatis in una stirpe. Ita animus leuatus superuacuis negotiis, plus efficit in studiis honestis, tota mentis uī in idē intēra.

Vitis nisi subinde amputetur, ipse sua fecunditate, gracilescit & perit. ita cohibēdum est immoderatū studiū foelicibus ingeniis, ne parū moderato labore consumantur.

In uite, quicquid per amputationem adimif uitiā, id fructibus additur. ita qui reciderit curas superuacaneas rerū sordidarū, plus ualebit in rebus seriis & grauib. Aut quo min⁹ est uerborū, hoc grauiore sententiā.

Vt in inferendo calamus altius depressus, tardius fert, sed durat forti⁹. ita praestat sic rem aggredi, ut firmior sit ac durabilior, poti⁹ quam ut praesens species lucellū.

Arbor per se infrugifera, insitione discit ferre fruct⁹. ita prauū ingenii institutione ad bonam frugem potest demutari.

Arbor suapte natura nō nisi unū fructū gignit, insitione eadem diuersi generis fructibus onerata. ita qui naturam suam sequit, semper idem est, qui arte ducitur sui dissimilis est.

Vt noctua aues iaspicata noctu gemētes (tā hāc illis uox est) mortaliū inuidet quieti. ita urulenta lingua semper aliquid spargit, quo concordia hoīm disturber.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Vt ager ferax, sed quem oporteat multo impendio colere, non multum iuuat colonū. Sic homo quæstuosus, sed idem sumptuosus, haud multum reponit hæredi profuturum.

Vt in re rustica nō satis est te ipsum bonum esse colonū, sed magni refert cuiusmodi habeas & uicinum. Sicut in uita non satis est si te ipsum integrum uirum præstes, sed refert cum quibus haberas consuetudinem.

Vt in loco pestilenti quoq; qui assuevere durant, ita incommoda parum ledunt assuetos.

Vt loci salubritas incolarum colore deprehendit, ita muneris sanctitas eorum arguitur uita, qui in eo uersantur, ueluti qui uersantur in ceremoniis, cum sint nequissima uita, declarant eas ad pietatem nihil conducere.

Vt nihil minus expedit q̄ agrū optime colere, ita sapenumero inutilissimum est, nimis esse in negotio diligentem.

Diligentes agricola terram prius notulis quibusdam deprehendunt & explorant, priusq; illi credant sementem, ita explorandus amicus ante q̄ committas arcana.

Vt faba & lupinum non exhaurit, sed stercoret agrum in quo alitur, ita gratus meliorem reddit fortunam eius a quo beneficio adiunatur, & refert quod accepit.

Fœnum græcum quo tractatur peius, hoc prouenit melius, ita liberi quidam, quanto habueris indulgentius, tanto minus ualent, neglecti uero & uexati euadunt in uiros.

Vt salicis semen ante maturitatem abiectum nō solum ipsum nihil gignit, uerum etiā fœminis sterilitatis est medicamentū, hoc est efficit ne concipiant, ita sermones istorū qui prius docent q̄ uere sapiant, nō solū ipsos non reddunt meliores, uerū etiā auditores suos inficiunt, & reddunt indociles.

Novella uitis copiosius gignit uinum, sed uetustior melius, ita plura loquuntur iuuenes, sed utiliora senes.

Ex arboribus quæ uehementer fecunda sunt, eo celerius senescunt, ita raro sunt uisaces egregie præditi ingenio, & optima quæ quæ mortalium, fuga cissima sunt.

Solent arbores protinus emori, si quando præter solitū fœcundā fuerint. ita fortuna præter morem blanda ac fauens exitium imminere sapenumero significat.

Est apud Indos herba q̄dā p̄cipui odoris referta minutis serpētibz, quarū ictū protinus moriendū sit, ita habent principū quorūdam aulæ quod allectet, sed occultant letale uenenum, ni caueas.

Apud eisdem est spina, cuius succus inspersus oculis, cecitatem adfert omnibus animantibus. Magis aut excacat homines, si quid aspergas de puluere auri in oculos.

Vt in arboribus robustiores sunt partes Aquiloni oppositæ, q̄ q̄ Austrū aut Zephyrū spectant. ita fortiores ac firmiores sumus in his, in quibus non duris casibus exercuit fortuna.

Cedrus & iuniperus, si oleo perungas, nec tineas sentiunt, nec cariem, ita semel imbutus diuini spiritus succo animus, nullam huius mundi sentit corruptelam.

Arbores infœcundæ firmiores sunt fœcundis. ita robustius est corpus his qui nihil pariūt in literis q̄ qui sese laboribus exhauriūt.

Vt quercus & aliæ quædam arbores sub terra defossæ duriores redduntur ac durabiliores. ita qui diu p̄muntur aduersa fortuna, diutius florent.

Cupresso non innascuntur cerastæ propter amaritudinem, nec buxo propter duritiem. ita pestis adulationis fugit seuera ac tristitia ingenia, mollia capiat & facilia.

Iuglans crepitu p̄nunciat se frangi, ut fugere liceat priusq̄ fiat ruina. ita quidam non ludent, nisi prius offendant se infensos. Alii prius læserunt q̄ exposcunt.

Abies adeo coheret glutino, ut prius scindatur qua solida est, q̄ qua glutino ferruminata. ita post reditum in gratiam firmior debet esse amicitia, & arctius coherent, quos copulauit mutua beneuolentiæ glutinum q̄ quos natura coniunxit.

Hadera complexu necat arbores. ita fortuna prospera dum blāditur, strangulat & perdit.

Vt quædam terræ mergam (ea est candida medulla) in se continent, qua stercorentur ac pinguecant. ita ingenium probum se

apud p. r. q. d. D. ERASMI ROT. SIMILIA.
cum habet, unde fiat melius.

Nihil prolecius excrementis animantium, & tamen in sterco-
randis agris præcipuū habet ufum. ita nulla res eft tam nihili, quæ
non aliqua profuit, fi noris uti.

Cracca leguminis genus est adeo gratū columbis, ut ea semel gustata, ne gent illos postea ab eo loco profugere, ita qui semel au-
la mel & honore degustarint, nunq̃ ab aula possunt auelli

Orobanchæ ciceri infesta est & eruo, ut ara tritico, ordeo festuca,
qua vocat Aegilops, lenti securi dact. atq; hæ quidē oēs cōplexu
necant, ita quorundā amicitia pestilens est magis q̃ inimicitia.

Adiūt Afia & Gracia balneatores, cū uelint turbam pellere, car
bonibus iniicere semē are, quod id faciat uertigines. ita philoso
phi quoties uolunt a suis libris submouere uulgus indoctū, mathe
maticos quosdam numeros & figuras admiscēt, ut ex his oborta
uertigine capitis, librum abiciant.

Arator nisi incurus sit, prauarica, ut dicebant antiqui. ita miles, nisi impius sit, parum est miles.

U^t boni agricola est nosse terram suam quam colit. ita praeceptor diligens in primis studeat cuiusq; indolem & ingenium cognoscere, neq; enim eadem sunt omnibus adhibenda.

Vti nouales licet alternis interquiescant annis, tñ eā cessationē ubertate cōpēlant. ita relaxatio īgenioꝝ mediocris facit, ut ad studia reuersi, plus efficiam⁹ uigore animi, licet breuiore tpsis spacio.

Nilus famē adfert ægyptiis, si uel parū exundarit, hoc est minus
duodecim cubitis, uel plus satis, hoc est ultra octodeci. ita pariter
obstat ad bonā mentē fortuna uel nimīū secūda, uel nimīū malig
na, hic egestate uexans, illic deliciis auocans ab honesto.

Vt heliotropiū ac lupinū circūagunt cū sole, & quocūq; se mo-
uerit ille, eodē deflectunt & hac cacumen. ita proceres aulici quo-
cūq; regis ingenium uergit, eo propendunt omnes.

Sicuti quaedam arbores fecunditas & luxuries enecat. ita quosdam perdit immoderatus rerum successus.

Ager nimium stercoreatus adurit, non stercoreatus alget. ita moderate lectione uegetandum erit ingenium, nam lectione saginata animus non aliter quam aruum stercore.

Sicuti utilius est crebro stercoreari agrum q̄ multū. ita plus habet fructus assidua lectio q̄ auida.

Vt pulegiū ipso brumæ die floret, cū marcet oīa. ita reb⁹ pessime uexatis, regnant mali, quorū in pace nullus est respectus.

Vt cibi, potus, coeliq; nouitas offendit, etiāsi mutes in paria, aut in aliq̄to meliora. ita p̄stat ferre principē, aut magistrat⁹ pristinos q̄ nouos alciscere. qd̄ oīs rex nouatio nō careat perturbatione.

Vt hominem uehementer agrotum, uel luna deliquitū, uel uentus asperior, uel maris decessus, aut huiusmodi quāpiam leuis rex cōmutatio tollit e medio. ita animos imbecilles & affectib⁹ corruptos quāuis offensa perturbat, cū qui firmis sunt animis, istius modi non lentiant.

Vt plus est periculi corporibus nostris uere & autūno, ob mutationē. ita nouitas oīs offendit ac lēdit rempublicam.

Vt qui cogunt secare, malūt ere secare q̄ ferro. quod hoc pacto uulnus sit sanabilius. ita qui cogit obiurgare quēpiā, ita modera bis orōne, ut ipsa in se nōnihil admisceat occultæ medelæ.

Vt prerniōibus & ambustis, frigida pariter atq; calida aqua medet. ita quādā errata diuersa ratione tolli possunt, seueritate & lenitate, subducta benignitate, & addita beneficentia.

Vt prerniōes & facit & tollit frig⁹ itē ignis ambusta sanat. ita amici obiurgantis oratio, dolori quē fecit, eadem medetur.

Sicuti Scorpius si post ictū admoueat vulneri, uenenū ad se retrahit. ita nihil est tam noxiū, quin secū adferat remediū sui mali, si quis modo uti nouerit.

Vt celerius inebriant, qui dilutū bibunt, q̄ qui merū. ita citius inficiunt animū, quæ sobrietatis aliquid habent admixtū, q̄ quæ simpliciter obscena sunt. Nam a uehementer obscenīs refugit animus, contra illa blandiunt aliqua uirtutis specie.

Vt qui uinō cæcutiunt, aut alioqui laborant oculis, plures se uidere res credūt, cū unam uideant. ita qui ob imperitiā, uerū nō perspiciūt in autoribus, multas ac uarias inducūt sententias. unde illud apud iuris male consultos, uel dic, toties repetitum.

Sicuti uinū alios hebetiores reddit, alios acutiores, alios eligues

D. ERASMI ROT. SIMILIA

facit, alios loquaculos, pro corporum habitu. ita eadem stultitia & ignorantia ueri quosdam incitat ad studium pecuniæ, quosdam ad uoluptates.

Vt sol lutum induratur, ceram liquefacit. ita eadem oratio ab eodem dicta, hunc emolliet ad poenitudinem errorum, hunc irritabit ad contumaciam.

Vt uinum dilutius magis prouocat uomitum, q̄ uel aqua simplex, uel uinum merum. ita intolerabilior est nequitia pietatis simulatione condita, q̄ simplex & aperta malitia.

Vt magis humectat uentrē, magisq̄ sitim pellit humor, qui sensim infunditur, q̄ qui uniuersim hauritur. ita magis cohibent a perendo munera paulatim data dispensataq̄, q̄ si semel dones uniuersa.

Sicuti laboriosius est inanem iactare manum q̄ saxo aut spumbo librata. ita molestius est in nihili rebus operam sumere q̄ in arduis uersari negociis.

Vt qui locis æqualibus ambulant, magis defatigantur q̄ qui in æqualibus. ita laboriosius est, semper eadem aut similia repetere, quā in uariis uersari negociis.

Vt citius fatigatur qui q̄ longū sit iter, nescit. ita minore tadio rem gerit, cui negocii ratio modusq̄ præcognitus sit.

Vt morbus ad uicinū serpit cōtagio, sanitas ad agrotatē nō ita ita ex cōsuetudine malorū facile boni corrumpunt, at nō contra.

Vt oscitant permulti, quod oscitante conspiciunt & micturiunt, quod meientē uiderint. ita quidā nullo certo iudicio ad suscipienda negocia pmouent, sed quiduis in aliis imitant ac referunt.

Vt aromatū, florum, similiūq̄ odor gratior sentit e longinquo q̄ e proximo (offendunt enim nonnunq̄ naribus admota, q̄ procul delectabant). ita sunt quæ si leuiter attingas, placeant. sin excutias accuratius & propius inspicias gratiam amittunt. quod genus sunt poetarum fabulæ aut gentiliū historia.

Vt aromata tum uehementius fragrant, cum mouent aut teruntur, fragrantur ue. ita uirtutis fama latius spargitur, cum exercetur negociis & rebus aduersis.

Vt cibi male olescentes, non uident male olere his qui ederint. ita

spurca Scotistarū & Sophistarū litera cum alijs melioribus im-
butos literis uehementer offendant, ac nauleam moueant, eos qui
nugas istiusmodi imbiberunt, nihil offendunt, immo bellæ uide-
tur & elegantes.

Vt panthera bene olet, sed non nisi bestiis, quas ad se trahit. ho-
minibus non item olet. Ita Scotus bonis ingenijs grauis est. stu-
dis istis & bardis quouis aromate gratior.

Vt qui hircosifunt, grauius olent, cum se unguētis obleuerint.
Ita foedior est nequitia fama, si eam doctrinae celebritas reddat
magis conspicuam, latiusq; traducat in hominum fabulas.

Vt diameter siue dimetiens, sic ab angulo ad angulum media
figuram diuidit, ut utrinque spatium relinquat æquale. Ita iudex
in neutram partem debet esse propensior.

Vti sol, quo magis in alto est, hoc minores iacit umbras, quo
terræ propinquior, hoc maiores, puta mane hac uespere. Ita uir-
tus quo maior est & excellior, hoc minus uidere cupit, minusq; se
se ostendat. Contra q̄ min⁹ ipsa se ualet, magis sese dilatat ostentatiōe.

Vt maiore cum uoluptate cantionem audimus notam quam
ignotam, etiā si melior sit. Ita iis literis impensius uulgus delecta-
tur, quas didicit.

Vt in Diapason tantus est concentus, ut uox eadem esse uideat.
Ita ueri amici unus sunt animus. Aut sic adulator per oīa subleuit
ad orationē diuitis ut unum loquentem dicas, non duos.

Vt suauius est Antiphonum, quam si uox omnino sit eadem.
Sic iucundior amicus, ita concors, ut tamen non nihil dissideat, q̄
adulator per omnia obleruiens.

Vt uasa paria quorum alterum plenum sit, alterum inane, pul-
sata concentum faciunt. Ita bene conuenit inter diuitē
benignum & pauperem indigum.

Vt quæ præclara sunt, uix multo cultu progeniunt. contra ce-
pe, allium, & quædam huiusmodi uilia, etiā reposita aut suspe-
sa profertunt sese. Ita quæ sunt egregia, non nisi multo contingit
labore, quæ mala, passim obuia sunt.

Sicuti uulgo dicunt aquilonem noctu exortum, nūq̄ ad tertium

VOCULARVM ALIQVOT

durare diem. Ita rerū motus qui non ex altis initiis, sed facili causa subitaq; proficiscunt, facile sedant & cōquiescent in republica.

Vt uenti desituri uehementissime spirare solent. Ita mortales cum maxime efferunt se, ueluti Iulius Pontifex, tum proximi exitio solent esse.

Sicuti Aquilo initio uehemens, desinit lenior. contra Auster initio lenior, desinit uehementior. Ita qui præcipites magno impetu rem agrediuntur, frigescent in progressu. Contra qui consilio suscipit, magis ac magis accenditur operis progressu.

Vt qui acris cupiunt perspicere, alterū occludunt oculū. Ita iudex rectius intelliget iustū, si nullius persona respectu deuocetur.

Sicuti lusciosi non cernunt nisi proxime admodum, contra senes non nisi longiuscule distita. Ita quidam diuerso laborant morbo. Nam hic negligit amicorū res, neq; curat nisi quod proprie ad suū pertinet negotiū. Contra alii suarum rerum negligentes, in alienis tantum sapiunt.

Vt eodē halitu, sed aliter emissio calfacimus ac refrigeramus. Ita eadē oratiōe aliter pñciata, mouebit affectus aut frigebit.

Sicuti uehementius titillat tactus, & iucundius mouet frigus alienus, q̄ noster. Ita iucundius est laudari ab iis qui nobis nulla cognitione aut familiaritate coniuncti sunt.

Diffimile.

Non ut ex sapientissimis parentibus stultissimi plerūq; nascuntur filii. Ita a doctis præceptoribus indocti discipuli, a probis educatoribus alūni improbi. Nam illic corporū est ppagatio, hic animorū.

Quod oleum est muscis, formicis, fereq; reliquis insectis, id est adulatio stultis principibus. Siquidem oleo peruncta moriuntur illa. hi assentatione & obsequio palponum in exitium trahuntur ipsi, & trahunt rempublicam.

Vti sol hominem tingit nigrore, cū linū candefaciat. Ita factū idem huic infamiam conciliabit, illi gloriam & laudem pariet.

Sicuti qui morbo laborant regio iis mel ceteris dulcissimum amarum est. Sic sapientiæ præcepta piis iucunda, tristia sunt iis qui prauis affectibus corrupti sunt.

morby iugis morbo ramiis

EXPOSITIO
DES. ERASMI ROTERODAMI PARA
bolarum siue similibum, ex Plutarchi moralibus, Se-
neca, Luciano, Xenophonte, Demosthene,
Aristotele, Plinio, Theophrasto, finis.

 VOCVLA

RVM QVARVNDAM
EXPOSITIO.

A Canthylides sunt auiculæ quæ & acanthides & cardueles di-
cuntur.

Adyta loca prophanis inaccessa.

Aelurus, id est felis seu catus.

Aera Corinthia fecit casus, quia incēsis Corinthi cōfudit metalla.

Agathallia Volaterrano scribuntur *ἀγαθᾶλοι* auiculæ sunt.

Alcyones aues hyeme in mari nidulantes.

Amnis a circumnando dicitur, unde continue fit alius.

Amphiotides, ut Eustathius uult, uasa quædam sunt ab auribus
dicta, accipiuntur pro aurium integumentis.

Amusotatos, id est inuenuitissimus, maxime amusus, & a musi
ca alienus.

Antemna est uelum transuersum.

Ἀντίφωνον id est *ἐναντίοφωνον* hoc est contrariæ uocis.

Apodes sine pedibus aues de hirundinum genere.

Asylum, locus aut ædes consecrata, unde neminem abstrahere
licet.

Attagen seu attagena auis Asiatica in Ionia præstans.

Aulæum est uelum pictum & suspensum. quod stratum tapes di-
citur.

B Arathrum, locus profundus & obscurus, ut carcer Athenien-
sis.

Bubo auis est nota, & abscessus circa inguen maxime.

Bucephalus, equus Alexandri Magni, a taurino capite dictus.

VOCVLARVM ALIQVOT

Cantharides uermiculi sunt subuiri & superlucenti colore, quorum succus interimit, nisi alarum adsit remedium.

Capedo Neronis, poculum capacissimum.

Carcinoma, id est, cancer morbus.

Castoriū, medicamentū ex castoris, id est, fibri testiculis confectū.

Cestus est cingulum, quo a Venere aut marito cingitur legitime nubens. Mar. A te Iuno peto ceston, & ipsa Venus.

Chiliades sunt numeri mille continentes.

Cyclops, unum oculum in fronte habens, ut Polyphemus.

Cicurare, id est, mansuere facere & domare.

Cicuta herba fistulosa, cuius succus frigiditate ut uenenū enecat.

Cynocephali sunt canina habentes capita.

Citta κῆτις pica, pragnantium malitia malam appetentiā faciēs.

Clauus est gubernaculum, & committendi instrumentum.

Cocyx auis temporaria in palumbis, alauda & chloridos anium nidis oua generat, putat eadem quæ & cuculus.

Colossi, ingentes statuæ, qualis Herculis Rhodii, unde Colossen ses dicti.

Coturnix, uulgo qualea dicitur.

Croton, hoc est κρότων, musca canina.

Dionysiaci, id est Dionysiorū, id est conuiuiorum musci.

Domini sunt tyranni, & qui nō legibus, sed libidine dñantur.

Doryphori satellites sunt, a lanceis ferendis dicti.

Echinus piscis spinis inuolutus, ut echinus, id est, heriti⁹ animal terrestre. Echineis pisciculus nauem tenēs, unde Græcis nomē traxit, Latinis Remora dicitur.

Efferari est in feritatem & furorem rapi

Eleuo est minoris aestimo, ut in trutina quæ eleuantur.

ἐνέργεια euidentia, ἐνέργεια manifestus.

Epithalamium carmen nuptiale.

Errones planeta.

Erugium dicitur etiam Erungium, & Eryngium.

εὐλογία id est bona nauigatio. πρόνοια prouidentia. σκόπουα ser uans, καὶ id est, &, θόραπεια id est medela.

EXPOSITIO

Epomis, chlamys, vestis circundans brachia. Græce ἐπωμίς, cui⁹ diminutiuum legitur ἐπωμίδιον.

Fascinus & fascinū est animalium per incantationem aut ueneficum aspectum extenuatio & corruptio,

Feles, id est cati æluri.

Fiber dicitur etiam castor.

Fucus uestpæ genus non mellificans, sed mel absumens.

Fustis colaphus robustior, ferula leuior.

Gemini, id est, faces quædā gemina, Castoris & Pollucis crediti

Gypsum Calli plastrum uocant.

Hepar id est iecur.

Hvmilis, uilis & abiectus.

Iaculi serpentes sunt præcipites.

Bis auis est ægyptiis sacra, ut ciconia serpentibus uescens.

Ixion frater Phlegiæ, Iunonem de stupro interpellauit.

Laconismus est Laconum sermo sententiosus & breuis.

Lamiæ mulieres sunt, quæ ut Stryges sanguinem sugunt.

Lampyrides, uermiculi noctu lucentes.

Lippire est fluidos oculos habere, qui morbus lippitudo dicitur.

Melitæi canes paruuli sunt, a Melite insula, quæ est inter Italiã

& Epirum, ut Strabo uult, ante Pachinum.

Metys, Pissoceron, Propolis & Rhitachæ, fauorum sunt partes.

Monas, id est unitas. Dyas. i. binarius numerus.

Monochromata, quæ unius sunt coloris. Chroma enim color est.

Munia. i. officia debita, a quibus liber immunis dicitur.

Narmia Vmbriæ ciuitas, a Nare fluuiio dicta

Epotes, gula & libidine perdit.

Oestros uolitans, & muscæ species, boues per-

sequens.

Palastritæ, id est luctatores in palaestra, id est lucta se exercentes

Personatus histrio, id est, actor fabularum, personam id est os fi-

cticiū indutus.

Pharmaca sunt medicamenta, interdum uenena & unguenta.

Philtra, id est, amatoria .i. amare facientia per furorem.

VOCVLARVM ALIQVOT

Pyramides sunt columnæ immensæ, in morem ignis in acumen erectæ, inter miracula mundi habitæ.

Pituita morbus ex catarro proueniens, græce phlegma.

Polypus multorum pedum, quæ flagella uocant, piscis fraudulenti.

Poneropolis, id est malorum ciuitas.

τὰ πρῶτον πρῶτος primi motus.

Prora anterior pars nauis.

Proteus deus marinus, de quo plene Ver. Geor. quarto.

Pfilli populi in Africa, & Marfi in Italia, contra serpentes uim innatam habent. ut ii qui se de familia sancti Pauli adhuc in Italia iactitant.

Quadrarent crepidæ, id est, pedibus suis distortis effecti conuenirent.

R Ebarbarum Calepinus Rhabarbarum uocat.

Hamnusia, id est, Nemesis indignationis dea, superbia & insolentia ultrix. Sunt a quibus pro fortuna capitur.

S Aburrare est imposito onere alioqui inutili, ut est aqua a ut arena, contra procellas stabilire.

Salmoneus Aeoli filius, apud Elidem tyrannus, de quo ænei. vi.

Scamonium succus scamoneæ fruticis.

Scarabeus animal paruum uolatile, uulgo Scaranacius dicitur, a in schroeter.

Scopus signum intentum, unde episcopus superintendens.

Sedare est placare & tranquillare, ut pag. cxix. quod sedet affectus a sedo, non a sedeo dicitur.

Sedentaria ars, quæ a sedente fit, ut sutrina, sartoria.

Sensim, id est paulatim, ut facile sentias

Sicyæ sunt cucurbitæ, & pyxides uentosæ, quibus sanguis elicitur.

Symbola sunt signa & indicia, siue amicitia & societatis, siue fidei, siue comestationis communiter redimenda.

Symmetria, id est commensuratio.

Smilium græce σμύλιον, culter est futorius quo corium inciditur.

Vtitur hoc uocabulo Lucianus in Gallo.

EXPOSITIO

Spasmus est contractio, ut qui contractis labris uidentur ridere
Stolones sunt inutiles arborum frutationes.

TArandum Scythia fert, magnitudine dorsoq; tauri, pelle uersicolore & impenetrabili.

Telephus rex Mysiorum ab Achille uulneratus, hastæ eius rubigine sanatus est, unde. Vulneris auxilium Pelias hasta tulit.

Tentyritæ seu Tentyri animalia uenenosa. Plinius.

Tessera sunt tabellæ, quib⁹ in pyrgo seu alueolo luditur, ad casum cuborum seu alearum.

Theatrum, ædificium in quo spectacula æduntur

Vestales, uirgines deæ Vestæ captæ, quales moniales
Xenia sunt hospitalia munera.

Zeus pictor apud Ciceronem egregius, in secundo Rhet. uet.

Zythos seu zuthos potio aut uinum est ex hordeo

Vocularum expositionis finis.

Haganoæ, in ædibus Thomæ Anselmi Badensis.

Mense Iulio. Anno M. D. XX.

